

แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ของ
คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ของ
คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ของ
คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำนำ

บริบทของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นลักษณะสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายหรือเป็นพหุสังคม ทั้งในเชิงสังคม วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ เชื้อชาติ และศาสนา ประกอบขึ้นมาเป็นชาติ ซึ่งความเป็นชาติไทยได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยบรรพบุรุษและบูรพกษัตริย์ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่ควรดำรงรักษาไว้ตราบชั่วลูกชั่วหลาน และเนื่องจากสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ค่านิยมของคนในแต่ละยุคแต่ละช่วงวัยก็มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องความคิด วัฒนธรรม การดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ประกอบกับปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความคิด/ชุดความคิดที่อาจเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่ควรจะเป็น การละเลยความเป็นมาของประวัติศาสตร์ชาติไทย วิถีชีวิตอันดีงามกับคุณงามความดีของคนรุ่นก่อนส่งผลกระทบต่อความเชื่อ ทัศนคติ ความรักความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยีทันสมัย ให้ความสำคัญต่อความสะดวกสบาย ปัญหาสังคมได้ทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการเสพติดและการค้ายาเสพติด ปัญหาการใช้แรงงาน ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ ปัญหาความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการหรือคนในแวดวงต่าง ๆ สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่อยู่อย่างตัวใครตัวมัน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในการเลี้ยงดู จากอดีตที่การอบรมเลี้ยงดูเริ่มจากวัยทารกที่จะมีการกล่อมเกลาสั่งสอนให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ผิดให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบและรู้จักตนเอง รู้จักมารยาททางสังคมและให้เกียรติผู้อื่น แต่ในปัจจุบันการเลี้ยงดูแบบดั้งเดิมที่ดีค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นการเลี้ยงดูเพื่อความอยู่รอดในสังคม ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองมุ่งหาเงินเพื่อบำรุงความสุขของตน และเพื่อนำมาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ทัดเทียมคนรอบข้าง

คณะกรรมการฯ ได้ศึกษาและวิเคราะห์การร่วมสร้างสมดุลงานพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมระหว่างคนในทุกช่วงวัยได้อย่างกลมกลืน ตลอดจนสร้างศักยภาพของคนในชาติ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางให้คนเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ภายใต้โอกาสทางสังคมที่เท่าเทียมและเสมอภาคกัน เพื่อขับเคลื่อนประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่น เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือในการสร้างคนของชาติให้มีคุณภาพและดำรงรักษาความเป็นชาติไทย

คณะกรรมการฯ ใช้เวลากว่า ๖ เดือนในการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา อันนำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนและหวังว่าแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนทำให้รายงานพิจารณาศึกษานี้มีความสมบูรณ์ และหวังว่าจะสามารถใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษานำไปสู่การปฏิบัติและปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา

หน้าว่าง

บทสรุปผู้บริหาร

ลักษณะสังคมไทยในปัจจุบันเป็นมีความแตกต่างหลากหลายอย่างมาก หรือที่เรียกว่า เป็นพหุสังคม ทั้งในเชิงสังคม วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ เชื้อชาติ และศาสนา ประกอบขึ้นมา เป็นชาติ ซึ่งความเป็นชาติไทยได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยบรรพบุรุษและบุรพคุณตั้งแต่ในอดีต จวบจนปัจจุบัน เป็นสิ่งมีคุณค่าที่ควรดำรงรักษาไว้ตราบนานชั่วลูกชั่วหลาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสังคม มีความเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย คนในสังคมก็เกิดมาในยุคที่มีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น คนที่เกิดในยุค Baby Boomer (พ.ศ. ๒๔๘๙ – ๒๕๐๗) ยุคเจนเอ็กซ์ (Generation X) ยุคเจนวาย (Generation Y) ยุคเจนแซด (Generation Z) จนถึงปัจจุบันยุคเจนอัลฟา (Generation α) ก็คือเด็ก ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งคนแต่ละช่วงวัยมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ และการบริหารจัดการชีวิตที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างสมดุล พื้นฐานในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนในทุกช่วงวัยอย่างกลมกลืน ตลอดจนต้องสร้างศักยภาพของคนในชาติ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทาง ให้คนเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ภายใต้โอกาสทางสังคมที่เท่าเทียม และเสมอภาคกัน จึงต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทย เพื่อขับเคลื่อนประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๑. เหตุผลความจำเป็น

๑.๑ สถานการณ์ทั่วไป จากกระแสพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่คณะองคมนตรี (นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี) ความตอนหนึ่งว่า

"...การสร้างคนดีเป็นเรื่องยากและยาว แต่ต้องทำ ขอให้ถือเป็นหน้าที่..."

และพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัย วิชาการศึกษา ความตอนหนึ่งว่า

"...ผู้ที่เป็นครู อาจารย์นั้น ใ้ว่าจะมีแต่ความรู้ในทางวิชาการ และในทางการสอน เท่านั้น ก็หาไม่ จะต้องรู้จักอบรมเด็ก ทั้งในด้านศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรม รวมทั้งให้มีความสำนึก รับผิดชอบในหน้าที่ และในฐานะที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปข้างหน้า การให้ความรู้หรือ ที่เรียกว่าการสอนนั้นต่างกับการอบรม การสอน คือ การให้ความรู้แก่ผู้เรียน ส่วนการอบรมเป็นการฝึก จิตใจของผู้เรียนให้ซื่อซื่อ ซื่อสัตย์ ขอให้ท่านทั้งหลายจงอย่าสอนอย่างเดียว ให้อบรมให้ได้รับความรู้ดังกล่าวด้วย..."

จากกระแสพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าในเรื่อง ของการสร้างคนดีนั้น เป็นการยากที่จะสร้างได้แต่อาจต้องใช้เวลานาน ซึ่งหากทุกภาคส่วนยึดถือ ในหลักการและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นหน้าที่แล้วนั้นก็จะเป็นหนทางที่สามารถสร้างคนดีขึ้นได้ และการที่จะเป็นคนดีของชาติได้นั้น จะต้องมีการปลูกฝังหลักศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรม รวมทั้ง ความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่เข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ตระหนัก และกระทำจนเป็นนิสัยก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถสร้างคนดีได้

๑.๒ สถานการณ์เฉพาะ ประเทศไทยก่อนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นั้น เป็นสังคมที่มีความพลวัตปรับตัวตลอดเวลาตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภูมิภาคและในโลก ในแง่หนึ่งสังคมไทยเป็นสังคมที่พยายามหมุนตามกระแสของการเปลี่ยนแปลง นั่นคือ การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปแต่มาในยุคปัจจุบันกระแสของการเกิดเทคโนโลยีข่าวสารข้อมูลได้นำไปสู่การกระจายของการเปลี่ยนแปลงไปทั่วโลก ซึ่งที่ผ่านมาจะพบว่าสังคมไทยมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อการอยู่รอด เพื่อการพัฒนาสังคมและความรู้ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีการพัฒนาให้เกิดความเจริญเท่าทันกับนานาประเทศ แต่ในขณะเดียวกันสังคมไทยก็รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ความพยายามที่จะรักษาความเป็นไทยเอาไว้ แม้จะถูกการทำลายจากข้างนอกก็ตาม

ช่วงที่ประเทศไทยอยู่ในภาวะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้ธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถเดินหน้าไปได้แบบเดิม พนักงานไม่สามารถออกไปทำงานได้ ทำให้มีการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานทั้งในการทำงานจากที่บ้าน (Work from home) รวมถึงการนำมาสร้างธุรกิจใหม่ ๆ เพื่อความอยู่รอดจากรูปแบบเดิม ๆ อีกทั้งทำให้ต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ผู้คนไม่สามารถดำเนินชีวิตประจำวันแบบปกติเดิมอย่างที่เคยเป็นได้ เช่น การพบปะสังสรรค์ การทานอาหารนอกบ้าน จากวิกฤตินี้เป็นการบังคับให้คนต้องหันมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจัง สุดท้ายแล้วผู้คนจะคุ้นเคยกับการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ผ่านทางสื่อและเครือข่ายออนไลน์ เช่น การสั่งอาหาร การเรียน การทำธุรกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

คาดการณ์หลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยจะมีความกังวลเรื่องสถานะทางการเงินและให้ความสำคัญกับสุขภาพของตน รวมถึงพฤติกรรมของคนที่จะต้องเปลี่ยนไป ซึ่งบางอย่างกลายเป็นฐานวิถีชีวิตใหม่ หรือ New Normal ซึ่งรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากภาวะวิกฤตหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะอ้างรักษาวีถีชีวิตแบบดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต

๑.๓ สภาพปัญหา สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจด้านวัตถุและทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ปัญหาสังคมก็ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการเสพติดและการค้ายาเสพติด ปัญหาการใช้แรงงานปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ ปัญหาความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการหรือคนในแวดวงต่าง ๆ ปัญหาการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาการขายบริการทางเพศ ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน ในขณะที่ผู้ใหญ่ส่วนหนึ่งซึ่งควรเป็นแบบอย่างของเยาวชนกลับตั้งหน้าตั้งตาแข่งขันชิงดีชิงเด่นกันเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตนโดยไม่สนใจคนรอบข้าง สังคมไทยจึงกลายเป็นสังคมที่อยู่อย่างตัวใครตัวมัน หรือต่างคนต่างอยู่ ส่งผลไปยังระบบครอบครัวที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในการเลี้ยงดู จากอดีตที่ผ่านมามีการอบรมเลี้ยงดูเริ่มจากวัยทารกที่จะมีการก่อกองเกล้าสั่งสอนให้ทำในสิ่งที่ถูก ที่ผิด ให้อ่านหนังสือที่ความรับผิดชอบและการรู้จักตนเอง รู้จักมารยาททางสังคมและให้เกียรติ

ผู้อื่น แต่ในปัจจุบันสภาพการเลี้ยงดูแบบดั้งเดิมที่ดีค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นการเลี้ยงดูเพื่อความอยู่รอดในสังคม ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองมุ่งหาเงินเพื่อบำรุงความสุขของตน และเพื่อนำมาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีความทันสมัยให้ทัดเทียมคนรอบข้าง โดยลืมนึกถึงความต้องการในการเอาใจใส่และการอยู่ร่วมกันอย่างครบครัน เพื่อพูดคุยหรือปรึกษาหารือกัน รวมถึงการอบรมสั่งสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนในครอบครัว ซึ่งการพัฒนาคนและการพัฒนาองค์กรของไทยในปัจจุบันมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยที่สาเหตุสำคัญมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น

๑) **ครอบครัว** ซึ่งมีการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดตัวแบบที่ดี ไม่ส่งเสริมการก่อตั้ง และพัฒนาจริยธรรมในตัวคนอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดจิตสำนึกที่ดี ขาดความรับผิดชอบ ขาดคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่ดี ทำให้เด็กและเยาวชนมีการเน้นด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ชักจูงได้ง่าย การเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาจากช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อที่เป็นตัวแบบที่ไม่ดีและยังไม่มีบทลงโทษ หรือระบบป้องกันที่ดี เกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมผิด ๆ

๒) **ระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพ** ไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึก ขาดผู้ที่เป็นตัวแบบที่ดี การเรียนการสอนไม่เน้นหนักด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังเพื่อพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรม จริยธรรม

๓) **สถาบันศาสนา** ไม่ได้ทำหน้าที่ในการปลูกฝัง ถ่ายทอด อบรมคุณธรรม จริยธรรม แก่บุคคลอย่างจริงจัง ขาดตัวแบบที่ดีงาม และหลักศาสนาไม่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจคนให้ทำความดีได้

๔) **สังคมไทยโดยรวมมีความอ่อนแอ** ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมพฤติกรรมของคน ระบบกฎหมาย และระบบการลงโทษไม่สามารถควบคุมและทำให้คนเกรงกลัวและหลาบจำ ระบบการบริหารคนของประเทศทุกส่วน ตั้งแต่ระดับล่างจนถึงบนไม่โปร่งใส บุคคลที่มีความสำคัญในด้านการบริหารและการเมืองขาดคุณธรรมและจริยธรรม

๕) **สังคมไทยขาดการรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง** มีการแก้ไขปัญหอย่างไม่ต่อเนื่อง และไม่มีการประสานกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดระบบการบังคับ และประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และยังขาดเป้าหมายและทิศทางที่ถูกต้องที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของชาติ

ดังนั้น ควรจะต้องมีการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม ให้เด็กและเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย ทั้งในส่วนของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมที่ต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้เด็กและเยาวชนได้ซึมซับรับรู้และเข้าถึงความดีงาม รู้จักหน้าที่ เสียสละ รู้จัก การแบ่งปัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และการรู้จักตนเอง รู้จักมารยาททางสังคม ให้เกียรติผู้อื่น รู้จักความพอดี รู้จักความพอเพียง และมีความเพียงพอ สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาเด็กให้มีพื้นฐานทางสังคมที่ดีและมีความเข้มแข็ง อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาตัวเด็กและเยาวชนให้เติบโตมาเป็นบุคลากรของชาติที่มีคุณภาพอีกด้วย

๒. แนวคิดในการดำเนินการ

๒.๑ **ศาสตร์พระราช** แนวคิดศาสตร์พระราชเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ มีความมุ่งมั่นให้คนไทยมีความพอเพียง มีความพอประมาณ และมีเหตุผลที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงของตนเองอย่างสมเหตุสมผลและที่สำคัญอีกประการ คือ การมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวเตรียมพร้อม

ที่จะรับผลกระทบกับความเสี่ยงที่จะมากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมของโลกและการมีความรู้ คู่คุณธรรมดังที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระองค์ทรงพระราชทานให้ไว้แก่ปวงชนชาวไทย โดยมีกรอบแนวคิดที่กล่าวถึงคนดีต้องได้รับการหล่อ หลอมและขัดเกลาไปพร้อม ๆ กับความเก่ง เน้นการพัฒนาที่มุ่งสร้างความสมดุล เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างความสุขอย่างยั่งยืน ภายใต้หลัก 3s ได้แก่ **ความอยู่รอด ความพอเพียง และความยั่งยืน** (survival, sufficiency and sustainability) และแนวทางการเพิ่มความสมดุลในการพัฒนาด้วย ๒๗ หลักการทรงงานของพระองค์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้สรุปแนวทางเอาไว้ ประกอบด้วย ๑) ซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน ๒) อ่อนน้อม ถ่อมตน ๓) ความเพียร ๔) รู้ รัก สามัคคี ๕) ทำเรื่อย ๆ ทำแบบสังฆทาน ๖) มีความสุขในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น ๗) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำงานอย่างผู้รู้จริง ๘) ระเบิดจากข้างใน ๙) ทำตามลำดับขั้น ๑๐) ภูมิสังคม ๑๑) องค์กรรวม ๑๒) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ๑๓) ขาดทุนคือกำไร ๑๔) ปลูกป่าในใจคน ๑๕) ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ ๑๖) อธรรมปราบอธรรม ๑๗) ประโยชน์ส่วนรวม ๑๘) การพึ่งตนเอง ๑๙) เศรษฐกิจ พอเพียง ๒๐) เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ๒๑) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก คิด Macro เริ่ม Micro ๒๒) ไม่ติดตำรา ทำให้ง่าย ๒๓) การมีส่วนร่วม ๒๔) พออยู่พอกิน ๒๕) บริการรวมที่จุดเดียว ๒๖) ร่าเริง รื่นเริง คึกคัก ครึกครื้น กระฉับกระเฉง มีพลัง เป็นปัจจัยของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และ ๒๗) ชัยชนะของการพัฒนา ซึ่งหากประชาชนคนไทยได้รับการพัฒนาตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น และน้อมนำหลักการทรงงานดังกล่าวมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเช่นนี้ ครอบครัว ชุมชน สังคม จะมีความสุขความเจริญอย่างยั่งยืน

๒.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ โดยที่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้จัดทำเป้าหมาย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผน ต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ซึ่งจะทำให้เกิดพลังผลักดันสู่ความสำเร็จร่วมกัน โดยกำหนด วิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยการยกระดับศักยภาพของประเทศไทย ในหลากหลายมิติ พัฒนาคอนในทุกระดับและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาค สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของ ประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง คนดี คนเก่ง คือ แผนการปฏิรูปด้านการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และนโยบายประเทศไทย ๔.๐ ที่ต้องการนำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ให้เน้นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้ง ต้นแบบของระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พร้อมด้วยการให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ แห่งชาติ เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มีความคล่องตัวในการวิจัยพัฒนา ผลิตภัณฑ์และขับเคลื่อนหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในห้องเรียนและเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนจะไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตร หากหลักสูตรมีสมรรถนะเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ก็จะต้องพัฒนาไปสู่

สมรรถนะอันเป็นเป้าหมาย ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรฐานสมรรถนะหากต้องการให้เด็กและเยาวชนไทยมีสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๔.๑ แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนแม่บทประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้กำหนดแผนย่อยไว้ ๕ แผนย่อยเพื่อพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ดังนี้

๑) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ

๒) การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย โดยจัดให้มีการเตรียมความพร้อมแก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ พร้อมส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ เป็นต้น

๓) การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ ทักษะด้านดิจิทัล และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน

๔) การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ด้วยการยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน

๕) การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ

๒.๔.๒ แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้วควบคู่กับการส่งเสริมพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง โดยประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ดังนี้

๑) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ในทุกระดับชั้นตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ

๒) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ด้วยการพัฒนา และส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวในการเสริมสร้างความสามารถพิเศษตามความถนัดและศักยภาพ

๒.๕ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี ร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา

๒.๖ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โดยที่แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ได้วางรากฐานและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรมอย่างยั่งยืน โดยเป็นการระเบิดจากข้างใน ให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและความพร้อมที่จะร่วมส่งเสริมดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผล จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการสืบสานความเป็นไทยและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเอกภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านส่งเสริมคุณธรรมให้มีความเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม โดยให้ความสำคัญกับการผนึกกำลังทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๒.๗ หลักศาสนาในการพัฒนาคน การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ การมีหลักธรรมทางศาสนา เพราะทุกศาสนาสอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ซึ่งคุณธรรมสำคัญที่ดำรงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ คือ (๑) ไม่เอาเปรียบคนอื่น (๒) ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (๓) ไม่ก้าวร้าว ไม่เสียดสีคนอื่น และ (๔) ประกอบสัมมาชีพสร้างความเจริญให้สังคม โดยประพฤติตนตามหลักคำสอนของศาสนา อาทิ

พระพุทธศาสนา สอนให้ละเว้นความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และบำเพ็ญประโยชน์สุข ๓ ประการให้บริบูรณ์แก่คนเป็นอันมาก คือ (๑) อุตตตะถะ ประโยชน์ตน (๒) ปรัตถะ ประโยชน์ผู้อื่น และ (๓) อุภยัตถะ ประโยชน์ส่วนรวม

ศาสนาอิสลาม สอนให้เชื่อมั่นในพระเจ้า ทำความดีละเว้นความชั่ว ไม่น้อโกง ผู้อื่นไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ใส่ร้ายส่อเสียดผู้อื่น ประกอบอาชีพสุจริต ปฏิบัติตามหลักศรัทธา (อركانุลอิสลาม) หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อركانุลอิสลาม) และ หลักศีลธรรม (เอี้ยะห์ซาน) ในศาสนาอิสลาม

ศาสนาคริสต์ สอนให้รักและเชื่อมั่นในพระเจ้า ประพฤติตนเป็นคนดีและหมั่นทำความดี มีใจรักและปรารถนาให้คนอื่นเป็นสุข สังคมมีความสงบสันติและมุ่งทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู สอนให้รู้จักความละเอียดต่อการทำชั่ว และยึดหลัก सामानยธรรมหรือมนุษยธรรม ๑๐ ข้อ คือ อุดทน สันโดษ อภัยผู้อื่น ช่มใจ ทำใจให้บริสุทธิ์ ไม่ลักขโมย อดกลั้น มีปัญญาหาทางหลุดพ้น มีสัจจะ ไม่โกรธทำจิตใจให้สงบ

ศาสนาซิกข์ สอนให้มีขันติ มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ บำเพ็ญภาวนาชำระล้างจิตใจให้สะอาดอยู่เสมอ รู้รักสามัคคี ไม่ยุแหย่ให้สังคมแตกแยก โอบอุ้มสังคมด้วยเมตตาจิต ช่วยเหลือสังคมทุกชั้นวรรณะ ให้มีความสุข บริจาคหนึ่งในสิบของรายได้ที่หามาได้อย่างสุจริตเพื่อเป็นสาธารณะทาน

๓. กระบวนการศึกษา

๓.๑ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับกระบวนการศึกษาเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินการความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรค อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๒) คณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ศึกษา รวบรวม ข้อมูลบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กร เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างคนดี คนเก่ง ผู้สังคมอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ การเก็บ รวบรวมข้อมูล คณะกรรมการวิสามัญได้รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัย บทความ และข่าวสารที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลในประเด็นที่พิจารณาศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้รับมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบการพิจารณาการศึกษาเพื่อช่วยให้ประเด็นปัญหาการศึกษาของ คณะกรรมการวิสามัญมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

๓.๒.๑ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง ผู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ได้มีการประชุม จำนวน ๑๑ ครั้ง

๓.๒.๒ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล

- ๑) ศาสตราจารย์ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ สมาชิกวุฒิสภา
- ๒) นางสาวสุภาพิชญ์ ไชยดิษฐ์ ประธานสภาเด็กและเยาวชน แห่งประเทศไทย
- ๓) รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ อดีตสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
- ๔) นายกล้าณรงค์ จันทิก สมาชิกวุฒิสภา

- ๕) นายชนวัฒน์ พรหมโชติ รองประธานสภาเด็กและเยาวชน
แห่งประเทศไทย
- ๖) นายมณฑิธร บุญตัน สมาชิกวุฒิสภา
- ๗) นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล สมาชิกวุฒิสภา
- ๘) นายสมพร เทพสิทธา อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๒.๓ การเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล

- ๑) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- ๒) กระทรวงศึกษาธิการ
- ๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔) สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๕) สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๖) กระทรวงมหาดไทย
- ๗) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- ๘) กระทรวงแรงงาน
- ๙) กระทรวงสาธารณสุข
- ๑๐) กระทรวงวัฒนธรรม
- ๑๑) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย
- ๑๒) ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- ๑๓) ผู้แทนสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

๓.๒.๔ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้นำข้อสรุปผลการดำเนินงานและผลการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการวิสามัญทั้ง ๒ คณะ ตามข้อ ๓.๑ เข้าสู่การพิจารณาในเวทีการสัมมนา เพื่อสรุปประเด็นอันนำไปสู่แนวทางในการจัดทำแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู่อุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

๓.๒.๕ การตั้งคณะทำงานขึ้นมาพิจารณาศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๕ คณะทำงาน ได้แก่ ๑) คณะทำงานด้านการสร้างคนดี ๒) คณะทำงานด้านการสร้างคนเก่ง ๓) คณะทำงานด้านการสร้างคนกล้า ๔) คณะทำงานด้านการสร้างโอกาส และ ๕) คณะทำงานด้านการสร้างความยั่งยืน

๓.๒.๖ การจัดชุดทำงานลงพื้นที่รับฟังข้อคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษา และผู้บริหารสถาบันการศึกษา อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

๓.๓ การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางดำเนินการ

๓.๓.๑ แผนยุทธศาสตร์

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างคนดี กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๒ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) การสร้างสังคมคุณธรรม เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ บูรณาการคุณธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สร้างความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อเผยแพร่คำ

สอนที่ดี ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม โดยใช้ชุมชนเป็นฐานสร้างค่านิยมและวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ ในองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมอื่น ๆ

(๒) การสร้างครอบครัวคุณธรรม เพื่อเตรียมพร้อมให้พ่อแม่ ก่อนตั้งครรภ์ อบรมการดูแลบุตรหลังคลอด ปลูกฝังค่านิยมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว

๒) ยุทธศาสตร์การสร้างคนเก่ง กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๗ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) การพัฒนารูปแบบการสร้างคนดี คนเก่ง เพื่อการจัดการศึกษา เพื่อสร้างศักยภาพของคนในชาติให้เป็นคนมีคุณภาพที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ค่านิยมที่ดีให้แสดงออกในสมรรถนะสำคัญต่าง ๆ

(๒) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนแบบองค์รวม ให้ครอบคลุม ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การกำหนดคุณลักษณะและองค์ประกอบสมรรถนะ ของคนดี คนเก่ง และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดขั้นสูงเป็นแกน (Higher Order Thinking : HOT)

(๓) การพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วม (Education for All – All for Education) เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองการพัฒนา ประเทศและความต้องการของประชาชนและพื้นที่

(๔) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO) เพื่อเป็นองค์กรที่มีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ภายในระหว่างบุคลากร ในองค์กร ควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก

(๕) การพัฒนาการศึกษาตามสภาพที่เป็นปัญหาและความต้องการ ของประเทศ เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อสถานการณ์และปัญหาในปัจจุบันของสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน

(๖) รูปแบบแนวทางการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง เพื่อให้เกิด การพัฒนาคนดีและคนเก่งพร้อมกันในทุกด้าน เป็นการพัฒนาคนแบบองค์รวม สอดคล้องกับ ความต้องการในการพัฒนาคนดีและคนเก่งของประเทศ

(๗) การเรียนรู้เพื่อสร้างคนดี คนเก่งในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผล ปลายทางที่หลักสูตรกำหนด ผ่านกระบวนการคิด ตรวจสอบ และประเมินตนเองด้วยการเรียนรู้แบบ Active Learning

๓) ยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้า กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) ส่งเสริมสนับสนุนคนกล้าในอนาคต เพื่อบ่มเพาะการเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า (พันธุ์ใหม่) ให้ปลูกฝังอยู่ในจิตวิญญาณของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามศาสตร์พระราชชาติ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ขวัญกำลังใจให้ผู้นำ มีความกล้าหาญ พัฒนาตนเองเป็นพันธุ์ใหม่ ตามศาสตร์พระราชชาติด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบการดูแล

ปกป้องคนกล้าที่มีคุณลักษณะคนดี เก่ง กล้า (พันธุ์ใหม่) สิทธิประโยชน์ คำนึงความกล้า ดี เก่ง และบทลงโทษผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ความรับผิดชอบของผู้นำของประเทศทุกระดับ

(๓) กองทุนลดผลเสียหายความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ ด้วยรูปแบบใหม่ ดี เก่ง กล้า ตามศาสตร์พระราชาดำรงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบมาตรการเยียวยาช่วยเหลือคนกล้าที่มีทั้งความดี ความเก่งที่ได้รับผลกระทบด้วยความยุติธรรม

(๔) ความเข้มข้นประชาสัมพันธ์และให้รางวัลชีวิต ความเป็นแต่มีต่อชีวิต และยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ ตามศาสตร์พระราชาดำรงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้กรอบมาตรการสร้างต้นแบบคนกล้า

๔) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๖ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) การสร้างองค์กรคนดี เพื่อให้เกิดขึ้นองค์กรคนดีทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีคุณงามความดี (Virtue) และความเป็นผู้นำ (Leadership) โดยสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem) ให้เอื้อต่อการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ซึ่งการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า จำเป็นต้องมีระบบนิเวศที่เหมาะสมเพียงพอ กระจายอยู่อย่างเสมอภาค สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตแต่ละท้องถิ่น

(๒) การสร้างโอกาสให้คนดี คนเก่ง คนกล้า ประสบความสำเร็จในชีวิต มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความรู้ (Education) มีอาชีพ (Career) ทั้งนี้ การสร้างโอกาสให้เกิดคนดี คนเก่ง คนกล้า จะต้องมีการเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ที่ตนถนัด ประกอบอาชีพที่ชอบ มีใจรัก มีเงินใช้จ่ายดูแลสุขภาพ และคุณภาพชีวิต (Quality of life) มีงานทำ การเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน ยอมรับในสังคม จะต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีกติกา มาตรการรองรับรัฐธรรมนูญ สิทธิหน้าที่ ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ธรรมภิบาล

(๓) การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยการพัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น (Upskill) และการเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Reskill) เพื่อเป็นการพัฒนาให้คนไทยมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์มีความสามารถที่จะพัฒนาความรู้และความชำนาญให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของโลก เพื่อให้ประชาชนทุกวัยทุกอาชีพ ทุกพื้นที่ มีโอกาสได้มีความรู้เพิ่มเติมและเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง หรือมีอาชีพเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นคนไทยที่มีความรู้หลากหลาย (Multi skill)

(๔) การสร้างให้คนไทยรอบรู้เรื่องการวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Research Innovation & Technology) โดยรัฐบาลต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย สร้างธุรกิจที่เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทย มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีอาชีพ ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

(๕) การสร้างให้คนไทย มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity & Design Thinking) รัฐจะต้องกำหนดให้มีรูปแบบและกระบวนการความคิด ทั้งในระบบการศึกษา การเรียนรู้ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและทุกมิติ ซึ่งจะต้องนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางให้ทุกช่วงวัย มีความคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมของตน

(๖) การสร้างให้คนไทย มีศิลปะและภูมิใจในวัฒนธรรมไทย (Art & Culture) การศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาล – การศึกษานอกระบบ และแรงงานที่ต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม ต้องมีโอกาสเรียนรู้ที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะ โดยมีการสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมในหลักสูตร อีกทั้งสถาบัน การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ก่อให้เกิดน่าสนใจและภาคภูมิใจ

๕) ยุทธศาสตร์การสร้างความยั่งยืน กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๘ ประเด็น ประกอบด้วย

(๑) กลไกทางกฎหมาย โดยการกำหนดแนวทางของบรรทัดฐานทางสังคม ให้มีความชัดเจน ประชาชนเกิดการรับรู้อย่างทั่วกัน

(๒) กลไกทางภาษีและสิทธิประโยชน์ การสร้างและพัฒนาระบบกลไกทางภาษีให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคนดี คนเก่งคนกล้า ควบคู่คุณธรรม จริยธรรมในการสร้างแรงจูงใจให้เป็นรูปธรรม

(๓) กลไกทางเครือข่าย องค์กร มูลนิธิชุมชน เครือข่ายนักปฏิบัติ สำหรับกระบวนการจัดการความรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ (Knowledge Management) และระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี นวัตกรรมแนวคิดการก่อกำเนิด Big Data ระบบที่เป็นความรู้ที่บันทึกไว้แล้ว หรือความรู้ในคลังสมองมนุษย์

(๔) การบริหารจัดการ การบริหารจัดการคนดี คนเก่ง คนกล้า และระบบกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม เพื่อรับผิดชอบในการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า และคนมีคุณธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนากำลังคน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคู่คุณธรรมเกิดการพัฒนาระบบโครงสร้าง

(๕) กลไกทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการจัดระบบการศึกษาเพื่อการเสาะหา พัฒนา คนดี คนเก่ง คนกล้าสำหรับประชากรทุกกลุ่มทุกช่วงอายุโดยสอดประสานร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องและตอบสนองกับความต้องการของประชาชน

(๖) การคัดกรอง ติดตามและประเมินผล ด้วยระบบและกลไกการสรรหาคนดี คนเก่ง คนกล้า ของหน่วยงาน องค์กร โครงการต่าง ๆ ตามความความพร้อมและ พัฒนาการในแต่ละระดับช่วงอายุที่หลากหลายมีเกณฑ์ มาตรการ วิธีการของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่ใช้ประเมินผลบุคคลในการเข้าทำงาน เลื่อนลำดับขั้น ตำแหน่ง การยกย่องให้รางวัล การเลื่อนระดับกระบวนการวัดและประเมินผล

(๗) การบริหารจัดการกองทุน ด้วยระบบและกลไกในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุน คนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ระบบกลไกในการระดมทรัพยากร ระบบกลไกในการจัดสรรทรัพยากร ระบบการติดตามประเมินผล การใช้กองทุน

(๘) การประชาสัมพันธ์ โดยมีการประชาสัมพันธ์คนดี คนเก่ง คนกล้าแห่งชาติ ผ่านระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ระบบและทิศทางของสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเสาะหา สร้างเสริมคนดี คนเก่ง คนกล้า

๓.๓.๒ แนวทางดำเนินการ

๑) **จัดทำกรอบแนวทาง (Framework) การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า** แบบบูรณาการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (ตั้งแต่ก่อนประณมวัยจนถึงสูงอายุ) ให้เกิดความเชื่อมโยงในทุกมิติ โดยอาศัยสังคมเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน

๒) **จัดทำกรอบแนวทางการสร้างโอกาสและความยั่งยืนเพื่อเป็นหลักประกันความสำเร็จของการดำเนินงานตามกรอบแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า** โดยประสานพลังการขับเคลื่อนชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เกิดความมั่นคง มั่นคง อย่างยั่งยืน

โดยกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่อสังคมนั้น เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) **ขั้นตอนตั้งต้นการสร้างเสริมศักยภาพบุคคล** เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างคนดี ด้วยคุณธรรมและตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างคนเก่งด้วยการพัฒนาสมรรถนะสำคัญๆ เน้นสมรรถนะการคิดขั้นสูง (High Order Thinking : HOT) รวมทั้งด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นฐานราก สร้างคนกล้าด้วยภาวะผู้นำ การผสมผสานทุกด้านในบุคคล จะทำให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นทั้งคนดี เก่งและกล้าในคน คนเดียวกัน

(๒) **ขั้นตอนคู่ขนาน** คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม (ระบบนิเวศน์ Ecosystem) ได้แก่ ครอบครัว/ชุมชนคุณธรรม สถาบันการศึกษา(องค์กรเรียนรู้) และองค์กรคนดี (รัฐและเอกชน) ประกอบด้วยการสร้างความเข้มแข็งและเติมเต็มด้วยทักษะครอบครัวพลังบวก (Parenting skill) ทักษะแห่งอาชีพ (Entrepreneurship/Career skill) และการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทุกช่วงวัย ทุกภาคส่วน (Education for all/ All for Education)

(๓) **ขั้นตอนบูรณาการระบบนิเวศน์** เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่เข้มข้นเป็นฐานมั่นที่สำคัญและ ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างคนดีเก่งกล้า ได้แก่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการการเรียนรู้ (KM) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต Lifelong Learning

(๔) **ขั้นตอนสร้างโอกาสและความยั่งยืน** การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรคนดีมีคุณธรรม พัฒนาอาชีพโดยการเพิ่มทักษะผ่านกระบวนการ Upskill และ Reskill เพื่อมุ่งสู่ความต้องการของประเทศ การสร้างสรรคงานวิจัย นวัตกรรม และศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ ต้องพัฒนากระบวนการ มาตรการ และเครื่องมือ เช่น กฎหมายสิทธิประโยชน์ทางภาษี การจัดทำฐานข้อมูลกลาง การใช้สื่อสร้างความตระหนักรู้ ยกย่องเชิดชูคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยมีเป้าหมายให้ทุกมิติได้รับโอกาสในการขับเคลื่อนอย่างยั่งยืน

๓.๓.๓ มาตรการและกิจกรรม

๑) **การสร้างคนดี ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้** กิจกรรมองค์กรคุณธรรม ส่งเสริมจริยธรรมนำทีมงาน องค์กรแห่งความซื่อตรง โครงการจิตอาสา ๙๐๔ การเตรียมความพร้อมของบิดาและมารดาในการมีบุตร ครอบครัวอบอุ่น โครงการอบรมดูแลบุตรช่วงชั้นก่อนเข้าโรงเรียนก่อนปฐมวัย โครงการโรงเรียนสีขาว หลักสูตร “โตไปไม่โกง” กระบวนการลูกเสือ – เนตรนารี กิจกรรมธรรมมาศรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ กิจกรรมศาสนสัมพันธ์ บูรณาการองค์กรภาคีทุกภาคส่วนเพื่อแม่และลูกปลอดภัย สุขภาพดี ปฏิรูประบบการคุ้มครองแม่และเด็ก และการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับพลังทางสังคม เสริมสร้างความรู้การสื่อสารสุขภาพสู่แม่และครอบครัว

อย่างเข้าถึง เพื่อการพึ่งตนทางสุขภาพอย่างยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดบริการสุขภาพแก่แม่และเด็ก การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร จัดให้มีขวัญกำลังใจในการทำงานอย่างเสมอภาค

๒) การสร้างคนเก่ง ผ่านการจัดหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะสร้าง

คนดี คนเก่ง ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมในระดับการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา ปริญญาตรี (ชั้นปีที่ ๑) และระดับการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓) การสร้างคนกล้า ได้กำหนดแนวทาง/มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

การปลูกฝังกระตุ้นสร้างค่านิยมเป็นคนกล้า มาตรการการดูแลรักษา มาตรการเยียวยา มาตรการสร้างต้นแบบคนดี คนเก่ง คนกล้า

๔) การสร้างโอกาส ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

การสร้างโอกาสให้คนไทยเป็นคนดีและคนเก่ง โครงการสร้างโอกาสให้นักศึกษาทำการวิจัยและนวัตกรรม ที่สามารถนำมาใช้งานได้จริง

๕) การสร้างความยั่งยืน ได้กำหนดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

การจัดทำและพัฒนากฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติ การจัดทำมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์ การสร้างและเสริมพลังเครือข่ายในทุกพื้นที่ การจัดให้มีหน่วยงานกลางและฐานข้อมูล การจัดการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยที่เสาะหา พัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า การจัดทำเกณฑ์ มาตรการ วิธีการคัดกรอง ติดตาม และประเมินผลคนดี คนเก่ง คนกล้า และการสร้างระบบและกลไก ในการระดมกองทุน เพื่อสนับสนุนคนดี คนเก่ง คนกล้า

๔. บทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

๔.๑ บทสรุปผลการศึกษา คณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี

คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา ได้มีการศึกษาโดยบูรณาการแนวคิดตามหลักของศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนแม่บทในการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ รวมทั้งหลักการทางศาสนา ในการพัฒนาคน พิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องจากทั้งเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการตั้งคณะอนุกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมา เพื่อพิจารณาศึกษาประเด็นตามหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง พร้อมจัดทำสรุปผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ของคณะกรรมาธิการวิสามัญในการจัดทำยุทธศาสตร์แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ข้อเสนอที่ได้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าวนำไปสู่การตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน โดยนำข้อมูลที่ได้จากคณะทำงานทั้ง ๕ คณะ เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา แผนยุทธศาสตร์ และคู่มือแนวทางการสร้างคนดี

คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการพิจารณาศึกษาสามารถแยกประเด็นตามลำดับความสำคัญได้ ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ คู่มือแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา มีข้อพิจารณาและข้อสังเกตจากการศึกษาในภาพรวม ดังนี้

๔.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

๑) มีการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผลกระทบหรือผลลัพธ์จากกระบวนการในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ในมิติต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชาติและความเจริญมั่นคงของชาติ

๒) มีการถอดบทเรียนการปฏิบัติ ค้นหาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) มีการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติในทุกระดับของสังคมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ครัวเรือน ชุมชน สังคม สถานศึกษาและองค์กรของรัฐและเอกชนอื่น ๆ

๓) มีการประกาศนโยบายที่เป็นวาระแห่งชาติเรื่องแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าที่ชัดเจน จัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ เพื่อให้ทุกหน่วยงาน องค์กร และคนในชาติรับทราบและเห็นคุณค่าความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ร่วมมือกันสร้างวัฒนธรรมของชาติตามกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โอกาส และ ความยั่งยืน

๔) จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ กฎ ฎหมายและคู่มือในการปฏิบัติ ทั้งในส่วนที่เป็นการสร้าง ส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครอง การสร้างโอกาสและการสร้างความยั่งยืนให้สอดคล้องกับคนไทย สังคมไทย ในปัจจุบันและอนาคต

๕) การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในระดับนโยบายกำกับดูแล การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติ แผนดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๖) สังคมทุกระดับยอมรับนโยบาย เป้าหมาย จุดเน้น ของการพัฒนาคนดี คนเก่ง และคนกล้าเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติในการดำเนินชีวิต หรือในลักษณะของการทำให้เป็นวิถีชีวิตการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมมีการปฏิบัติการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าทั่วถึงทุกพื้นที่อย่างมีคุณภาพและอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนตลอดชีวิต การปฏิบัติทุกระดับ ครอบคลุม สถานศึกษา ชุมชน องค์กร สังคม มีขั้นตอนและเทคนิควิธีปฏิบัติการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ที่ได้ผลดีมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม

๗) สถาบันการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนและชุมชนในการสร้างและพัฒนา หลักสูตรและการฝึกฝน อบรม การบ่มเพาะการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ผ่านทางหลักสูตรการศึกษา

ระดับต่าง ๆ ในทุกช่วงวัยที่เป็นการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ความรู้ อันประกอบด้วย ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน ศาสตร์แห่งการประพณีและการครองตน และศาสตร์ แห่งการพัฒนา

๘) สื่อสารมวลชนทุกด้านทุกแขนงให้ความร่วมมือเสนอข้อมูลเพื่อความเข้าใจ ของพลเมืองอย่างกว้างขวางในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการอยู่กันในสังคมด้วยการเป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า ได้รับการสืบทอดต่อเนื่องเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของชาติด้วยกระบวนการคัดเลือกและการพัฒนาสมรรถนะ ค่านิยมที่เกิดจากความพร้อมใจ ของสมาชิกในสังคมทุกระดับที่ระเบิดจากภายใน

๔.๓ ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมและการบูรณาการ

๑) รัฐบาลควรกำหนดให้การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนต้องร่วมมือกัน ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำหนดนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติ มีการเสริมสร้าง สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ และทำหน้าที่ในการประสาน ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ การปฏิบัติของทุกหน่วยงานต้องมีการดำเนินงานที่หลากหลาย มีโครงการ กิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคม ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และเหมาะสมต่อประชากรในทุกช่วงวัย โดยผู้ปฏิบัติต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ที่สามารถ ถ่ายทอดการดำเนินงานและสื่อสารสาธารณะ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๒) รัฐบาลและทุกภาคส่วนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิด “การให้โอกาส การเปิดโอกาส การสร้างโอกาส” ในทุกมิติอย่างเสมอภาคทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เพื่อให้คนไทยทุก ช่วงวัยสามารถเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ที่ตนถนัด ประกอบอาชีพที่ชอบ มีรายได้ที่เหมาะสมในการเลี้ยง ชีพตน การเจริญเติบโตในหน้าที่การงานตามศักยภาพ และเกิดการยอมรับในสังคม ทั้งนี้ ต้องอาศัย ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างและสนับสนุนระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เหมาะสมเพียงพอ กระจายอยู่อย่างเสมอภาค เพื่อเอื้อต่อการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตแต่ละท้องถิ่น โดยสอดแทรกรูปแบบและกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาในวัฒนธรรมไทยด้วย

๓) ทุกภาคส่วนได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการ ควรเป็นต้นแบบในการร่วมพัฒนากระบวนการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าและสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่มีการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมพหุปัญญา ผ่านระบบครอบครัว สถานศึกษา สื่อสารมวลชน และสภาพแวดล้อมทุกบริบทของสังคม รวมทั้ง สนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม เชิงบวกเพื่อพัฒนาและขัดเกลา (Socialization) คนในชุมชน ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามบริบทของตน

๔) สถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน (ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน ธุรกิจ องค์กรต่าง ๆ และสื่อมวลชน) มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมคุณธรรม และดำเนินการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น กำหนดนโยบายการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในองค์กร วางแผนงาน จัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมสมาชิกในองค์กรตนเอง และ

ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม สืบสาน ภาควมูมิใจในความเป็นไทยและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์สู่ประชาชนสังคมในวงกว้างมากขึ้น

๕) การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องกลมเกลือกัลกษณณิสัย ความคิด ทศนคคตต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นไปในที่เหมะสมตั้งแต่วัยเด็ก โดยอาศัยครอบครัว วัด/ศาสนสถาน และชุมชนในการอบรมสั่งสอนและเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบุรณ์ เป็นกำลัง สำคัญของชาติที่แข็งแรง มีสติปัญญา มีจิตสำนึกเรื่องหน้าที่ต่อสังคม สร้างสรรค์สังคมให้ก้าวหน้า อย่างยั่งยืน

๖) การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องสร้างเป็นทีม ไม่เฉพาะจงเจาะ เพียงตัวบุคคลเท่านั้น เพื่อให้เกิดการร่วมมือ การช่วยเหลือ การถ่ายทอดซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นต้นแบบ สู่สังคมอันจะนำไปสู่การสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์ในการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน อีกทั้งจะต้องมีระบบ พิทักษ์ รักษา เยียวยา และยกย่องคนดี คนเก่งและคนกล้า ให้สามารถดำรงอยู่ให้สังคมได้อย่าง ภาควมูมิใจ

๗) ควรีระบบและกลไกการสรรหาคคนดี คนเก่ง คนกล้า ของหน่วยงาน องค์กร โครงการต่าง ๆ ตามความพร้อม และพัฒนาการในแต่ละระดับช่วงอายุที่หลากหลายมีเกณฑ์ มาตรการ วิธีการของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่ใช้ประเมินผลบุคคลในการเข้าศึกษาต่อหรือเข้าทำงาน เลื่อนลำดับ ชัน ตำแหน่ง การยกย่องให้รางวัล การเลื่อนระดับ กระทบการวัดและประเมินผลที่มีความเหมะสม ยุติธรรม และเสมอภาค

๘) ควรีระบบและกลไกในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุน คนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ระบบกลไกในการระดมทรัพยากร ระบบกลไกในการจัดสรรทรัพยากร ระบบการติดตามประเมินผล การใช้กองทุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างคนดีคนเก่ง คนมีคุณธรรม สังคมไทยยังเป็นสังคมที่เหลื่อมล้ำ เป็นอย่างมาก การศึกษาการเรียนรู้เป็นการลงทุน การจัดตั้งกองทุน การทำสัญญาเพื่อการจ้างงานในอนาคต จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้คนอยากเป็นคนดี คนเก่ง ซึ่งควรเป็นทุนเฉพาะทางที่หลากหลาย ผสานกับการมีงานทำในอนาคต

๙) การประชาสัมพันธ์เพื่อยกย่องคนดี คนเก่ง คนกล้าแห่งชาติ ผ่านระบบ สารสนเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ระบบและทิศทางของสื่อสารมวลชน ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเสาะหา สร้างเสริมคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่ทำหน้าที่สร้างกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) ซึ่งมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมและการรับรู้ เรียนรู้ของคนไทยในสังคมนับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดปัจจัยหนึ่งต่อ กระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าและคนมีคุณธรรม ด้วยการยกย่องคนดี คนเก่ง คนกล้า การสร้าง และปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม ทศนคคตที่ถูกต้อง ใช้รูปแบบวิธีการทางสื่อทุกประเภท ในการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานของสื่อมวลชนเป็นไปอย่างสร้างสรรค์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๑)
บทสรุปผู้บริหาร	(๓)-(๑๘)
สารบัญภาพ	(๒๓)
สารบัญตาราง	(๒๕)
บทที่ ๑ หลักการและเหตุผลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วิสัยทัศน์ (Vision)	๑๒
๑.๓ พันธกิจ (Mission)	๑๒
๑.๔ วัตถุประสงค์ (Objective)	๑๒
๑.๕ เป้าประสงค์ (Goal)	๑๓
๑.๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator)	๑๓
๑.๗ คำนิยาม (Definition)	๑๓
บทที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี	๑๗
๒.๑ หลักการและเหตุผล	๑๗
๒.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี	๑๘
๒.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)	๒๘
๒.๔ พันธกิจ (Mission)	๒๘
๒.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)	๒๘
๒.๖ เป้าประสงค์ (Goal)	๒๙
๒.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี	๒๙
บทที่ ๓ แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง	๓๕
๓.๑ หลักการและเหตุผล	๓๕
๓.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนเก่ง	๓๖
๓.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)	๔๓
๓.๔ พันธกิจ (Mission)	๔๓
๓.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)	๔๔
๓.๖ เป้าประสงค์ (Goal)	๔๔
๓.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า	๔๙
๔.๑ หลักการและเหตุผล	๔๙
๔.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้า	๕๐
๔.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)	๕๗
๔.๔ พันธกิจ (Mission)	๕๗
๔.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)	๕๘
๔.๖ เป้าประสงค์ (Goal)	๕๘
๔.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า	๕๘
บทที่ ๕ แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส	๖๓
๕.๑ หลักการและเหตุผล	๖๓
๕.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส	๖๔
๕.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)	๖๕
๕.๔ พันธกิจ (Mission)	๖๕
๕.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)	๖๕
๕.๖ เป้าประสงค์ (Goal)	๖๖
๕.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส	๖๖
บทที่ ๖ แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน	๖๙
๖.๑ หลักการและเหตุผล	๖๙
๖.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างความยั่งยืน	๗๐
๖.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)	๗๑
๖.๔ พันธกิจ (Mission)	๗๑
๖.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)	๗๑
๖.๖ เป้าประสงค์ (Goal)	๗๑
๖.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน	๗๒
บทที่ ๗ ยุทธศาสตร์ด้านการบูรณาการ	๗๕
หลักการและแนวคิด	๗๕
บทที่ ๘ บทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	๘๑
๘.๑ สรุปผลการศึกษา	๘๑
๘.๒ ข้อเสนอแนะ	๘๓
๘.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ	๘๓
๘.๒.๒ ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริม	๘๔

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

- มติแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ๘๗
- คำสั่งตั้งคณะอนุกรรมการ และคำสั่งตั้งคณะทำงานคณะต่าง ๆ ๙๑
- สรุปการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้แทนนิสิต
นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ๑๑๓

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๒
ภาพที่ ๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๓
ภาพที่ ๑.๓ ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (หลักความพอเพียง)	๕
ภาพที่ ๑.๔ กรอบแนวคิดในการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า	๖
ภาพที่ ๑.๕ องค์ประกอบย่อยสมรรถนะแต่ละด้านของคนดี คนเก่ง และคนกล้า	๙
ภาพที่ ๑.๖ กระบวนการสร้าง คนดี คนเก่ง คนกล้า และการขีดเส้นทางสังคม	๑๐
ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี	๑๙
ภาพที่ ๒.๒ การสื่อสารทางสังคม	๒๓
ภาพที่ ๓.๑ เข็มทิศแห่งการเรียนรู้สู่ปี ๒๐๓๐	๓๗
ภาพที่ ๓.๒ The OECD Learning Compass 2030	๓๙
ภาพที่ ๓.๓ กรอบแนวคิดรูปแบบแนวทางการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง	๔๒
ภาพที่ ๔.๑ หลักปรัชญาในการดำเนินชีวิต	๕๓
ภาพที่ ๗.๑ การบูรณาการหลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การสร้าง คนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน	๗๗
ภาพที่ ๗.๒ การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า หลอมรวมอยู่ในตัวคนให้มีจิต “รักชาติ”	๗๘
ภาพที่ ๗.๓ การบูรณาการหลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน	๗๙

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ กลยุทธ์ในการสร้างสังคมคุณธรรม	๓๐
ตารางที่ ๒.๒ กลยุทธ์ในการสร้างครอบครัวคุณธรรม	๓๓

บทที่ ๑

หลักการและเหตุผลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

๑.๑ หลักการและเหตุผล

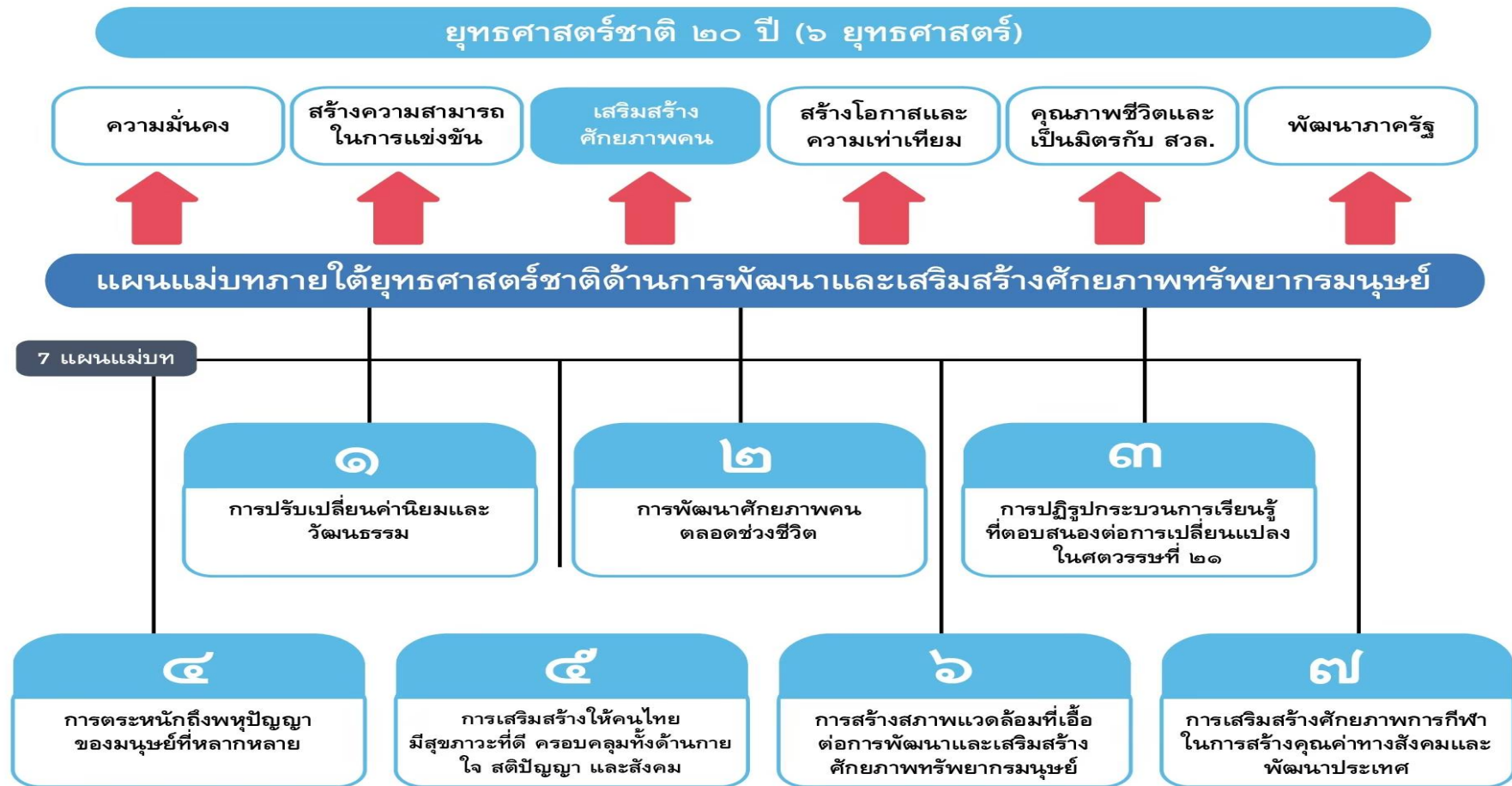
บริบทของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นลักษณะสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย หรือเป็นพหุสังคม ทั้งในเชิงสังคม วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ เชื้อชาติ และศาสนา ประกอบขึ้นมาเป็นชาติ ซึ่งความเป็นชาติไทยได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยบรรพบุรุษและบุรพกษัตริย์ตั้งแต่ในอดีต จวบจนปัจจุบัน เป็นสิ่งมีคุณค่าที่ควรดำรงรักษาไว้ตราบชั่วลูกชั่วหลาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย คนในสังคมก็เกิดมาในยุคที่มีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น คนที่เกิดในยุค Baby Boomer (พ.ศ. ๒๔๘๙ – ๒๕๐๗) ยุคเจนเอ็กซ์ (Generation X) ยุคเจนวาย (Generation Y) ยุคเจนแซด (Generation Z) จนถึงปัจจุบันยุคเจนอัลฟา (Generation α) ก็คือเด็กที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งคนแต่ละช่วงวัยก็มีความคิด วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ทัศนคติ ค่านิยม การบริหารจัดการที่มีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างสมดุลพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนในทุกช่วงวัยอย่างกลมกลืน ตลอดจนต้องสร้างศักยภาพของคนในชาติ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อขับเคลื่อนชาติไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือในการสร้างคนของชาติให้มีคุณภาพและดำรงรักษาความเป็นชาติไทยให้มั่นคงถาวรสืบไป

การสร้างศักยภาพของคนในชาติ คือ การสอนคนให้มีความเก่ง แต่อย่างไรก็ตาม ชาติที่มีแต่เพียงคนเก่งอย่างเดียว ย่อมไม่ใช่ปัจจัยหลักที่สำคัญเพียงพอต่อการพัฒนาชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่ชาติจะต้องมีคนดีที่พัฒนาชาติพร้อมกันด้วย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ สาระสำคัญความตอนหนึ่งว่า

“... ดังนั้น นอกจากจะสอนคนให้เก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดี พร้อมไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้มีความเก่งเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาสำหรับการสร้างสรรค์ และให้เป็นความดีเป็นปัจจัย เพื่อประดับประดาหน้าตาความเก่ง ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ที่อำนวยผล เป็นประโยชน์ อันพึงประสงค์แต่ฝ่ายเดียว ...”

การสร้างคนในชาติให้เป็นทั้งคนดีพร้อมกับคนเก่ง และคนกล้า เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติไทยตราบเท่านั้น ซึ่งวิธีการหนึ่งในการสร้างคนในชาติ ให้เป็นทั้งคนดีพร้อมกับคนเก่ง และคนกล้า คือ การให้การศึกษาก่อนวัยเรียน ที่สามารถให้การศึกษากับคน ได้ทุกช่วงวัย ทั้งนี้ ปัจจุบันเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. และมาตรา ๒๗๐ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาข้อ ๗ และข้อ ๘ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูปการศึกษาให้มีการศึกษาตลอดช่วงชีวิต เป็นไปตามหลักการพหุปัญญา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

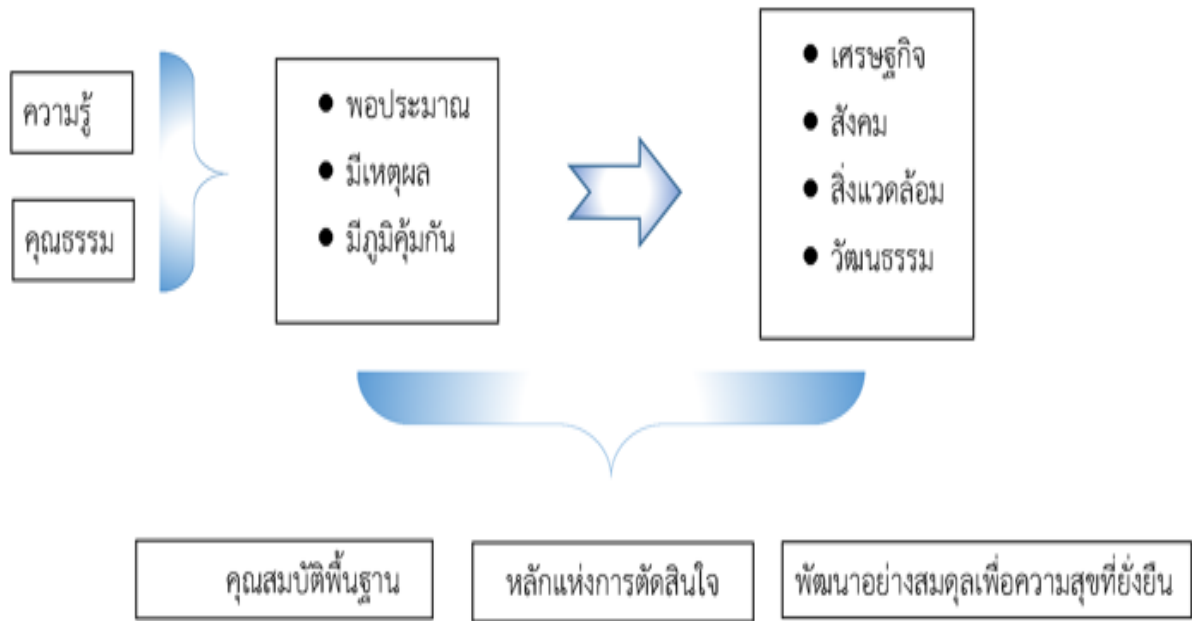

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ร่าง) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ หน้า ๓๓, [online]. แหล่งที่มา : http://www.nesdb.go.th/download/document/Yearend/2018/PPT_Group3_K.Chanwit.pdf

ภาพที่ ๑.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

จากหลักการข้างต้นและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์จะเห็นได้ว่า การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น มีความเกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย รวมถึงกลไกต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การสร้างคนให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่งนั้นสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญศึกษา แนวทางการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา จึงมีความคิดเห็นร่วมกันว่า ในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า รวมทั้งการส่งเสริมคนดีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วนในสังคมปัจจุบันที่ต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลได้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องแสวงหาแนวทางที่ชัดเจน เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า พร้อมกับหาแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนคนดีให้เป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาชาติให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้วย

หลักการและแนวคิดที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งสำหรับใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้านั้น คือ ศาสตร์พระราชา โดยที่ศาสตร์พระราชาเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญและแนวทางในการพัฒนาประเทศ พัฒนากำลังคนของประเทศไทยมาโดยตลอดเป็นระยะเวลานับเป็น ๑๐๐ ปี โดยเป้าหมายของศาสตร์พระราชาในการพัฒนา คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้น โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนในสังคมมีความสุข โดยต้องคำนึงถึงในเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนา มีหลากหลาย แต่ที่สำคัญคือนักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติและเป็นเรื่องของจิตใจ ทั้งนี้ หลักการดังกล่าว มุ่งเน้นให้คนไทยมีความพอเพียง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และอยู่ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม โดยที่ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี พอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไปจนเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์ คือ การยึดหลักทางสายกลางและความไม่โลภ ส่วนความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการใดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ ใช้หลักเหตุผลตามความพอเพียงตามหลักวิชาการ กฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์ ใช้ปัญญาในการพิจารณาตัดสินใจ ใช้หลักเหตุผลมิใช่คำนึงถึงความอยาก ความโลภ หรือตัณหา และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีนั้น หมายถึง การเตรียมตัวพร้อมที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ซึ่งเป็นไปตามพุทธเศรษฐศาสตร์ที่มีความไม่ประมาทต้องเตรียมพร้อมและเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามธรรมชาติ การเตรียมตัวและการเตรียมพร้อมที่จะรับผลกระทบกับความเสี่ยงที่จะมากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมของโลก และการมีความรู้คู่คุณธรรมที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่พระองค์ท่านได้พระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทยทุกคน โดยมีกรอบแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

ภาพที่ ๑.๓ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (หลักความพอเพียง)

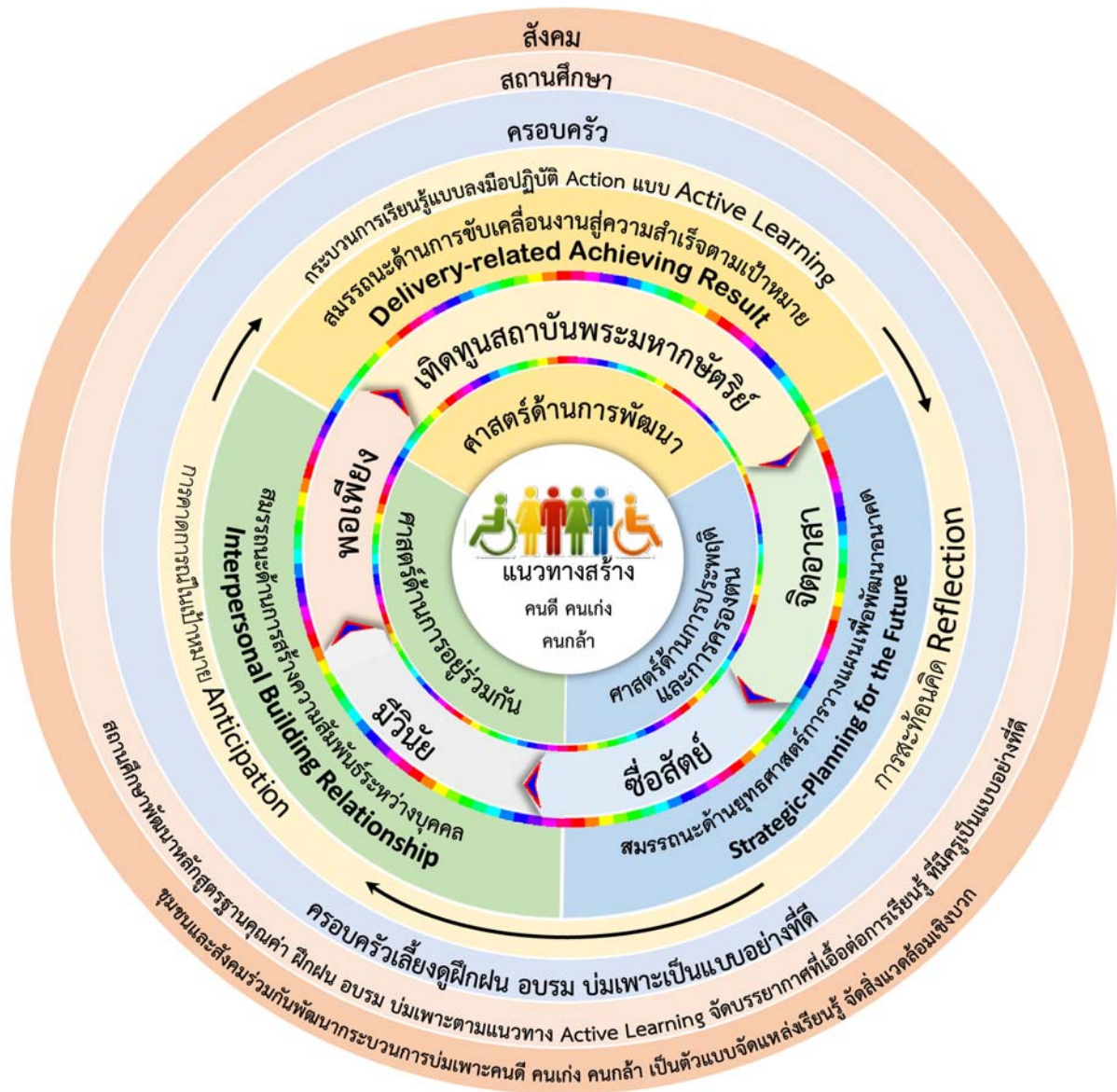
จากกรอบแนวคิดนี้ คุณธรรม คือปัจจัยที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับความรู้ ความดี คนดีต้องได้รับการหล่อหลอมและขัดเกลาไปพร้อม ๆ กับความเก่ง คนเก่ง ทรัพยากรบุคคล คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้ทุกแผนฯ ประสบผลสำเร็จได้ หากปัญหาด้านคุณภาพของคนไทย ไม่ได้ได้รับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ยากที่แก้ไขให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาคนดี คนเก่ง และคนกล้า รวมทั้งการสร้างโอกาสในสังคมเพื่อความยั่งยืนของประเทศ คือ เป้าหมายสำคัญที่จะทำให้เกิดกฎหมาย กระบวนการหรือกลไกทางสังคม การมีระบบและกระบวนการที่สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดความกล้า มีโอกาสที่จะกระทำ รวมทั้งความเชื่อมั่นในระบบและคนก็จะไม่สามารถสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ ความเป็นชาติไทยและการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ พระองค์ยังได้พระราชทานพระบรมราโชบาย ซึ่งเป็นแนวคิดทางการศึกษา อีก ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
- ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงมีคุณธรรม
- ๓) มีงานทำ มีอาชีพ
- ๔) เป็นพลเมืองดี

โดยที่ศาสตร์พระราชนั้น จะเน้นการพัฒนาที่มุ่งไปสู่การสร้างสมดุล เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างสุขอย่างยั่งยืน ภายใต้หลัก ๓ส ได้แก่ ความอยู่รอด ความพอเพียง และความยั่งยืน (survival, sufficiency and sustainability) ซึ่งหากประชาชนคนไทยได้รับการพัฒนาเช่นนี้ ครอบครัว ชุมชน สังคม จะมีความสุขอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

กรอบแนวคิดในการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า หากพิจารณาหลักการและองค์ความรู้จากศาสตร์พระราชามาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ซึ่งถอดบทเรียนเป็นองค์ความรู้สำหรับการพัฒนากรอบแนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ได้ ๓ ด้าน คือ องค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน องค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการประพุดติและการครองตน และองค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการพัฒนา ตามภาพที่ ๑.๔

ภาพที่ ๑.๔ กรอบแนวคิดในการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า

โดยที่องค์ความรู้จากศาสตร์พระราชามาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) นั้นสามารถเชื่อมโยงเป็นสมรรถนะสำหรับการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่งได้ ดังนี้

องค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน สามารถนำไปเชื่อมโยงเป็นสมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Building Relationships) ซึ่งมีองค์ประกอบเป็นความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

- ๑) การตระหนักรู้ในตน (Self Awareness)
- ๒) การเข้าถึงผู้อื่น (Empathize)
- ๓) การสื่อสาร (Communication)
- ๔) ความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจต่อกัน (Honesty & Sincerity)
- ๕) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social awareness & Responsibility)

องค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการประพฤติและการครองตน สามารถนำไปเชื่อมโยงเป็นสมรรถนะด้านการขับเคลื่อนงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (Delivery related Achieving Results) ซึ่งมีองค์ประกอบเป็นความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

- ๑) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
- ๒) การคิดยืดหยุ่น (Flexible Thinking)
- ๓) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving)
- ๔) การจัดการทรัพยากร (Managing Resources)
- ๕) ทีมงานและผู้นำทีมงาน (Teamwork and Team Leadership)

องค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์แห่งการพัฒนา สามารถนำไปเชื่อมโยงเป็นสมรรถนะด้านการวางแผนเพื่ออนาคต (Strategic-Planning for the Future) ซึ่งมีองค์ประกอบเป็นความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

- ๑) การพัฒนาความสามารถพิเศษ (Developing Talent)
- ๒) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)
- ๓) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
- ๔) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
- ๕) การจัดองค์กรและเครือข่าย (Organization Alignment & Network)

กรอบแนวคิดนี้ได้กำหนดคุณธรรมและค่านิยมหลักที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยก็คือคุณธรรมและค่านิยม ในเรื่อง พอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ จิตอาสา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ คุณธรรมและค่านิยมทั้ง ๕ ประการนี้ สัมพันธ์กับสมรรถนะทั้ง ๓ กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ ในรายละเอียดของสมรรถนะย่อยในแต่ละกลุ่มจะต้องใช้คุณธรรมและค่านิยมหลัก ๕ ประการ เป็นตัวกำกับสมรรถนะ ตัวอย่างเช่น

สมรรถนะด้านการขับเคลื่อนความสำเร็จสู่เป้าหมาย (Delivery-related Achieving Results) ในสมรรถนะย่อยที่ ๑ การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ในกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์นั้น การคิดที่เป็นคนเก่ง ดี และกล้าจะต้องกำกับด้วยคุณธรรมในเรื่องซื่อสัตย์ต่อข้อมูลที่นำมาใช้ในการคิด มีวินัยที่จะคิดวิเคราะห์ตามรูปแบบของวิธีคิดวิเคราะห์ เช่น มีวินัยในการไม่เปลี่ยนแปลงข้อมูล มีวินัย ที่จะคิดเป็นลำดับการจำแนกจัดกลุ่มหาความสัมพันธ์ไม่ข้ามขั้นตอน หรือ การคิดจะต้องรู้จักศักยภาพแห่งตนที่เรียกว่า ความพอเพียง

สมรรถนะด้านยุทธศาสตร์การวางแผนเพื่ออนาคต (Strategic-Planning for the Future) ในสมรรถนะย่อยที่ ๑ การพัฒนาความสามารถพิเศษ (Developing Talent) ในการพัฒนาความสามารถพิเศษจะต้องอาศัยคุณธรรมและค่านิยมหลักทั้ง ๕ ประการ ควบคุมกำกับการพัฒนา เช่น บุคคล ผู้พัฒนาความสามารถพิเศษต้องรู้จักตนเองว่ามีความสามารถพิเศษด้านใด พัฒนาไปได้เพียงใด จึงจะเรียกว่าพอเพียงตามศักยภาพ ต้องมีวินัยในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตนเองจึงจะบรรลุผลความสามารถพิเศษนั้น

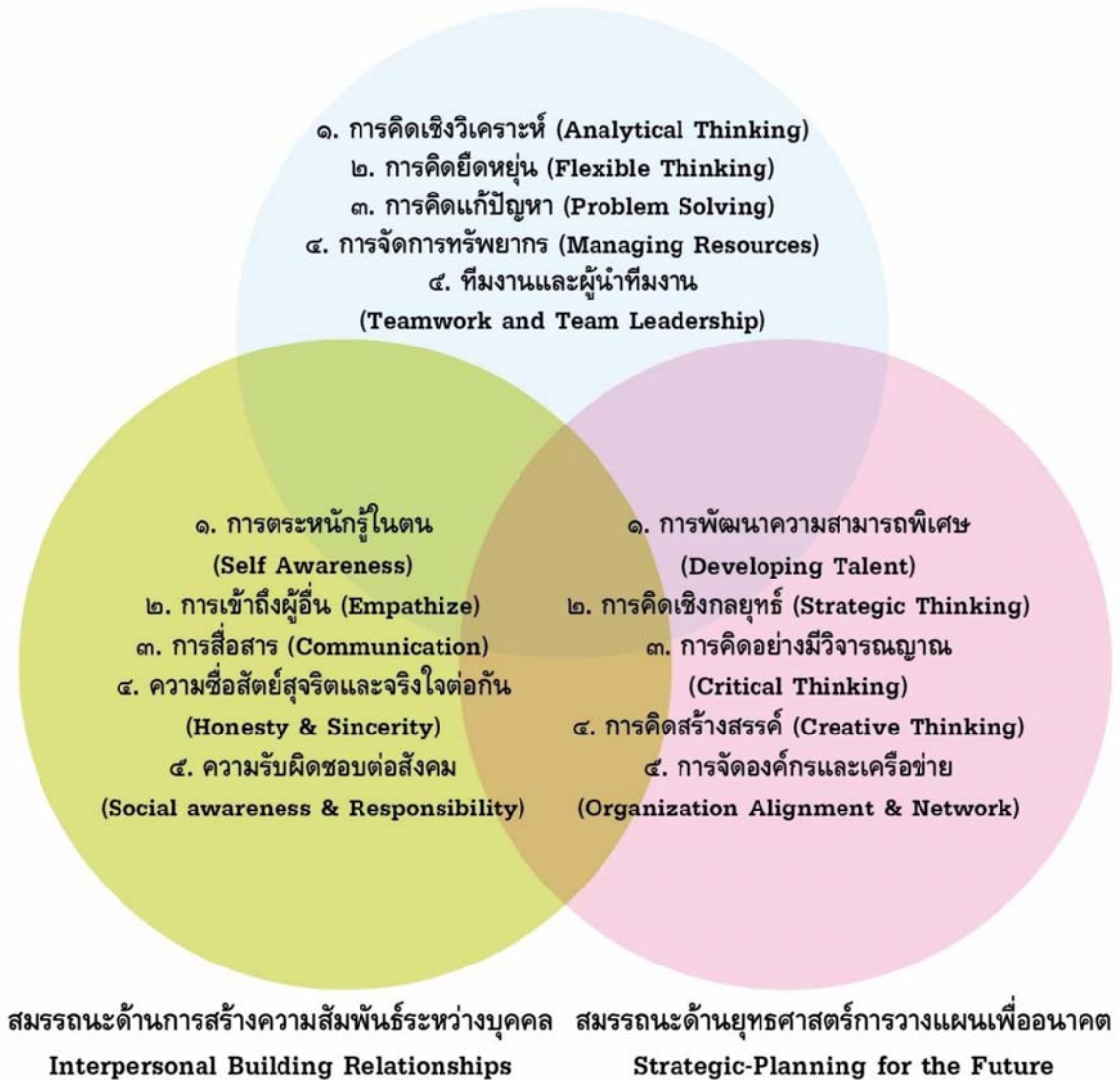
สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Building Relationships) ในสมรรถนะย่อยที่ ๑ การตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) บุคคลที่ตระหนักรู้ในตนต้องมีคุณธรรมและค่านิยมหลักทั้ง ๕ ประการ ควบคุมกำกับตนเอง เช่น ในเรื่องของความมีวินัย บุคคลที่ตระหนักรู้ในตนย่อมรู้ว่าตนเองคิดดีประพฤติชอบในเรื่องใดบ้าง ปฏิบัติผิดระเบียบในเรื่องใด คือ การกำกับตนด้วยวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ บุคคลที่ตระหนักรู้ในตนย่อมใช้คุณธรรมค่านิยมหลักเป็นตัวกำกับทั้งความซื่อสัตย์ ความมีจิตอาสา ความพอเพียง เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นคนดีในสังคมวัฒนธรรมไทย

คุณธรรมและค่านิยมหลักทั้ง ๕ ประการ ที่เป็นแกนในการกำกับสมรรถนะทั้ง ๓ ด้านนี้จะเป็นตัวแสดงคนดีมีคุณธรรม การประเมินทั้งหลายนอกจากจะประเมินสมรรถนะย่อยทั้ง ๓ ด้านแล้วต้องนำคุณธรรมและค่านิยมหลักไปร่วมประเมินในแต่ละสมรรถนะย่อยของแต่ละด้านนั้นด้วย

จากการวิเคราะห์ศาสตร์พระราชานี้ในกระบวนการวิธีทรงงานพบว่าในกระบวนการทรงงานต่าง ๆ สอดคล้องกับสมรรถนะที่กล่าวถึงทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

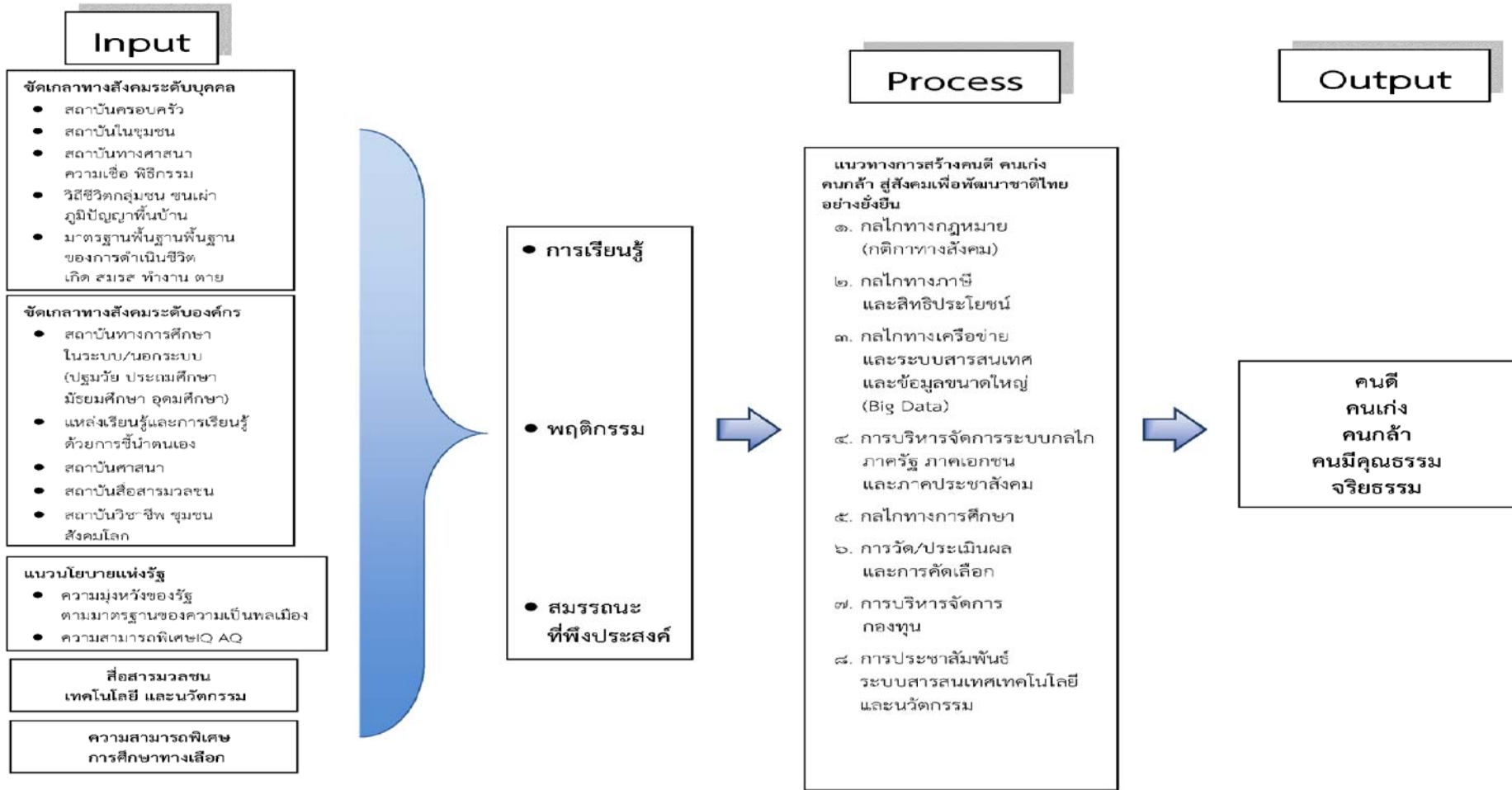
สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีลักษณะของการทรงงานขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ซึ่งจะถือว่าเป็นลักษณะของคนดีที่กระทำต่อผู้อื่น ได้แก่ การมีส่วนร่วม การปลูกป่าในใจคน ความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจต่อกัน การทำงานอย่างมีความสุข ความเพียร การรู้รักสามัคคี สมรรถนะด้านการขับเคลื่อนงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายมีลักษณะของการทรงงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของคนดีและคนเก่งในการปฏิบัติงานการเรียนรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหาจากจุดเล็ก การทำตามลำดับขั้นตอน การทำอย่างเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด การทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การบริการที่จุดเดียว การใช้ธรรมชาตช่วยธรรมชาติ การคิดบูรณาการอย่างองค์รวม การคิดที่ไม่ติดตำรา และการใช้ธรรมปราบอธรรม

สำหรับสมรรถนะด้านยุทธศาสตร์การวางแผนเพื่ออนาคตมีลักษณะของการทรงงานที่ถือได้ว่าเป็นคนดีและคนเก่ง ได้แก่ การมุ่งประโยชน์ส่วนรวม การพึ่งตนเอง ความพอเพียงหรือพออยู่พอกิน การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การใช้ภูมิสังคมเพื่อการทำงาน และการคิดแบบขาดทุนคือกำไร ศาสตร์พระราชานี้ที่นำมาเรียกว่าถึงนี้ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของชาวไทยและนานาชาติเหมาะสมจะนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า เป็นเบื้องต้นดังแผนภาพที่ ๑.๕

ภาพที่ ๑.๕ องค์ประกอบย่อยสมรรถนะแต่ละด้านของคนดี คนเก่ง และคนกล้า

สำหรับกระบวนการในการสร้าง คนดี คนเก่ง คนกล้า และการขัดเกลาทางสังคมนั้น ตลอดระยะเวลาของการก่อกำเนิดมนุษยชาติมาในโลกใบนี้ กระบวนและแนวคิดที่จะสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าในกลุ่มชน ชนเผ่า ชุมชน รัฐ สังคม มีพัฒนาการมาโดยตลอด ตั้งแต่กระบวนการสร้างทำความเข้าใจ จัดการเรียนรู้ การสร้างคุณค่าในตนเอง การสร้างคุณค่าทางสังคม จนไปสู่ way of life ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นบันทึกเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งพอสรุป ดังนี้

ภาพที่ ๑.๖ กระบวนการสร้าง คนดี คนเก่ง คนกล้า และการขีดความสามารถทางสังคม

จากโครงสร้างกระบวนการสร้าง คนดี คนเก่ง คนกล้า และการขัดเกลาทางสังคมข้างต้นนี้ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การกระทำกับการปรับตัวในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ที่ไม่ใช่เฉพาะวิธีการและกระบวนการเรียนรู้เท่านั้น การเป็นคนดี มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีคุณธรรมนำการดำเนินชีวิต ตระหนักและมีพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การทำดีเพราะเป็นสิ่งที่ดี การเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง และเคารพต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีวินัยและความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมประเทศชาติ ศรัทธาในศาสนา ซื่อสัตย์ สุจริตและกล้าแสดงความเป็นผู้นำที่จะรักษาความดี

ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น หลักการสำคัญ คือ จะต้องสร้างคนหนึ่งคนให้มีทั้งความดี ความเก่ง และความกล้า ให้อยู่ภายในตัวคนคนเดียวกัน ภายใต้โอกาสทางสังคมที่เอื้ออำนวยและความเสมอภาคอย่างสมดุล โดยเป้าหมายสำคัญในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าและโอกาสนั้น ก็เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบสามารถควบคุมกำกับตนเอง เรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และเพิ่มพูนทักษะได้ต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต เติบโตตามศักยภาพของแต่ละคน มีความเป็นเลิศตามความถนัดของตน มีจิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สามารถควบคุมจิตใจและการกระทำให้อยู่ในกรอบของการพึ่งพาตนเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น กล้ายืนหยัดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีระบบการรับประกัน การส่งเสริมและสนับสนุน การหล่อหลอม คนดี คนเก่ง คนกล้า พร้อมไปด้วยความมีคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มขึ้นในสังคมประเทศ มีการสร้างโอกาสให้คนไทยทุกยุค ทุกวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า และประสบความสำเร็จในชีวิต เพื่อร่วมกันพัฒนาชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเพื่อนำประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

โดยแนวทางในการสร้างคนดีนั้น จะต้องดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมความดีผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ด้วยการให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว ชุมชน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และอื่น ๆ โดยต้องเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้หลักเหตุผลในการสร้างจิตสำนึกแบบ “ระเบิดจากข้างใน” ซึ่งหมายถึงจะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในครอบครัว ชุมชน สังคมหรือสถาบันทางสังคมที่เข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนในทุกด้านแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอกหรือพัฒนาสังคมภายนอกต่อไป

ในการสร้างคนเก่งนั้น จะต้องน้อมนำศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน พัฒนาอาชีพและการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกัน ด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีความรักและภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ รวมทั้งกฎหมายและบริบทในสังคม สภาพแวดล้อมการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยี (Transformative Education) มุ่งสร้างสมรรถนะเพื่อความเป็นเลิศเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยตระหนักถึงความแตกต่างของบุคคลตามศักยภาพ

และความถนัดความสนใจ มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมวัฒนธรรมที่สำคัญในการเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

สำหรับการสร้างคนกล้า จะต้องบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างค่านิยมเรื่องคนกล้าให้แก่สังคม การสร้างและบ่มเพาะคนกล้าต้นแบบ โดยเริ่มต้นในสถานศึกษาทุกระดับด้วยการกำหนดหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอนให้เป็นคนกล้า และการให้รางวัลแก่คนกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน สังคม สถานศึกษา ที่ทำงาน มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอน ส่งเสริมประชากรทุกศาสนาในสังคมให้เป็นคนกล้ายืนหยัด และทำในสิ่งที่ถูกต้อง

แต่การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องมีการมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ โดยเฉพาะโอกาสที่ภาครัฐทุกหน่วยงาน องค์กรเอกชน ครอบครัว ชุมชน ศาสนา จะต้องร่วมกันสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการสร้างโอกาสให้คนไทย เป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า ในทุกช่วงวัย สร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างโอกาสให้คนไทยในการทำความดี เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามศักยภาพ เพื่อก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนไทยทุกช่วงวัยแบบ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามหลักศาสตร์พระราชา และจะต้องสื่อสารสาธารณะโดยภาครัฐ และองค์กรเอกชน ให้เกิดการรับรู้ในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะเป็นการต่อยอดในการพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ ยุทธศาสตร์และระบบตรวจสอบที่จะนำไปสู่การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า มีคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความสามารถระดับสูงเป็นต้นแบบในการสร้างคน สร้างอาชีพ และสร้างชาติอย่างยั่งยืน

๑.๒ วิสัยทัศน์ (Vision)

ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคลที่เป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างชาติไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๑.๓ พันธกิจ (Mission)

สร้างแนวทางในการพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ ยุทธศาสตร์และระบบตรวจสอบที่จะนำไปสู่การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

๑.๔ วัตถุประสงค์ (Objective)

๑) เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีโอกาสและมีความเสมอภาคทางการศึกษา การเรียนรู้ เติบโตตามศักยภาพของบุคคลในทุกช่วงวัย การสร้างระบบ กลไก ขั้นตอน กระบวนการ และมาตรการที่ทำให้เกิดความเสมอภาคการเข้าถึงทางการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายตามแนวทางพหุปัญญา

๒) เพื่อเป็นแนวทางการสร้างสังคมคุณธรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเป็นคนดี เก่ง กล้า และโอกาสที่มีความสมดุลและยั่งยืนในอนาคต

๓) เพื่อให้มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยมีการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม ภายใต้โอกาสที่มีความสมดุลและยั่งยืน

๔) เพื่อให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงการนำเอาองค์ความรู้ไปบูรณาการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมไทย

๑.๕ เป้าประสงค์ (Goal)

- ๑) สถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครอบครั้ว ชุมชน สังคม องค์กรวิชาชีพ สื่อสารมวลชน เครือข่ายการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ระบบสารสนเทศ
- ๒) นวัตกรรมทางการสื่อสาร เทคโนโลยี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย
- ๓) รูปแบบการเรียนรู้ มีความหลากหลายเหมาะสมกับทุกกลุ่มประชากร ทั้งในเมือง และชนบท
- ๔) กิจกรรมและโครงการการเรียนรู้ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน (PPP)
- ๕) วัฒนธรรมชุมชน ท้องถิ่น ชนเผ่าและชาติพันธุ์ ได้รับความเสมอภาค เท่าเทียมในการเรียนรู้

๑.๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator)

- ๑) ประชาชนคนไทยมีการพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน
- ๒) ประชาชนได้รับบริการการเรียนรู้ด้วยความเท่าเทียม เสมอภาค
- ๓) ประชาชนคนไทยมีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต
- ๔) ประชาชนมีมาตรฐาน ในการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับโลกยุคปัจจุบัน
- ๕) ประชาชนในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง
- ๖) ประชาชนคนไทยเกิดกระบวนการจิตอาสา อาสาสมัคร การช่วยเหลือระหว่างชนชั้นเพิ่มมากขึ้น
- ๗) คนดี คนเก่ง คนกล้า ในหลากหลายสาขาร่วมกันพัฒนาชุมชน สังคม ในทุกพื้นที่อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง
- ๘) มีคนไทยที่มีความรู้ความสามารถที่ทำประโยชน์แก่สังคมในเวทีระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติมากขึ้น
- ๙) มีโครงสร้าง ระบบ และกลไกอันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความสำเร็จของการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้าอย่างยั่งยืน
- ๑๐) มีระบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถพัฒนาตามความถนัด ความสามารถและศักยภาพของตนได้ ทุกช่วงวัย
- ๑๑) เกิดระบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเท่าเทียม เสมอภาค

๑.๗ คำนิยาม (Definition)

คนดี หมายถึง ผู้ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๕ ประการ ได้แก่ กตัญญูต่อแผ่นดินและเพื่อนมนุษย์ มีวินัย สุจริต พอเพียง และจิตอาสา มีความรับผิดชอบ ตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม

คนเก่ง หมายถึง “คนที่มีสมรรถนะสูง เป็นผู้นำที่รู้จักตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีศักยภาพในการคิดระดับสูง เรียนรู้ได้แตกฉานสร้างความรู้ที่เป็นเลิศในสาขาที่ถนัดและสนใจได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ความคิดมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเชี่ยวชาญ สร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนางาน พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมในทุกโอกาส”

ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง

(๑) พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ระบุไว้ว่า “ความเสมอภาคทางการศึกษา” หมายความว่า การที่ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง โดยให้ความช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู

(๒) จากหลักสากลด้านความเสมอภาคทางการศึกษาในบริบทของกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง สิทธิที่บุคคลจะได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและข้อจำกัดหรือความแตกต่างอันเกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจ ร่างกาย เพศสภาพ สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม ภาษาสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ สภาพภูมิศาสตร์

คนกล้า คือ คนที่แสดงออกอย่างกล้าหาญตัดสินใจทำสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยไม่กลัวเกรงที่จะเผชิญหน้าภัยอันตรายและความเจ็บปวดทั้งปวง เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ที่มีการหลอมรวมคนดี คนเก่ง คนกล้าให้อยู่ภายในของแต่ละคน

โอกาส หมายถึง ช่องทางที่เปิดโอกาสให้คนทุกช่วงวัย ทุกอาชีพ ทุกระดับฐาน ทุกพื้นที่ ได้รับโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต และจากงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เป็นคนที่มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยใช้ ๖ ยุทธศาสตร์เป็นกรอบสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าได้รับโอกาสที่ดั่งงามในอนาคต คือ ๑) การสร้างองค์การคนดี ในทุกภาคส่วน ๒) การสร้างโอกาสให้คนดี คนเก่ง คนกล้า ประสบความสำเร็จในชีวิต ๓) การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนทักษะ ๔) การสร้างโอกาสรอบรู้เรื่องวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๕) การสร้างคนไทยมีความคิดสร้างสรรค์ และ ๖) การสร้างโอกาสคนไทยมีศิลปะและความภาคภูมิใจวัฒนธรรมไทย

ยั่งยืน หมายถึง

(๑) **ความยั่งยืน** หมายถึง การต่อเนื่องและการต่อยอด การสร้างคนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่มีความสมบูรณ์คือ คนดี คนเก่ง และคนกล้า หลอมรวมอยู่ภายในของแต่ละคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาขยายต่อยอดเพิ่มขึ้น

(๒) **ความยั่งยืน** (ความหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ) หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมี

ความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

(๓) **ความยั่งยืน** หมายถึง พฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน ที่ไม่ทำให้ลูกหลานในอนาคตต้องเสียโอกาส

New Normal ชีวิตวิถีใหม่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๖๓ ให้นิยามคำว่า new normal คือ ความปรกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปรกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต

ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสตัวนี้ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน หากมีความจำเป็นต้องออกจากบ้านไปซื้อบิ่ง หรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ เราต้องใส่หน้ากากเพื่อป้องกันโรค ต้องเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล ล้างมือบ่อยๆนาน ๒๐ วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ ฯ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราท่านไปนั่นเอง

การ Work From Home การอยู่ในบ้าน พร้อมทำงาน ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง ส่งผลต่อความต้องการที่พักอาศัยที่เปลี่ยนไปจากเดิม ที่อาศัยในพื้นที่ที่มีขนาดเล็ก อาจจะไม่เพียงพอ จำเป็นต้องการมีพื้นที่ที่สามารถทำอะไรได้หลายหลากมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการทางธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ Online Business ด้วยพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง จนส่งผลทำให้ระบบการสั่งซื้อสินค้าและบริการ ระบบการขนส่งระยะสั้นและการจัดส่งแบบรวดเร็ว จะเป็นที่ต้องการ และมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลังจากนี้ การขอรับบริการจากผู้บริโภค จะเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับสุขภาพมากยิ่งขึ้น ระบบบริการต้องสร้างความมั่นใจมากขึ้นว่าสินค้าหรือบริการจะต้องมีมาตรฐาน ปลอดภัย และมีความสะอาด คาดว่า เราน่าจะเห็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการลงทุนของภาคเอกชน ห้างร้านต่างๆ หันมาจริงจังกับการทำธุรกิจ online กันมากขึ้น

การเรียน Online Learning/ Entertainment การอยู่ในบ้าน สิ่งสำคัญในการพัฒนาและการค้นหาตัวตน สิ่งหนึ่งก็คือ การหาความรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ด้วยการเรียนรู้ซึ่งสามารถเลือกเรียนในช่วงเวลาที่สะดวกได้ตามต้องการ สามารถย้อนกลับ เพื่อทบทวนเนื้อหาและทำความเข้าใจใหม่ได้ และประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การท่องเที่ยวใหม่รูปแบบออนไลน์

เช่น การชมพิพิธภัณฑ์เสมือน (Virtual Museum) การเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ออนไลน์ (Virtual Exhibitor) และการเข้าชมแกลอรีชื่อดังต่าง ๆ (Virtual Gallery) เป็นต้น

การแพทย์และสาธารณสุข(ที่ปรึกษา) Online Medical Consulting ให้ความสำคัญกับการลงทุนทางด้านสาธารณสุขของประเทศมากกว่าเดิม ระบบสาธารณสุขจะมีแพลตฟอร์มด้านสุขภาพเป็นบริการพื้นฐาน และการป้องกันความเจ็บป่วยจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โครงสร้างพื้นฐานของเมืองอาคาร บ้านจะต้องมีบริการสุขภาพและสุขภาพจิตรองรับด้วยการให้คำปรึกษา

การ Delocalization เพื่อพึ่งพาการผลิตในประเทศมากขึ้น เนื่องจาก อุตสาหกรรมฐานการผลิตต่าง ๆ ของประเทศต้องหยุดชะงัก รวมไปถึงการขนส่งต่างๆด้วย อีกทั้งการนำเข้าจากอุตสาหกรรมหลายแห่งในต่างประเทศที่เป็นฐานการผลิต จึงหยุดชะงักตามไปด้วยเช่นกัน

การพัฒนาโดยใช้ ๖ ยุทธศาสตร์เป็นกรอบสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้ได้รับโอกาสที่ดีงาม เพื่อสร้างชาติให้ยั่งยืนในอนาคต คือ ๑) กลไกกฎหมายด้านจริยธรรมและกติกาทิศทางสังคม ๒) กลไกทางภาษีและสิทธิประโยชน์ ๓) กลไกเครือข่าย ๔) กลไกบริหารจัดการคนดี คนเก่ง คนกล้า ๕) กลไกการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ๖) การบริหารจัดการกองทุน ๗) การประชาสัมพันธ์คนดี คนเก่ง คนกล้า ๘) กลไกมาตรฐานยกระดับการพัฒนาศักยภาพคนไทยในอนาคตให้เป็น “คนสมบูรณ์” เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

การบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า นับเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งให้กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความยั่งยืนจะเป็นหลักประกันของความสำเร็จแบบองค์รวม เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ข้างต้นร่วมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดกรอบแนวคิด (Frame Work) ทั้งในระดับ Conceptual Framework จนถึง Blue Print Detail Framework โดยองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องมีส่วนร่วมกันผลักดันในลักษณะของพหุสังคมควบคู่กับกฎ กติกาของบ้านเมืองอย่างมีผลสืบเนื่องไป

ดังนั้น ในการจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น การสร้างคนให้เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนกล้ามีความเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย รวมถึงกลไกต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การสร้างคนเป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนกล้าในคนคนเดียวกันนั้นสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา จึงได้พิจารณาศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่ชัดเจน เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โอกาส และความยั่งยืน และการส่งเสริมคนดี คนเก่ง และคนกล้าให้เป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ตลอดจนเป็นกลไกและเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนชาติไทยสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

บทที่ ๒

แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี

๒.๑ หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นกรอบยุทธศาสตร์ระดับประเทศที่กำหนดกรอบเป้าหมายของการพัฒนา ในการสื่อสารไปยังทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถให้สามารถกำหนดเป้าหมายและมาตรการต่างๆ ในการยกระดับประเทศไทยไปสู่สังคมที่คาดหวัง โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การพัฒนาเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ ครอบคลุมการดำเนินงานในหลากหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจที่ต้องการสร้างความเติบโต ความมั่งคั่ง และการยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมที่ต้องการพัฒนาให้สนับสนุนสังคมแห่งความดี คนดี การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และการสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมทางด้านโอกาสและการแบ่งปัน ด้านสิ่งแวดล้อมต้องการส่งเสริมเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในทุกมิติตั้งอยู่บนฐานของการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงกลไกการทำงานภาครัฐที่เอื้อต่อการบูรณาการทำงานร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นยุทธศาสตร์หลักด้านหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศ มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคนไทยในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยมีสังคมมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนการพัฒนาคนตลอดชีวิต ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาศักยภาพด้านการกีฬา การสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี การตระหนักถึงพหุปัญญาในสังคม ตลอดจนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลง โดยความสำเร็จของทุกประเด็นจะมีรากฐานของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

การสร้างคนดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ได้พระราชทานในหลายโอกาส

“...นอกจากการศึกษาจะอบรมให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมืองให้ความเก่งเป็นปัจจัยระดับประคองหนุนนำความดี ให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์...”

“...ในบ้านเมืองนี้มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงไม่ใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่มีการส่งเสริมให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจไม่ให้อำนาจวุ่นวายได้...”

อย่างไรก็ตามการสร้างคนดีต้องวางรากฐานตั้งแต่การเลี้ยงดูในระดับครอบครัวไปจนถึงการดำรงชีวิตที่มีสถาบันอื่น ๆ ในสังคมต้องร่วมกันรับผิดชอบดูแล โดยเฉพาะปัจจุบันการปรับเปลี่ยน

ค่านิยมและวัฒนธรรม ยิ่งเพิ่มพูนความสำคัญในฐานะเป็นพื้นฐานสำคัญของเปลี่ยนแปลงในยุคหยุดชะงัก (disruption) ซึ่งก่อให้เกิดเงื่อนไขของการดำรงชีวิตใหม่ (New Normal) ทั้งในส่วนขององค์กรและวิถีชีวิตของผู้คน ซึ่งผลกระทบของการดำรงชีวิตใหม่บางประการอาจมีความขัดแย้งกับหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนระเบียบวิธีการขัดเกลาทางสังคมแบบเดิม ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในรูปแบบใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องกับยุคสมัยแต่ยังคงรักษาสาระสำคัญของการสร้างคนดี จึงมีความจำเป็นต้องมีการทบทวนปรับรื้อความเชื่อทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม และด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของค่านิยมเดิมที่มีคุณค่าให้ประชาชนได้นำไปปฏิบัติมากขึ้น

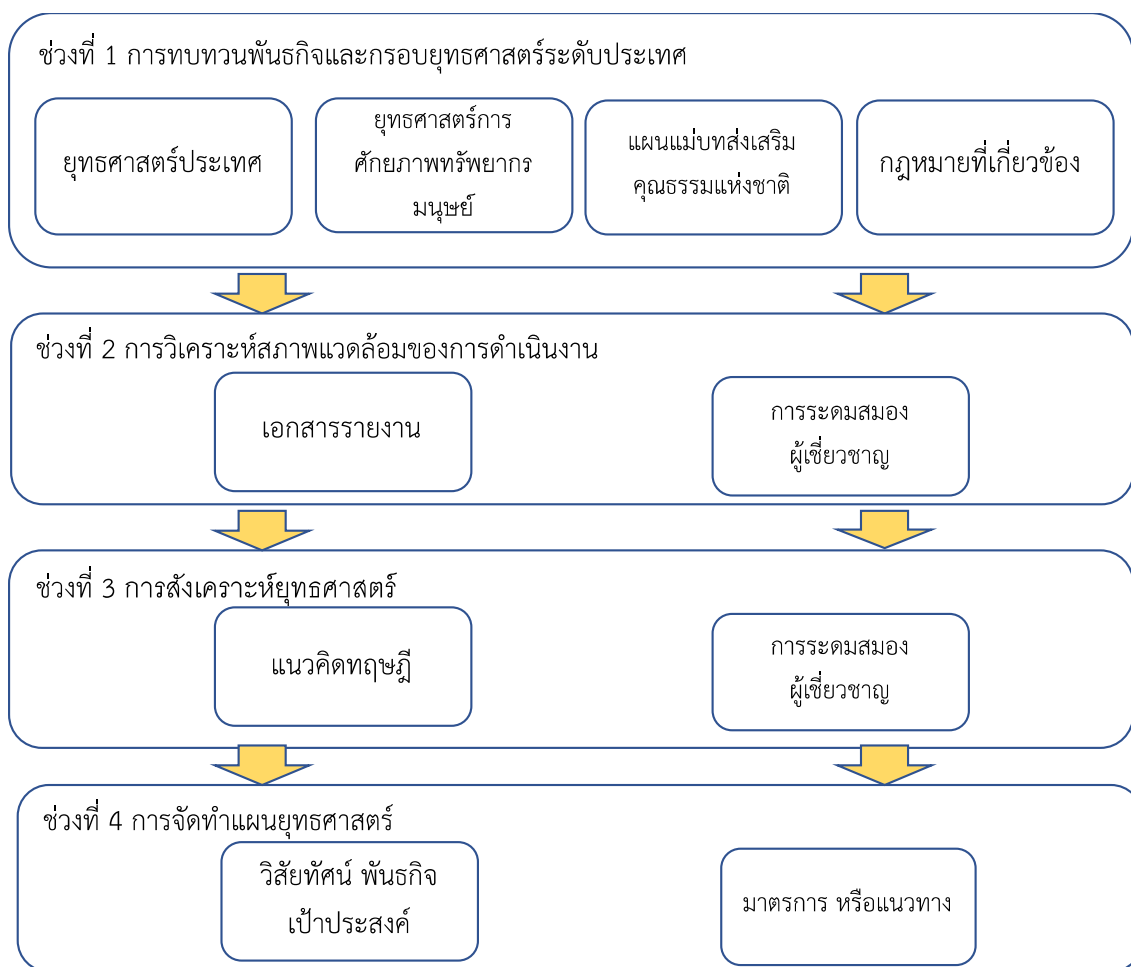
ปัจจุบันการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมกันปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยหลักการที่เป็นแนวทางสำคัญ คือ (๑) การปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (๒) การบูรณาการในเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (๓) การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันการศึกษา (๔) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (๕) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (๖) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (๗) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

อย่างไรก็ตามการประยุกต์และแปลงแนวคิดข้างต้นไปสู่การปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานหรือสถาบันทางสังคม ย่อมมีความรับรู้และมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานต่าง ๆ ได้สะท้อนถึงแนวปฏิบัติที่ดีของการเสริมสร้างคนดีในสังคมไทย ซึ่งการศึกษา การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์บทเรียนจากการสร้างคนดี ภายใต้บริบทสังคมไทยมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างคนดีในอนาคตจึงมีความจำเป็น

การจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างคนดี มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ประเด็นของการสร้างคนดี ออกมาในรูปแบบของยุทธศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาประยุกต์สู่การจัดทำโครงการ หรือกำหนดเป็นแนวทางของหน่วยงานในการสร้างคนดีต่อไป

๒.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี

การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี ได้ประยุกต์แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ภาครัฐของ Bryson ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ การทบทวนพันธกิจหรือยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอก การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี

การจัดทำกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดีนั้น ต้องอาศัยแนวคิดและการประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนดี ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับคนดี คนดีมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาประเทศ มีนโยบายส่งเสริมประชาชนให้มีลักษณะของการเป็นคนดี (good man) ซึ่งหากกล่าวให้เจาะจงในมิติของรัฐ คือ การเป็นพลเมืองดี (good citizen) ซึ่งในแผนการศึกษาชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้นิยามการเป็นพลเมืองไว้อย่างต่อเนื่อง โดยสรุปคือ พลเมืองประชาชนที่มีความรู้และตื่นตัวทั้งในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความภาคภูมิใจในความเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศ

การเป็นคนดี ยังเกี่ยวข้องกับการมีคุณธรรม โดยเฉพาะในฐานะของคุณธรรมของพลเมือง (civic virtue) เช่น การมีความซื่อสัตย์ มีความกล้าหาญ การมีความอดทน มีความเสียสละ เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้คุณธรรมของพลเมืองโดยทั่วไปอาจจะระบุได้ แต่จะเป็นการยากที่จะนิยามว่าคนดี หรือพลเมืองที่ดี มีลักษณะ หรือมีคุณสมบัติใดบ้างให้เป็นสากล ทั้งนี้เพราะคนดีของแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันไปทั้งจากบริบททางการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนา เป็นต้น คนดีในระบอบการปกครองประชาธิปไตย มีจุดเน้นการของการมีส่วนร่วมในการบริหารหรือการตัดสินใจของรัฐ

ในหลายขั้นตอน ในขณะที่คนดีในบริบทของสังคมที่ปกครองในระบอบสังคมนิยม จะมุ่งเน้นคุณธรรม การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ

อย่างไรก็ดี ในเชิงพฤติกรรม คนดีมีคุณธรรมจะมีความสามารถในการควบคุมจิตใจ และมีจริยธรรมด้วยการควบคุมการกระทำของตนเองมิให้ทำในสิ่งที่ทำให้สังคมหรือผู้ใดได้รับความเดือดร้อน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแนวคิดของการประพฤติปฏิบัติตนในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า “พึงตนเองไม่เบียดเบียนผู้อื่น” อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์คือ “ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ก้าวร้าว และประกอบสัมมาอาชีพเพื่อสร้างความเจริญให้กับตนเองและสังคม” นอกจากนั้น ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์หมายถึงการมีคุณสมบัติ “สัตบุรุษ” ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ได้แก่ รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้บุคคล รู้ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กำหนดว่า “พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้ควบคู่คุณธรรม” โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้นำ

การเป็นคนดี หรือพลเมืองดี จำแนกได้ ๓ มิติ (Westheimer and Kahne, 2004) ได้แก่ ๑) ความรับผิดชอบส่วนตัว หมายถึงพลเมืองที่ดีจะต้องรับผิดชอบต่อส่วนรวมในเรื่องใดบ้าง เช่น การทำอาชีพสุจริต การจ่ายภาษี การเคารพกฎหมาย การเป็นอาสาสมัคร ๒) การมีส่วนร่วมในความเป็นพลเมือง เช่น การเข้าร่วมพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ ๓) จิตสำนึกเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม

สำหรับประเทศไทย มีการสำรวจคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนไทยให้ความสำคัญมากที่สุด (ถวิลวดี บุรีกุล และรัชวดี แสงมเหษณ์, ๒๕๖๓) คือ ๑) การทำงานแบบสุจริต ๒) การมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ๓) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ๔) การเต็มใจเสียภาษี และ ๕) การปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามการสำรวจนี้ อาจเน้นประเด็นการเป็นพลเมืองในมิติของความรับผิดชอบต่อส่วนตัว และการมีส่วนร่วมในการเป็นพลเมือง โดยไม่ได้กล่าวถึงการเป็นพลเมืองในมิติจิตสำนึกเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม หรือด้านคุณธรรม

การสร้างคนดี ได้รับการพัฒนาและวิพากษ์อย่างกว้างขวาง มากกว่าการพิจารณาในฐานะที่คนเป็นพลเมือง แต่กล่าวถึง การเป็นคนดี (good man) ในประเทศไทย การพัฒนาแนวคิดนี้เกิดขึ้นและขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้แผนแม่บทคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ รวมถึงวิธีการขับเคลื่อนคุณธรรมของชาติ โดยกำหนดคุณธรรมหลักไว้ ๔ ประเด็นคือ พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา คุณลักษณะดังกล่าวครอบคลุมมิติการเป็นคนดีทั้ง ในฐานะพลเมืองที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ครอบคลุมคุณธรรมในฐานะของปัจเจกบุคคล ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้รับผิดชอบหลักร่วมกันหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันด้านศาสนา องค์การวิชาชีพ โดยสังเคราะห์แนวคิดคุณธรรมจากหลายแหล่ง ทั้งพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช คำสอนของศาสนาต่างๆ แนวคิดเชิงทฤษฎีด้านพฤติกรรมศาสตร์ และคุณธรรม โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ ๔ ด้าน คือ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมสังคมไทย การสร้างความเข้มแข็งในระบบบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเอกภาพ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม และส่งเสริมให้เป็นประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๒.๒.๒ สถานการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมของชาติ รายงานการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทยของมหาวิทยาลัยรังสิต ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ และ รายงานปรากฏการณ์คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย พ.ศ.๒๕๖๒ ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) พบว่า สถานการณ์คุณธรรมในสังคมไทย มีทั้งแนวโน้มด้านบวก และด้านลบ กล่าวคือ ในด้านบวก สังคมไทยแสดงออกถึงคุณธรรมผ่านปรากฏการณ์สำคัญของสังคมหลายครั้ง เช่น กรณีการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพายุปาปิก มีบ้านเรือนได้รับความเสียหาย มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากติดค้างอยู่ตามเกาะต่างๆ มีการให้ความช่วยเหลือจากประชาชนในประเทศ ทั้งรูปแบบการบริจาคเงินและสิ่งของ การอาสาเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย การช่วยทำความสะอาดพื้นที่ กรณีจิตอาสาภู่วิกฤติฝุ่นพิษที่เพิ่มสูงขึ้น หน่วยงานและประชาชนได้ร่วมกันจัดหาและบริจาคหน้ากากกันฝุ่นให้ผู้ที่ย้ายอยู่ในพื้นที่วิกฤต การงดจุดธูปของศาลเจ้า การรณรงค์ไม่จุดเผาป่า รวมถึงมีภาคธุรกิจร่วมฉีดน้ำจากอาคารเพื่อลดฝุ่น นอกจากนี้ กิจกรรมที่สำคัญ คือ กิจกรรมของกลุ่มจิตอาสา ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ซึ่งส่งผลให้เกิดกิจกรรมจิตอาสาต้านสารธารณะประโยชน์หลายรูปแบบ และยังคงมีดำเนินการความต่อเนื่องในเหตุการณ์หรือวันสำคัญต่างๆ จนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับจากนานาชาติ

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ด้านคุณธรรมด้านลบ ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขที่สำคัญ เช่น ปัญหาขยะที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งแนวทางการรณรงค์ให้ประชาชนมีความรับผิดชอบในการคัดแยกขยะเพื่อการกำจัดและการนำมาใช้ใหม่ เช่น การรณรงค์การงดใช้ถุงพลาสติก การรณรงค์ทำเก็บขยะพบว่าปริมาณขยะไม่ได้ลดลง และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย มีการทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง มีขยะอุดตันตามท่อระบายน้ำเป็นสาเหตุของน้ำท่วมขังเสมอ ปัญหาการทะเลาะวิวาทที่เกิดจากความเครียด ปัญหาภายในครอบครัว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปัญหาวินัยจากจรรยา ที่ยังคงก่อให้เกิดการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการเดินทางจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งเกิดจากการขาดวินัยที่ไม่เคารพกฎหมาย ใช้ความเร็วเกินกว่าเกณฑ์กำหนด การไม่คาดเข็มขัดนิรภัย การแข่งในที่คับขัน เป็นต้น ในแง่ความสุจริต สังคมไทยยังคงไม่สามารถยกระดับดัชนีความโปร่งใส (CPI) ได้ทั้งที่มีมาตรการจำนวนมาก โดยในปี พ.ศ.๒๕๖๑ ไทยถูกจัดอันดับอยู่ที่ลำดับ ๙๙ จากเดิมในปี พ.ศ.๒๕๖๐ ไทยถูกจัดอันดับอยู่ที่ลำดับ ๙๖ รวมถึงปัญหาการฆ่าตัวตาย และการล้วงละเมิดทางเพศ

รายงานการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทยของมหาวิทยาลัยรังสิต ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ พบว่าวิกฤตด้านคุณธรรมของสังคมไทยที่สูงที่สุด คือ ปัญหาความซื่อสัตย์และการทุจริต ปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ ปัญหาพฤติกรรมวัตถุนิยม ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา และปัญหาการขาดความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมที่สมควรปลูกฝังให้กับเยาวชนเร่งด่วน คือ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจและความเอื้อเฟื้อ

๒.๒.๓ สถานการณ์การขัดเกลาทางสังคม การสร้างคนดีเป็นผลจากปัจจัยสำคัญ ๓ ประการคือ ๑) การขัดเกลาทางสังคม (socialization) ของสถาบันทางสังคม ๒) มาตรการบังคับและจูงใจ และ ๓) การสื่อสารทางสังคม ในประเด็นการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมความเชื่อ และพฤติกรรมของประชาชน โดยผ่านกลไกทางสังคมตั้งแต่ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันอาชีพ และสถาบันสื่อมวลชน

๒.๒.๔ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษากับการขัดเกลาทางสังคม สถานการณ์

สถาบันครอบครัวกับการขัดเกลาทางสังคม รายงานสถานการณ์ครอบครัวไทย พ.ศ.๒๕๖๐ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับภาคีเครือข่ายสำรวจความเห็นของเยาวชนทั่วประเทศ สรุปว่าสถานการณ์ครอบครัวไทยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี โดยประเด็นเรื่องความรัก ความห่วงใย และการใช้เวลาด้วยกัน เป็นสิ่งที่เยาวชนต้องการมากที่สุด ในขณะที่ลักษณะครอบครัวเดี่ยวที่มีพ่อแม่และลูกเป็นรูปแบบหลัก อย่างไรก็ตาม ครอบครัวสามรุ่นมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ประเด็นที่น่าเป็นกังวลเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม คือ การมีเวลาอยู่ด้วยกันในครอบครัว ควรจะต้องพิจารณาถึงคุณภาพของการอยู่ร่วมกันด้วย เพราะเสียงสะท้อนจากรายงานพบว่า สมาชิกในครอบครัวยังใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันน้อย เกิดจากการที่แต่ละคนใช้เวลากับการใช้เครื่องมือสื่อสารอินเทอร์เน็ต โดยพบว่า ๑ ใน ๓ ของครอบครัวในเมืองมีสัมพันธภาพที่น่าเป็นห่วง คือ มีการใช้อำนาจบังคับขู่เข็ญ การสื่อสารภายในครอบครัวน้อย การใช้คำหยาบคายในครอบครัว การใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา เป็นต้น การจะทำให้ครอบครัวเข้มแข็งได้นั้น ต้องมี 5 หลักสำคัญ คือ ๑) สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ๒) บทบาทหน้าที่ของพ่อ แม่ ลูก ญาติพี่น้อง ที่ต้องปฏิบัติต่อกันและกันได้ อย่างเหมาะสม ๓) เป็นครอบครัวที่พึ่งตนเองได้ ตั้งแต่ด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ และข้อมูลข่าวสารที่พึงรู้ ฟังจะได้รับ ๔) มีทุนในสังคม ได้รับสวัสดิการต่างๆ ที่จะช่วยดูแลครอบครัว และ ๕) ครอบครัวต้องสามารถเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ในภาวะยากลำบากได้

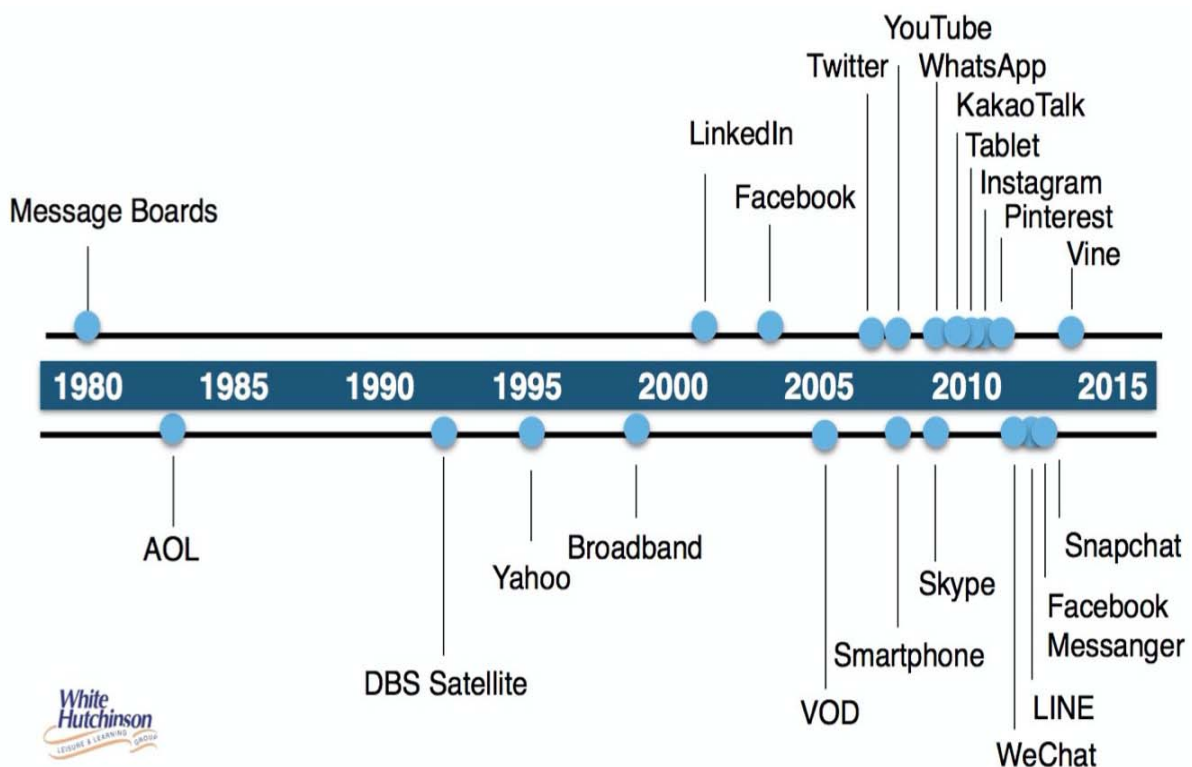
สถาบันการศึกษากับการขัดเกลาทางสังคม มีความชัดเจนว่าการแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ มีจุดเน้นให้คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี ร่วมผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่การขับเคลื่อนในประเด็นคุณธรรมและจริยธรรมนั้น ๑๐ ปีที่ผ่านระบบการศึกษาไทย ยังจัดไม่ได้ ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ยิ่งเมื่อเทียบกับเป้าหมายด้านการเรียนรู้ในการเข้าสู่อาชีพ หรือ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่อง คุณภาพการศึกษาไทย พ.ศ.๒๕๕๖ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่าประชาชนมีความกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเรื่อง ยาเสพติด การยึดติดวัตถุ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนปัญหาการมีคุณธรรมความซื่อสัตย์ ทั้งคุณภาพการศึกษายังลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับอดีต เพราะนักเรียนไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ เน้นท่องจำ ขาดทักษะการวิเคราะห์ ครูไม่เอาใจใส่นักเรียน

๒.๒.๕ มาตรการบังคับและส่งเสริมการคนดี เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งดำเนินการผ่านเครื่องมือนโยบายในหลายลักษณะ ประกอบด้วย ๑) การออกกฎหมายเพื่อบังคับ ให้ประชาชนปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติเพื่อสร้างคนดี หรือจัดระเบียบสังคม เช่น การออกกฎหมายบังคับให้มีการจ่ายภาษี การออกกฎหมายบังคับไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะขณะมีเมามา เป็นต้น ๒) การให้ความรู้เพื่อให้ประชาชน ทราบประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักการที่ดี เช่น การส่งเสริมเผยแพร่ให้ประชาชนได้ดำเนินแนวทาง ตามหลักค่านิยม ๑๒ ประการ หรือ หลักคุณธรรมแห่งชาติ ๓) มาตรการด้านภาษี จัดเก็บ หรือลดอัตรา การจัดเก็บเพื่อกระตุ้นให้เกิดคุณธรรม หรือจรรยาที่ดีของสังคม เช่น การลดภาษีให้แก่กิจกรรม การทำบุญ หรือบริจาค จะได้รับการลดหย่อนภาษี และ ๔) การจัดบริการสาธารณะเพื่อสนับสนุนการ

สร้างคนดี เช่น การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้ความรู้ด้านความดี การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การพัฒนาช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการชำระภาษี เป็นต้น

มาตรการเหล่านี้มีความมุ่งหมายที่จะทำให้คนในสังคมมี “hiri โอตฺตปปะ” หรือ ละอายชั่ว กลัวบาป ด้วยการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรม เกิดการตระหนักรู้ว่าสิ่งใดที่ควรทำ และสิ่งใดไม่ดีไม่ควรทำ (Do & Don't) เพื่อมิให้คนและสังคมเกิดความเดือดร้อนจากการกระทำของตน ขณะเดียวกันก็ต้องมีมาตรการสร้างความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ด้วยการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎของสังคม ที่ทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหรือสังคมได้รับความเสียหายจากการกระทำนั้นอย่างรวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นธรรม

๒.๒.๖ การสื่อสารทางสังคม การสร้างคนดีในสังคมให้เกิดพลังและการขยายพฤติกรรม ในวงกว้างให้ประสบความสำเร็จ การสื่อสารทางสังคมจะมีบทบาทอย่างยิ่ง ทั้งในการด้านสร้างการรับรู้ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าในการทำความดี เมื่อสังคมได้ระบบการสื่อสารอย่างเหมาะสม ด้วยความถี่และช่องทางที่ถูกต้อง ความเชื่อเกี่ยวกับความดีจะกลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งจะมีพลังในการกำกับพฤติกรรมของสมาชิกให้มีความคงตัว อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการบังคับใช้ด้วย กฎหมาย การสื่อสารทางสังคมในปัจจุบันมีผลกระทบต่อการสร้างคนดีทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต บทบาทของอินเทอร์เน็ตในกระบวนการ ขัดเกลาและกิจกรรมทางสังคม เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๐ มีการพัฒนาโปรแกรมสื่อสาร และการปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา

ภาพที่ ๒.๒ การสื่อสารทางสังคม

ที่มา : <https://www.whitehutchinson.com/leisure/articles/downloads/the-evolution-of-socialization.pdf>

การดำรงชีวิตในหลายมิติดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เริ่มตั้งแต่ การซื้ออาหารและสินค้า การเรียนรู้ การทำงาน การสร้างรายได้ ความบันเทิง การหาคู่ ล้วนสามารถทำได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ส่งผลโดยตรงต่อการลดลงของการมีปฏิสัมพันธ์แบบเชิงกายภาพแบบใกล้ชิด (face-to-face socialization) และส่งผลกระทบต่อกระบวนการขัดเกลาทางสังคมผ่านสถาบัน ครอบครัว โรงเรียน สถาบันทางศาสนาแบบเดิมให้มีอิทธิพลลดลง ในทางตรงกันข้ามสื่อสังคมออนไลน์ กลับส่งผลต่อการขัดเกลาสร้างแบบแผนความเชื่อ พฤติกรรมของประชาชนมากขึ้น

๒.๒.๗ ทิศทางการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมในการสร้างคนดี

๑) การส่งเสริมและสร้างคนดีเป็นหน้าที่ของทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานอาชีพ สื่อมวลชน การส่งเสริมคนดี ต้องมีกลไกร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อส่งต่อและประสานกิจกรรม เพื่อเสริมแรงให้คนมีความเชื่อและความมั่นคงในเชิงพฤติกรรมในการทำความดี เนื่องจากกลุ่มต่างๆทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล การทำงานสร้างคนดีแบบแบ่งส่วน ย่อมไม่ประสบความสำเร็จ เช่น การที่ครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการปลูกฝังให้สมาชิกครอบครัวเป็นคนดี มีความสุจริต มีความรับผิดชอบ เมื่อ ไปอยู่ในกลุ่มอื่น เช่น โรงเรียน หรือที่ทำงาน ซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรด้านคุณธรรมที่ไม่เข้มแข็ง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของคนจะไม่คงเส้นคงวา ในทางตรงกันข้ามแม้ครอบครัวจะปลูกฝังคนดี แต่เมื่อเข้าทำงานกับหน่วยงานที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในด้านคุณธรรมย่อมมีโอกาสปฏิบัติในทางที่ไม่ดี

อย่างไรก็ดี ผู้รับผิดชอบกิจกรรมการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมในองค์กรและสังคมใดสังคมหนึ่งพึงระลึกเสมอว่า การปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของคนในสังคมจำเป็นต้องสร้างให้เกิดการตระหนักรู้ด้วยตนเอง และมีใช้สูตรสำเร็จที่จะนำไปใช้ในทุกสังคม (Ready Made) จำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม (Tailor Made) รวมถึงต้องมีการตรวจสอบประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม เพื่อปรับปรุงวิธีการอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

๒) การสร้างคนดีเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีความถี่ในลักษณะเป็นกิจวัตร โดยการทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของแต่ละสถาบัน โดยอาจจัดอยู่ในรูปแบบของหลักการพื้นฐานของการทำงาน ค่านิยมของหน่วยงาน

๓) การส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ พื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งมีหน้าที่ต่อรัฐ เช่น การสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าของการปฏิบัติตามกฎหมายการชำระภาษี การคัดแยกขยะ การรักษาวินัยจราจร การทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

๔) การส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ พื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งมีหน้าที่ต่อสังคมรอบข้าง และตนเอง เช่น การสร้างค่านิยมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง การเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนในสังคม การรักษาของบ้านเรือน และรักษาความสะอาดของร่างกายการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ด้วยความสุจริต เป็นต้น

๕) การเพิ่มและปรับประยุกต์เครื่องมือด้านนโยบาย เพื่อส่งเสริมการสร้างคนดีให้มีความหลากหลาย และจงใจ ประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่านี้ คนทำความดีอาจไม่ได้พิจารณาว่าทำดีแล้วจะได้อะไรตอบแทน ดังนั้น

มาตรการจูงใจคนดี อาจต้องทำทั้งเพื่อให้คนทำดีมีกำลังใจและทำให้คนที่ยังไม่ได้ทำดี เกิดความต้องการทำความดีเพิ่มขึ้น

๖) การกำหนดหรือนิยามความสำเร็จของหน่วยงาน หรือความสำเร็จระดับบุคคล โดยคำนึงถึงการวัดผลในมิติคุณธรรมที่เหมาะสม เช่น การประเมินผลงานของข้าราชการที่ให้น้ำหนักกับหลักเกณฑ์ด้านคุณธรรม ตลอดจนมีวิธีการประเมินผลที่สามารถสะท้อนคุณธรรมได้ การให้รางวัลเกียรติยศแก่นักเรียนโดยคำนึงถึงประสบการณ์ด้านคุณธรรมหรือกิจกรรมอาสาสมัคร การแสดงออกถึงการรักษาความสุจริต การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เป็นต้น

๗) การประยุกต์เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาสนับสนุนการทำความดี เนื่องจากสถานการณ์ที่ทำให้เกิด New normal ของการดำรงชีวิตที่ต้องเว้นระยะห่างทางกายภาพ ทำให้สื่อช่องทางอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสูงในการดำรงชีวิต การประยุกต์เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมคนดี เช่น การสร้างความตระหนักและการเรียนรู้ในการเป็นคนดี ตัวอย่างกรณี มารยาทของการขับรถยนต์ ในขณะที่มีรถฉุกเฉินขอทางควรทำอย่างไร แม้ในหลักสูตรในสถานศึกษาอาจไม่ได้ระบุชัด แต่สื่อสังคมออนไลน์ได้สอนให้ประชาชนเรียนรู้ว่าควรทำอย่างไร ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นมาตรฐานของการใช้ถนนของประเทศ การใช้ในการทำกิจกรรมความดีทั้งการแจ้งข่าวสาร การระดมความช่วยเหลือ การแจ้งเตือนสาธารณภัย การติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ร้าย เป็นต้น

๘) การพัฒนาต้นแบบคนดี ที่มีชีวิตและประชาชนสัมผัสได้ให้เกิดขึ้นหลากหลายอาชีพ โดยการคัดเลือกไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการของรัฐเพียงฝ่ายเดียว ควรเปิดช่องทางของการเสนอ หรือยอมรับต้นแบบคนดีระดับท้องถิ่น หรือคนดีที่กลุ่มคนยอมรับ ให้สามารถได้รับรางวัลในระดับประเทศ

๒.๒.๘ การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของการสร้างคนดี

การศึกษาศาสนาการณของการสร้างคนดีของประเทศไทย ทำให้พบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดในการสร้างคนดี ดังนี้

- จุดแข็ง

๑) คนไทยมีความเชื่อและศรัทธาต่อหลักคำสอนทางศาสนาซึ่งสอนเกี่ยวกับคุณธรรมต่าง ๆ ไว้ และได้ประยุกต์เป็นประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น มีกิจกรรมการสืบสานมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การสื่อสารทำความเข้าใจถึงความจำเป็น และความสำคัญของคุณธรรมเป็นเรื่องง่าย เพราะมีตัวอย่างของกิจกรรมที่สังคมทำอย่างต่อเนื่อง เช่น

๒) มีสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งคนไทยให้ความเคารพ และเป็นแบบอย่างการดำรงคุณธรรม ทั้งตามหลักทศพิธราชธรรม และการดำรงชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การสื่อสารถึงความพอเพียง มีต้นแบบที่เป็นรูปธรรม ทั้งพระจริยวัตร และโครงการพระราชดำริที่มีผลการทรงงานตลอดจน ๔๐ ปี ซึ่งทำให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้การส่งเสริมสร้างคนดีอธิบายได้ง่ายว่า มีความยั่งยืนอย่างไรทั้งต่อ ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศ

๓) มีการระบุเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของประชาชนไว้ในยุทธศาสตร์ประเทศ ซึ่งทำให้เกิดความยั่งยืนของการดำเนินงาน และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔) มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนงานด้านส่งเสริมคุณธรรมที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินงานมีเจ้าภาพหลักในการรับผิดชอบต่อความสำเร็จ

๕) หน่วยงานต่างๆให้ความสำคัญกับประเด็นการยกระดับคุณธรรม ทั้งภาครัฐที่มีมาตรการยกระดับคุณธรรมความโปร่งใสซึ่งมีการประเมินทุกปี ภาคเอกชนมีหลักเกณฑ์และการจูงใจในการกำกับคุณธรรมของการดำเนินธุรกิจ

๖) บทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในการส่งเสริมคุณธรรมความดีของทุกพื้นที่ และในองค์กรต่าง ๆ พบว่า ปัจจัยสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรมอยู่ที่ "ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร รวมทั้งผู้นำของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งจะมีบทบาท เสมือน "ครูฝึก" (coach) คือ ให้ข้อคิด ผลักดันเพื่อให้คนในองค์กรมีส่วนร่วม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์กรหรือชุมชนนั้น ๆ ได้

- จุดอ่อน

๑) ค่านิยมของสังคมไทย มีหลายชุดความเชื่อซึ่งมีความขัดแย้งกันเอง ทำให้การทำความดีสามารถถูกตีความและปฏิบัติแตกต่างกันไปในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การปลุกฝังคุณธรรมเรื่องความสุจริตในการปฏิบัติหน้าที่เป็นความเชื่อที่คนจำนวนมากยอมรับ หากไม่มีสถานการณ์อื่น การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานบุคคลจะคัดเลือกจากผลการสอบแข่งขัน แต่เมื่อต้องพิจารณาภายใต้สถานการณ์ที่ต้องช่วยเหลือพรรคพวก เครือญาติ ทำให้การตัดสินใจสุจริตเป็นไปได้ เพราะต้องการตอบแทนบุญคุณซึ่งเป็นคุณธรรมอีกชุดหนึ่ง การรักษาประโยชน์ส่วนตัวแต่ไม่ผิดกฎหมายกับการรักษาประโยชน์ส่วนรวม การทำตามระเบียบแต่ดูไร้อำนาจกับการละเมิดระเบียบแต่ได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจทำให้สังคมไทยสับสนการการสร้างคนดีที่คนไทยยกย่อง

๒) การผลักภาระการสร้างคนดีไว้กับระบบการศึกษา และสถาบันทางศาสนา รับผิดชอบเพียงลำพัง แม้หน่วยงานอื่นจะกล่าวหาว่าให้ความสำคัญกับการสร้างคนดี แต่เมื่อแปลงสู่ระดับโครงการ หรือกิจกรรม ก็ยังไม่พบถึงความมุ่งมั่นต่อภารกิจสร้างคนดี เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่คนแสดงออกถึงความไม่มีคุณธรรมจึงกลับมาตั้งคำถามและยกระดับเพียงหน่วยงานด้านการศึกษา ทั้งที่ทุกหน่วยล้วนมีบทบาท เช่น สื่อมวลชน สมาคมวิชาชีพ และครอบครัว เป็นต้น

๓) รูปแบบการสร้างคนดีระดับคุณธรรมของไทย ถูกจำกัดอยู่กับการให้ความรู้ ในรูปแบบการฝึกอบรม ซึ่งไม่เพียงพอต่อการสร้างคนดี เนื่องจากการสร้างคนดีเป็นการบ่มเพาะ ต้องใช้เวลาและกิจกรรมที่ออกแบบซึ่งเน้นประสบการณ์ที่มีความหมายมากกว่าความรู้

๔) การสร้างคนดีเป็นกิจกรรมที่ให้ผลลัพธ์ความสำเร็จที่ต้องใช้ระยะเวลาในการพิสูจน์ หรือต้องรอจนเกิดสถานการณ์ที่ต้องใช้คุณธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับการยกระดับการปฏิบัติการ การลงทุนในการทำการตลาดซึ่งให้ผลลัพธ์ท่ามีความชัดเจนและรวดเร็วกว่า

๕) สภาพสังคมที่มีความบีบรัดในการดำรงชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ได้ก่อให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมไทย ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการสร้างคนดี เช่น ปัญหาของการแยกแยะพฤติกรรมการทุจริตหรือไม่ถูกต้องกับการอุปถัมภ์พรรคพวก ปัญหาการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องภายใต้กรอบกฎหมาย ปัญหาคุณภาพของระบบการศึกษา ซึ่งไม่สามารถก่อให้เกิดคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ ปัญหาของการประยุกต์หลักคำสอนของ

ศาสนาเพื่ออธิบายวิธีการทำดีในโลกปัจจุบันที่จะส่งผลดี ปัญหาความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาเด็กเร่ร่อน ปัญหาตั้งครรรค์โดยไม่พร้อม

- โอกาส

๑) กระแสการปฏิรูประบบราชการและหน่วยงานภาคเอกชน มุ่งเน้นให้เกิดความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบ ทำให้การสร้างคนดีกลายเป็นพื้นฐานที่จำเป็นขององค์กร

๒) คุณค่าของการเป็นคนดี ได้รับการยอมรับจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมว่าสามารถนำมาสร้างหรือสื่อสารคุณค่าให้กับแบรนด์สินค้าได้ ไม่ว่าจะจะเป็นความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า การเสียสละประโยชน์เพื่อสังคม การมีแนวปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๓) การขยายแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปยังหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีพื้นฐานสำคัญคือ การมีคุณธรรม ทำให้การเผยแพร่แนวคิดการสร้างคนดีได้รับการตอบรับมากขึ้น

๔) ความล้มเหลวของระบบการเมือง และการจัดการสมัยใหม่ที่ไม่สามารถเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะออกแบบกฎหมาย ระบบควบคุม และการกระบวนการที่มีระเบียบกำกับมากขึ้นเพียงใด สุดท้ายก็ไม่สามารถสกัดกั้นคนทุจริตได้ ดังนั้นคำตอบของสังคมคือ การสร้างคนดีมาควบคุมระบบ

๕) เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น ได้ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ประชาชนที่มีโอกาสน้อยให้ได้รับข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับกลไกของสังคมมากขึ้น ได้รับทราบข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ทราบถึงปัญหาการทุจริต การขาดวินัย การดำเนินชีวิตที่ล้มเหลวจากความขาดความพอดี ซึ่งเกิดขึ้นได้กับคนทุกระดับ ทำให้เพิ่มความตระหนักรู้ ความดีไม่ได้จำกัดอยู่กับกลุ่มที่เป็นชนชั้นนำ แต่ความดีเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของคนทุกชั้น เพื่อให้สังคมมีความสุข

- ข้อจำกัด

๑) คนดีเป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายซึ่งเป็นนามธรรม และกระบวนการเป็นคนดีเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในของคน ทำให้การระบุเป้าหมายชี้วัดความเป็นคนดี ตลอดจนการวัดความเป็นคนดีทำได้ยาก จึงทำให้การส่งเสริมสร้างคนดี เป็นกิจกรรมที่ไม่อาจระบุความสำเร็จได้ง่าย ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในสังคมนั้น ๆ มาร่วมกำหนดความดีและเป้าหมายความสำเร็จถึงจะเป็นข้อสรุป และยังคงเป็นไปตามบริบทกลุ่มสังคมนั้น ๆ

๒) เงื่อนไขของเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมที่ต้องเน้นให้เกิดการสะสมทุน บูชาเงิน และการสร้างความได้เปรียบ ทำให้เกิดการคิดใช้ช่องทางลัด สร้างพฤติกรรมทุจริต การเอาเปรียบ การละเมิดกฎหมาย ซึ่งยังสามารถสร้างความมั่งคั่งได้ จึงเป็นอุปสรรคในการสร้างตัวอย่างที่ดีของการทำดีแล้วได้ดี

๓) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ได้สร้างโลกเสมือน และปฏิสัมพันธ์เสมือน ซึ่งได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น การแสดงออก การพบปะกันในโลกเสมือน อำนวยให้เกิดทั้งสิ่งดีและสิ่งไม่ดี ซึ่งในสิ่งที่ไม่ดีส่งผลเสียอย่างยิ่งต่อการสร้างและรักษาคนดี เช่น การหลอกลวงขายสินค้า การล่อลวงให้ทำธุรกรรมทุจริต การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย ปฏิสัมพันธ์ลวง การใช้เวลาไปกับเทคโนโลยีมากเกินไป รวมถึงสามารถกระตุ้นให้เกิดค่านิยมที่เน้นวัตถุ เป็นต้น

๔) สภาพการทำงานที่มีความเร่งรัด และต้องแข่งขันสูง ทำให้ครอบครัวมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันลดลง ทำให้การดูแลบุตรหลาน การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันครอบครัวเป็นไปได้ยาก หลายครั้งที่ครอบครัวที่มีภาวะเครียดจากสภาพเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมต้นแบบที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การใช้คำหยาบ การใช้กำลังทำร้ายร่างกาย การเสพติดการพนันและของมีนเมา เป็นต้น

๕) สื่อมวลชนในฐานะวิชาชีพมีความอ่อนแอลง จากความท้าทายของสื่อใหม่ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาผลิตสื่อ และกระจายข่าวสารข้อมูลได้ง่ายขึ้น ขาดการกลั่นกรองเนื้อหาให้เหมาะสม ทำให้สื่อที่ผลิตออกมาให้ประชาชนชมจำนวนมาก มีเนื้อหาทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมก็ได้ ขอเพียงแต่สร้างความสนใจให้มีผู้เข้ามาชมจำนวนมากก็เพียงพอ ได้กระตุ้นให้เกิดการผลิตเนื้อหาที่มีความแปลกใหม่ ซึ่งหลายครั้งก็ส่อไปในทางละเมิดผู้อื่น การขัดต่อหลักคุณธรรมหรือกฎหมาย และเป็นการสร้างความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง การสร้างคนดีจึงมีอุปสรรค

๒.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)

คนไทยทุกช่วงวัยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีจิตสาธารณะเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สามารถควบคุมจิตใจและการกระทำให้อยู่ในกรอบของการพึงพาตนเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๒.๔ พันธกิจ (Mission)

ดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมความดีผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ด้วยการให้ความรู้ที่ถูกต้องผ่านสถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว ชุมชนกลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และอื่น ๆ โดยเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้หลักเหตุผลในการสร้างจิตสำนึกแบบ “ระเบิดจากข้างใน”

๒.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อให้มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมความดีในกลุ่มพลังทางสังคมต่าง ๆ ดังนี้

๒.๕.๑ ส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ

๒.๕.๒ บูรณาการประเด็นคุณธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

๒.๕.๓ สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดี

๒.๕.๔ ปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

๒.๕.๕ สร้างค่านิยมและวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมอื่น ๆ ใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลุกฝังค่านิยม

๒.๕.๖ การเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์

๒.๕.๗ การอบรมการดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี

๒.๕.๘ การปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว

๒.๖ เป้าประสงค์ (Goal)

สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม คนไทยปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือน้อมนำพระราชดำรัส คำสอน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิต ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย และอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุขบนพื้นฐานของประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์

๒.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างสังคมคุณธรรม การสร้างสังคมคุณธรรม คือ การให้สถาบันทางสังคม ๖ กลุ่ม ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันทางศาสนา ชุมชน ธุรกิจ องค์กรต่าง ๆ และสื่อมวลชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบสร้างสังคมคุณธรรม ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้ความรู้ ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต เสริมสร้างความเข้มแข็งของค่านิยมเดิมที่มีคุณค่า และปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องกับยุคสมัยแต่ยังคงรักษาสาระสำคัญของการสร้างคนดี เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติใช้ดำรงชีวิตในรูปแบบใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ ควบคุมคุณธรรม

มีบทบาทส่งเสริม สร้างจิตสำนึกสมาชิกในองค์กรตนเอง แบบ “ระเบิดจากข้างใน” เรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร ยกกระดับเป็นองค์กรคุณธรรมหรือองค์กรคุณธรรมต้นแบบ และขยายผลสู่สังคม ชุมชน และประชาชนได้มากขึ้น

จากการประเมินผลสำเร็จขององค์กรคุณธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ ความเอาใจใส่ แรงผลักดันอย่างจริงจัง และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำองค์กรนั้นๆ และปัจจัยรองแต่มีผลต่อความยั่งยืนขององค์กรนำสู่การเป็นองค์กรคุณธรรม และองค์กรคุณธรรมต้นแบบได้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของคนในองค์กร และการใช้กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่เป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีปฏิบัติ การมีมาตรการกระตุ้นเตือนความต่อเนื่อง และมีแนวทางการประเมินผลติดตาม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อยู่ที่ผู้รับผิดชอบองค์กร เช่นกัน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้สถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม เป็นสื่อกลางความรู้ และเป็นกลไกรัฐในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เข้าถึงประชาชนทุกช่วงวัย

๒) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งฐานรากของสังคม ให้มีค่านิยม และวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทันสมัย ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติใช้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ควบคุมคุณธรรม และมีส่วนเสริมสร้างคนดีสู่สังคมมากขึ้น

๓) เพื่อสืบสานความเป็นไทยและ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดความสำเร็จ สถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน การสร้างสังคมคุณธรรม และดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น กำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร วางแผนงาน จัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมสมาชิกในองค์กรตนเอง และส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม สืบสาน ภาคภูมิใจ

ในความเป็นไทยและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สู่ประชาชนสังคมในวงกว้างมากขึ้น

กลยุทธ์ ประกอบด้วย

- ๑) ส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ
- ๒) บูรณาการประเด็นคุณธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
- ๓) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดี
- ๔) ปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
- ๕) สร้างค่านิยมและวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมอื่น ๆ
- ๖) ใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลุกฝังค่านิยม

ตารางที่ ๒.๑ กลยุทธ์ในการสร้างสังคมคุณธรรม

กลยุทธ์	แนวคิด	แนวทาง
๑) ส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ	การมีสำนึก ความคิด และการกระทำที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม ตลอดจนการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม ผ่านทุนทางประวัติศาสตร์ การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กร และการยกระดับสู่การเป็นองค์กรคุณธรรม	๑) การเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อความภาคภูมิใจของความเป็นชาติผ่านสื่อกลาง ๒) การพัฒนาข้อตกลงคุณธรรมของกลุ่มทางสังคม (ปัญหาที่อยากแก้และความดีที่อยากทำ) ๓) การส่งเสริมให้พัฒนาองค์การสู่การเป็นองค์กรคุณธรรม ๔) โครงการจิตอาสา ๙๐๔
๒) บูรณาการประเด็นคุณธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย มีความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรมดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	๑) ส่งเสริมโครงการโรงเรียนสีขาวหลักสูตรโตไปไม่โกง ๒) ส่งเสริมกิจกรรมกระบวนการลูกเสือ - เนตรนารี ๓) ส่งเสริมโครงการงานคุณธรรม ๔) ส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม “คุณธรรมทุกพื้นที่ ความดีทั้งโรงเรียน”
๓) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดี	การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนโดยบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑) การยกระดับองค์กร ชุมชน อเภอ จังหวัดคุณธรรม ๒) ส่งเสริมเครือข่ายทางสังคม ด้วยกระบวนการสมัชชาคุณธรรม ๓) การจัดหลักสูตร “ศาสนิกสัมพันธ์”

กลยุทธ์	แนวคิด	แนวทาง
		สำหรับผู้นำทางศาสนา และเยาวชน ๔) การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรคุณธรรม (เครือข่ายศาสนา)
๔) ปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	การพัฒนาคุณธรรมเชิงพื้นที่ (Area Based) ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัดเพื่อความอยู่เย็น เป็นสุขร่วมกัน และ การสร้างบ้านแปลงเมือง	๑) การพัฒนาชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด คุณธรรม ๒) ธรรมนูญความสุขชุมชน ๓) ธนาคารความดี
๕) สร้างค่านิยมและวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ในองค์กร ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม อื่นๆ	คุณธรรมหรือสภาพคุณงามความดี เป็นคุณค่า และปัจจัยที่สำคัญของการสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ขององค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม อื่น ๆ ผู้นำและพนักงานจะมีคุณธรรม องค์กรนั้นจะมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการทำงาน และมีผลประกอบการดีขึ้น มีภาพลักษณ์ดีขึ้น พนักงานมีความสุข และเจริญเติบโตก้าวหน้า เน้นความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาคนให้คนในองค์กรเป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีระบบการตรวจสอบที่ดี	๑) การพัฒนาองค์กรธุรกิจคุณธรรม ๒) การสร้างเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนแห่งประเทศไทย ๓) การพัฒนาตัวชี้วัดองค์กรคุณธรรม และองค์กรธุรกิจคุณธรรม ๔) การพัฒนาดัชนีการรับรู้สภาพคุณธรรมขององค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาสังคม อื่นๆ ๕) ส่งเสริมมาตรการจูงใจองค์กรธุรกิจเป็นองค์กรธุรกิจคุณธรรม
๖) ใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลุกฝังค่านิยม	การเชื่อมโยงหน่วยงานองค์กรด้านสื่อมวลชนเพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมในบริบทของสื่อ	๑) การพัฒนาหลักสูตร และจัดอบรมหลักสูตร “คุณธรรม จริยธรรมสื่อมวลชน” ๒) ส่งเสริมจัดแสดงนิทรรศการสื่อสร้างสรรค์ สังคมคุณธรรม ๓) เสริมสร้างสังคมออนไลน์สร้างสรรค์คุณธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างครอบครัวคุณธรรม การปลุกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยหลักวิชาทางการแพทย์เสนอว่าการสร้างระบบนิเวศน์หรือสภาพแวดล้อมให้กับเด็กในช่วง ๑,๐๐๐ วันแรกนับตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา มีผลต่อความคิดและลักษณะนิสัยของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยในช่วงแรก ประมาณ ๒๗๐ วันที่อยู่ในครรภ์มารดา ทารกจะซึมซับความคิดและอารมณ์จากมารดา ในช่วงนี้ครอบครัวต้องสร้างบรรยากาศให้แม่อารมณ์ดี โลกตะวันตก ใช้การเปิดเพลงคลาสสิกให้แม่ฟัง เพื่อซึมซับอารมณ์ดีจากเพลงที่ส่งต่อไปให้ลูก

ในครรภ์มีจิตใจที่ดีด้วย ช่วงที่สอง ๑๘๐ วัน หรือ ๖ เดือนแรก ลูกต้องปรับตัวจากสภาพที่อบอุ่นจากแม่ ในครรภ์มาสู่สังคมโลก ระบบนิเวศน์ที่ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นดำเนินการผ่าน “สายใยรัก” ขณะที่แม่ให้นมลูก และช่วงที่สาม ๕๕๐ วัน หรือจนลูกมีอายุประมาณ ๒ ขวบ จะเริ่มเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ ความต้องการผ่านการกล่อมเกลாத่างสังคม (Socialization) การสอนและการปฏิบัติจากพ่อแม่ ว่า สิ่งใดดี ควรทำ และสิ่งใดไม่ดี ไม่ควรทำ และยังเป็นการพัฒนาลักษณะนิสัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้น หรือสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนหรือโรงเรียนในช่วงต่อมาของชีวิต

ดังนั้น ครอบครัว หรือพ่อแม่จึงมีส่วนสำคัญมากในการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ การสร้างระบบนิเวศน์หรือสภาพแวดล้อมทางจิตใจให้กับลูกตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา เพื่อให้มีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนเป็นผู้สร้าง วัฒนธรรมทางจิตใจ และภูมิคุ้มกันในการควบคุมจิตใจหรือ “คุณธรรม” และการควบคุมความประพฤติหรือ “จริยธรรม” ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของ “ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” ให้กับลูกในช่วงแรกของชีวิต เพื่อให้มีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม และมีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้น เพื่อให้เป็น “พลเมืองที่เข้มแข็ง” หรือ Active Citizen ของประเทศเมื่อเจริญวัย (รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี, ๒๕๖๒)

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมองค์กรหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมหนุ่ม-สาว วัยเจริญพันธุ์แต่งงานและวางแผนมีบุตร และต่อเนื่องไปถึงการอบรมการดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี

๒) เพื่อส่งเสริมครอบครัว พ่อแม่ รวมถึงผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อการอบรมการดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี และการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว ที่ทำให้พ่อแม่วางแผนเตรียมพร้อมทางการเงิน อาชีพ ที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์หรือสภาพแวดล้อมทางจิตใจของแม่และเด็ก

ตัวชี้วัดความสำเร็จ สถาบันครอบครัว พ่อ แม่ ที่ต้องการมีบุตร สามารถเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ และสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการอบรมการดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี และการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว

กลยุทธ์ ประกอบด้วย

- ๑) การเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์
- ๒) การอบรมการดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี
- ๓) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว

ตารางที่ ๒.๒ กลยุทธ์ในการสร้างครอบครัวคุณธรรม

กลยุทธ์	แนวคิด	แนวทาง
๑) การเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์	การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีบุตรของทั้งสามีและภรรยา ทั้งทางด้านความรู้ร่างกาย ทักษะ จิตใจและสังคม เพื่อเป็นคุณแม่ คุณพ่อ ที่มีคุณภาพ	๑) เตรียมพ่อแม่มือใหม่สร้างครอบครัวอบอุ่น “โครงการจิตประภัสสร” ๒) วางแผนทางการเงินเพื่อการสร้างครอบครัว ๓) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ “โครงการส่งเสริมสาวไทย แก้มแดงมีลูกเพื่อชาติ ด้วยวิตามิน แส่นวิเศษ”
๒) การดูแลบุตรหลังคลอดจนถึงหนึ่งขวบปี	ขวบปีแรกเป็นช่วงเวลาสำคัญในการผู้สร้างภูมิคุ้มกันในการควบคุมจิตใจหรือคุณธรรม	๑) บ้านอารมณ์ดี สร้างสุขสร้างบรรยากาศ ๒) สายธารรักแห่งความอบอุ่น (เลี้ยงลูกด้วยนมแม่) ๓) ส่งเสริมพ่อแม่ต้นแบบคุณธรรม ๔) ส่งเสริมการจัดการอารมณ์พ่อแม่ ผ่าน “โรงเรียนพ่อแม่” ๕) ปรับปรุงแก้ไขสิทธิลาคลอดเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงบุตร ๖) มาตรการทางภาษีช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตร
๓) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว	ครอบครัว คือ ผู้สร้างภูมิคุ้มกันในการควบคุมจิตใจหรือคุณธรรม และการควบคุมความประพฤติหรือจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อให้มีการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคม และมีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมที่กว้างขึ้น เพื่อให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	๑) สร้างครอบครัวอบอุ่น ด้วยกิจกรรมความดี ๒) การอบรมดูแลบุตรช่วงชั้นก่อนเข้าโรงเรียนก่อนปฐมวัย ด้วยหลักสูตร “พัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวทางพระราชดำริสมเด็จพระย่า แม่ฟ้าหลวง” ๓) ส่งเสริมพ่อแม่ต้นแบบคุณธรรม ๔) กิจกรรมครอบครัวพอเพียง

หน้าว่าง

บทที่ ๓

แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง

๓.๑ หลักการและเหตุผล

การศึกษาและการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี มีความรู้และทักษะในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะทักษะอาชีพบนฐานพหุปัญญาที่มีสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชน พัฒนาชาติให้มั่นคงยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาทุกด้านทันโลก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงเป็นครุต้นแบบ เป็นแบบอย่าง “คนดี คนเก่ง คนกล้า” มีวิธีการสอนที่ดี คำสอนอันทรงคุณค่าของพระองค์ คือ ทรงพัฒนาการศึกษาด้วยงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาตามโครงการพระราชดำรินิภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ นำความรู้สู่ประชาชนจากรุ่นสู่รุ่น สร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย สร้างแหล่งเรียนรู้มีชีวิต เรียนรู้จากการสัมผัสจริง เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบองค์รวม วิธีทำโดยระเบิดจากข้างใน เป็นสมรรถนะพิเศษในตนเองที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ สอดคล้องกับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย เป็นผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อม ๆ กัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายสำคัญ คือ คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยกำหนดประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญมาก ได้แก่ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการ

ระดับนานาชาติตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา ผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ และการสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อม การทำงานและระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ได้มาตรฐานกับหลักสูตรในระบบการศึกษาขั้นนำที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ปฏิรูปการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเน้นการเรียนรู้ที่ผูกกับงาน เพื่อวางรากฐานให้มีสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถ

ตอบสนองความต้องการของประเทศได้ในหลากหลายมิติ ทั้งในด้านการผลิต กำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะในสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาด การพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีศักยภาพในการสร้างธุรกิจใหม่ที่มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และสามารถไปสู่ตลาดต่างประเทศได้ รวมถึงมีนักวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ สามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างดี พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะ เพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ มีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหาและทักษะแบบใหม่ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ควรมีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวน ไตร่ตรอง โดยเน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะชีวิต และสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการประกอบอาชีพได้จริง และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต โดยใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยึดติดกับตัวสื่อ เลือกประกอบเนื้อหาได้เอง ค้นหา แก้ไข จัดบันทึกได้ เก็บประวัติการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีระบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง โดยผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

๓.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนเก่ง

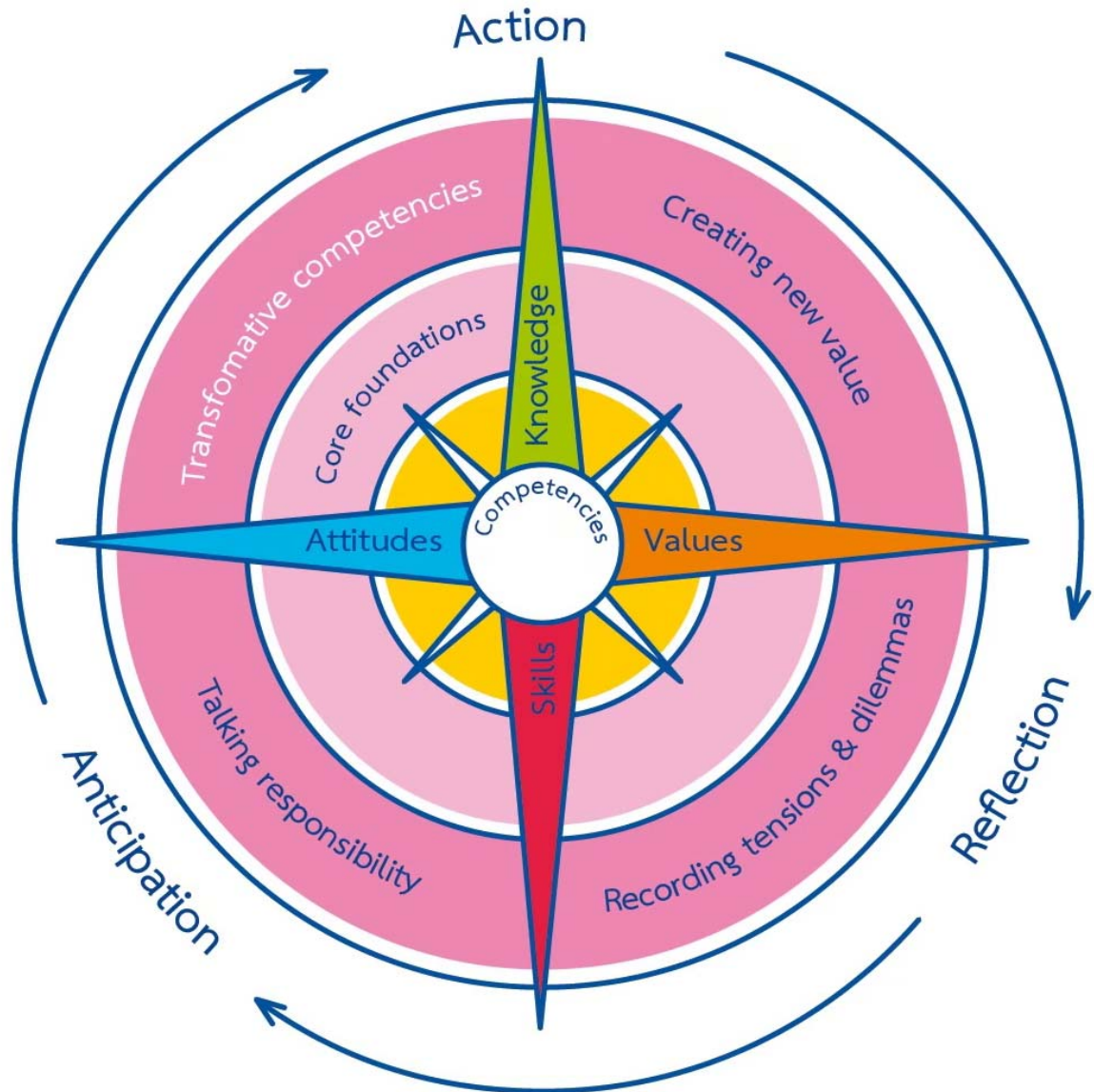
การจัดการศึกษาเพื่อสร้างศักยภาพของคนในชาติให้เป็นคนมีคุณภาพที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติค่านิยมที่ดีให้แสดงออกในสมรรถนะสำคัญต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องสร้างคนเก่งและดีไปพร้อมกัน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ ณ ศาลาดุสิดาลัย ความว่า

“...การสอนคนให้เก่งนี้ ถ้าดูเฉพาะบางแง่บางมุมอาจเห็นว่าดี ว่าสอดคล้องกับสมัยเร่งรัดพัฒนา แต่ถ้ามองให้ถี่ถ้วนรอบด้านแล้วจะเห็นว่า การมุ่งสอนคนให้เก่งเป็นเกณฑ์อาจทำให้เกิดจุดบกพร่องต่าง ๆ ขึ้นในตัวบุคคล... ดังนั้น นอกจากจะสอนคนให้เก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดา หนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง ที่อำนวยผลเป็นประโยชน์อันพึงประสงค์...”

การเสนอกรอบแนวคิดการสร้างคนดี คนเก่งในครั้งนี้ จึงขอน้อมนำพระราชดำรัสข้างต้นมาเป็นแนวทางการดำเนินการ มีแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องที่จะกล่าวถึงต่อไป ดังนี้

๓.๒.๑ แนวคิดการพัฒนาคนแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคมและสติปัญญา การพัฒนาคนทั้งนักรศึกษาทั่วโลกยอมรับคือ การพัฒนาคนทั้งตัวในทุกด้าน ทั้งร่างกายจิตใจอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตเป็น พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย(Cognitive Domain, Psychomotor Domain, Affective Domain) เพื่อใช้ในการจัดการเรียน

การสอนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้เสนอเข็มทิศแห่งการเรียนรู้สู่ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (The OECD Learning Compass ๒๐๓๐) ดังภาพที่ ๓.๑

ภาพที่ ๓.๑ เข็มทิศแห่งการเรียนรู้สู่ปี ๒๐๓๐

โดยที่ OECD ได้กล่าวถึงเป้าหมายการพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งพื้นฐานที่เป็นแกนในการเรียนรู้สู่ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ทักษะ ความรู้ เจตคติ และค่านิยม ซึ่ง OECD เชื่อว่าพื้นฐานที่เป็นแกนเหล่านี้จะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่เกิดการถักทอความสามารถทุกด้านเข้าด้วยกัน รวมเป็นสมรรถนะของบุคคลที่แสดงออกเพื่อเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต เป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต ทั้งการเรียนรู้ การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ได้กำหนดหลักการพื้นฐานของการปรับปรุงการเรียนรู้ของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ว่าด้วย “The four pillars of learning” ซึ่งประกอบด้วย Learning to learn, Learning to do, Learning to live together และ Learning to be กล่าวคือ เน้นการเรียนรู้วิธีเรียนรู้ การเรียนรู้เพื่อการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการเป็น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดในมาตรา ๕๔ และมาตรา ๒๕๘ จ. ให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ยกย่องคุณภาพการศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ... และให้ “ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด...” นำไปสู่การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังกล่าว

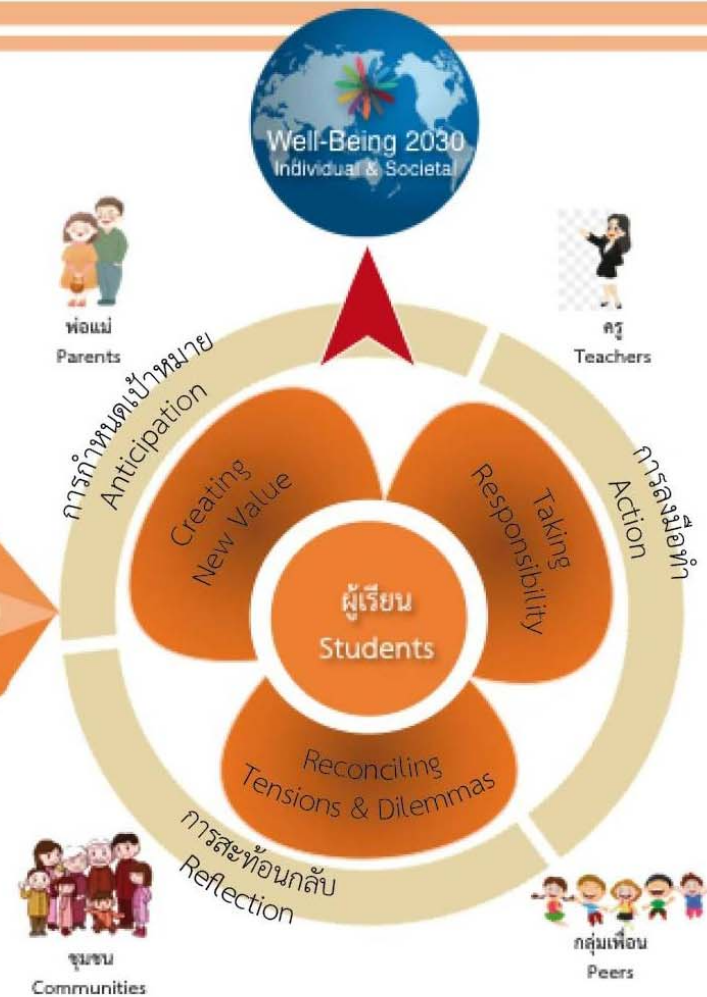
๓.๒.๒ แนวคิดการกำหนดคุณลักษณะและองค์ประกอบสมรรถนะของคนดี คนเก่ง

ความเข้าใจ “คนเก่ง” โดยทั่วไปจะครอบคลุมความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าเป็นคนเก่ง ได้แก่ มีความรู้ที่หลากหลายและเป็นเลิศ เป็นคนมีศักยภาพสูงในการคิด การปฏิบัติด้านต่าง ๆ สามารถนำความรู้ความคิดมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ สร้างสรรค์นวัตกรรม ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนางาน พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดคุณภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นคนมีสมรรถนะสูง

คุณลักษณะและองค์ประกอบสมรรถนะของ “คนเก่ง” จึงมีทั้ง ความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ผสมผสานเข้าด้วยกัน รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับ “คนดี” ดังข้อเสนอของ OECD ในเข็มทิศแห่งการเรียนรู้ (Learning Compass) ที่อธิบายสมรรถนะว่าเกิดจากผลการผสมผสานความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม จากองค์ประกอบของความสามารถย่อย ๆ ในแต่ละด้านที่ไม่ติดเนื้อหา ดังแสดงในภาพที่ ๓.๒

☐ เข้าใจในองค์ความรู้วิชาต่าง ๆ แต่ละวิชา Disciplinary ☐ เข้าใจในองค์ความรู้ที่สัมพันธ์กันระหว่าง วิชาต่าง ๆ (Interdisciplinary) ☐ เข้าใจในวิธีการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ แต่ละด้าน (Epistemic) ☐ ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการเรียนรู้ (Procedural)	ด้านความรู้ (Knowledge)
☐ ทักษะในการเรียนรู้และการรู้คิด (Cognitive & metacognition skill) ☐ ทักษะทางสังคมและจิตใจอารมณ์ (Social & emotional) ☐ ทักษะการแสดงออกทางกายและพฤติกรรม ปฏิบัติ (Physical & practical)	ด้านทักษะ (Skills)
☐ เจตคติค่านิยมส่วนบุคคล (Personal) ☐ เจตคติค่านิยมที่เกี่ยวกับท้องถิ่น (Local) ☐ เจตคติค่านิยมที่เกี่ยวกับสังคม (Social) ☐ เจตคติค่านิยมที่เกี่ยวกับโลก (Global)	ด้านเจตคติ และค่านิยม (Attitudes and Values)

Competencies

ภาพที่ ๓.๒ The OECD Learning Framework 2030

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้รับการถวายราชสดุดีเทิดพระเกียรติยกย่องจากองค์การยูเนสโกและนานาชาติว่าเป็นกษัตริย์นักพัฒนาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะเรื่องการศึกษาที่พระราชทานเรื่องเศรษฐกิจ-พอเพียงนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เป็นองค์ความรู้การถอดบทเรียนที่ได้จากการทรงงานในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินุภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะองค์ความรู้วิธีการทรงงานที่แสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่ถ่ายทอดพระราชทานคุณลักษณะและองค์ประกอบสมรรถนะของคนเก่งให้พสกนิกรได้เรียนรู้ มีผลต่อเนื่องนำไปสู่แนวทางพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (17 Sustainable Development Goals) ของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) ซึ่งแสดงถึงสมรรถนะของพระองค์ที่ทรงเป็นต้นแบบของคนดี คนเก่งที่โลกยกย่อง โดยวิธีทรงงานตามแนวทางศาสตร์พระราชาราชของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) สรุปลย่อเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการทรงงาน คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งศาสตร์พระราชาทั้ง ๓ ขั้นนี้ สอดคล้องกับสมรรถนะของคนในศตวรรษที่ ๒๑ จึงได้นำมามีวิธีการทรงงานมาวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์สอดคล้องกับศาสตร์ที่เป็นเป้าหมายของการทรงงาน ๓ ด้าน เพื่อเป็นองค์ความรู้ไปใช้เป็นการรอบแนวคิดในการจัดการศึกษา ดังนี้

ด้านที่ ๑ ศาสตร์ด้านการอยู่ร่วมกัน สอดคล้องความสัมพันธ์กับวิธีทรงงานในเรื่องการมีส่วนร่วม การปลูกป่าในใจคน ความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจต่อกัน การทำงานอย่างมีความสุข ความเพียร การรู้จักสามัคคี

ด้านที่ ๒ ศาสตร์ด้านความประพฤติและการครองตน สอดคล้องความสัมพันธ์กับวิธีทรงงานในเรื่องการแก้ปัญหาจากจุดเล็ก การทำตามลำดับ การทำอย่างเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด การทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การบริการที่จุดเดียว การใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ การคิดอย่างองค์รวม การคิดที่ไม่ติดตำรา และการใช้ธรรมปราบอธรรม

ด้านที่ ๓ ศาสตร์ด้านการพัฒนา สอดคล้องความสัมพันธ์กับวิธีทรงงานในเรื่องการมุ่งประโยชน์ส่วนรวม การพึ่งตนเอง ความพอเพียงหรือพออยู่พอกิน เศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การใช้ภูมิสังคมเพื่อการทำงาน และการคิดแบบขาดทุนคือกำไร

นอกจากนี้ OECD ยังได้นิยามความเข้าใจของสมรรถนะว่า สมรรถนะเป็นองค์รวมของความรู้ความเข้าใจทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่สกัดจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษา รวมเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญนำไปสู่การแสดงออกด้วยการกระทำหรือการปฏิบัติตนของบุคคล และได้กำหนดเป็น “สมรรถนะพื้นฐานที่เป็นแกน” (Core Foundation Literacy) ประกอบด้วย ๓ กลุ่ม คือ

๑) กลุ่มสมรรถนะพื้นฐานด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive foundations) ประกอบด้วย การรู้หนังสือ การคิดคำนวณ ซึ่งสร้างด้วยความรู้ดิจิทัลและการรู้ข้อมูล

๒) กลุ่มสมรรถนะพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัย (Health foundations) ประกอบด้วย พื้นฐานของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาวะ

๓) กลุ่มสมรรถนะพื้นฐานด้านสังคมและอารมณ์ (Social and Emotional foundations) ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม OECD ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม

และรากฐานทางจริยธรรมในการตัดสินใจ การควบคุมตนเองและการปฏิบัติตนในสังคม ซึ่งก็ไม่ได้กำหนดบรรทัดฐานทางศีลธรรมหรือจริยธรรมที่ควรจะเป็น แต่คิดว่าสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถานที่ และสังคมของแต่ละแห่ง

นอกจากในเรื่องสมรรถนะพื้นฐานที่เป็นแกน (Core Foundation Literacy) ที่กล่าวถึงแล้ว OECD ยังกล่าวถึงสมรรถนะเหล่านี้ว่า ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นสมรรถนะที่สูงขึ้น ไม่ยึดติดกับเนื้อหาวิชาในบทเรียน แต่เกิดขึ้นและพัฒนาในการดำเนินกิจกรรมหรือประสบการณ์ ในทุกวิชาที่เรียน เรียกว่า “สมรรถนะที่เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลง” (Transformative Competencies) ได้แก่

๑) ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่า/ค่านิยมใหม่ (Creating new value) ประกอบด้วย ความอยากรู้อยากเห็น (sense of purpose curiosity) การเปิดใจต่อแนวคิด มุมมอง และประสบการณ์ใหม่ ๆ (open mind set) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) และความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (collaboration) ความคล่องตัว (agility) ความสามารถจัดการความเสี่ยง (manage risks) และ การปรับตัว (adaptability)

๒) การแสดงออกถึงการยอมรับในความขัดแย้งและการตัดสินใจบนทางสองแพร่งที่แสดงถึงความสับสน (Reconciling tensions and dilemmas) ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นทางปัญญา (cognitive flexibility and perspective-taking skills) ความเห็นอกเห็นใจ และความเคารพต่อผู้อื่น (empathy and respect) ความคิดสร้างสรรค์และทักษะในการแก้ปัญหา (creativity and problem-solving skills) ความอดทนต่อความซับซ้อนและความกำกวม และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (resilience, tolerance for complexity and ambiguity, and a sense of responsibility towards others.)

๓) การแสดงออกในความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ (Taking responsibility) ประกอบด้วย ความเชื่ออำนาจ (locus of control) ความซื่อสัตย์ (integrity) ความเคารพต่อผู้อื่น (Compassion and respect) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) การรับรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง (self-awareness, self-regulation) และการคิดไตร่ตรอง (reflective thinking) และความไว้วางใจ (trust)

นอกจากสมรรถนะใน ๒ ระดับที่กล่าวถึงแล้ว องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) ได้กำหนดสมรรถนะหลักของบุคคลในการอยู่ร่วมกันและการปฏิบัติงาน ในระดับองค์กร หน่วยงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล เรียกสมรรถนะกลุ่มนี้ว่า “สมรรถนะที่เป็นหลัก” Core Competencies (UNESCO Competency Framework) โดยจัดไว้เป็นกลุ่มสมรรถนะ ๓ ด้าน ได้แก่

๑) สมรรถนะด้านการขับเคลื่อนงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (Delivery-related Achieving Results) ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Analytical Thinking) การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Focus) การคิดยืดหยุ่น (Flexible Thinking) การจัดการทรัพยากร (Managing Resource) ทีมงานและผู้นำทีมงาน (Teamwork and Team Leaders)

๒) สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Building Relationships) ประกอบด้วย การมุ่งเน้นลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Client Focus) ความอ่อนไหวในเชิงการทูต (Diplomatic Sensitivity) การเจรจาต่อรอง (Negotiating) ความรู้ความเข้าใจในองค์กรของตน (Organizational Knowledge)

๓) สมรรถนะด้านยุทธศาสตร์การวางแผนเพื่ออนาคต (Strategic – Planning for the Future) ประกอบด้วย การพัฒนาความสามารถพิเศษ (Developing Talent) การจัดองค์กร (Organizational Alignment) เครือข่ายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Networking) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)

สมรรถนะทั้ง ๓ ด้าน โดยทั่วไปแล้วจะพัฒนาไปด้วยกันพร้อม ๆ กัน ผ่านการคิดการคิดเชิงระบบการออกแบบ ด้วยกระบวนการลงมือปฏิบัติ การทำงาน การแก้ปัญหา และการตรวจสอบประเมินตนเองด้วยคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

จากหลักการและแนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง ที่นำเสนอข้างต้นเป็นแนวคิดที่รวมการพัฒนาคนดี คนเก่งไว้ด้วยกัน พัฒนาไปพร้อมกันในทุกด้าน เป็นการพัฒนาคนแบบองค์รวม สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาคนดี คนเก่งของประเทศและวิสัยทัศน์การพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ คณะทำงานได้นำมาสังเคราะห์นำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาคนดี คนเก่งแบบบูรณาการผสมผสานเข้าด้วยกันให้เหมาะกับบริบท ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทุกด้านของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ดังแสดงในภาพที่ ๓.๓

ภาพที่ ๓.๓ กรอบแนวคิดรูปแบบแนวทางการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการสร้างคนดีและคนเก่งนั้น ทุกภาคส่วน ทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชนองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเป็นตัวแบบในการร่วมพัฒนากระบวนการ บ่มเพาะคนดี คนเก่ง การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สนับสนุนสถานศึกษา พัฒนาการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Instructional Development) และฝึกฝนอบรมบ่มเพาะตามแนวทางพัฒนาการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งในและนอกหลักสูตร มีการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมพหุปัญญาผ่านระบบครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน สื่อสารมวลชน และสภาพแวดล้อมทุกบริบทของสังคมรวมทั้งจัดแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเชิงบวกเพื่อพัฒนา และขัดเกลา (Socialization) คนในชุมชนให้เป็นคนเก่งตามบริบทของตน ตามรูปแบบการสร้างคนดี คนเก่ง บูรณาการองค์ความรู้กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์

๓.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)

คนไทยสามารถควบคุมกำกับตนเอง เรียนรู้สร้างองค์ความรู้และเพิ่มพูนทักษะได้ ต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต เติบโตตามศักยภาพของแต่ละคน มีความเป็นเลิศตามความถนัดของตน สอดคล้อง กับสมรรถนะสำคัญของบุคคลในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการน้อมนำศาสตร์พระราชาทามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเพื่อนำประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๓.๔ พันธกิจ (Mission)

๑) น้อมนำศาสตร์พระราชาทามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการ การศึกษาเพื่อพัฒนาคน พัฒนาอาชีพและการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกัน ด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีความรักและภูมิใจในความเป็นไทย

๒) ปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ รวมทั้งกฎหมายและบริบทในสังคม สภาพแวดล้อมการทำงานและการดำรงชีวิตเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านสังคมและเทคโนโลยี (Transformative Education)

๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งสร้างสมรรถนะเพื่อความเป็นเลิศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยตระหนักถึงความแตกต่างของบุคคลตาม ศักยภาพ และความถนัดความสนใจ มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมวัฒนธรรมที่สำคัญในการเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

๔) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้อง ตรงตามความถนัดความสนใจแต่ละคนผ่านครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สภาพแวดล้อม เน้นการมี ส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชนเผ่าที่หลากหลาย ทางวัฒนธรรมทั่วประเทศ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาศักยภาพคนให้ตรงกับ ความถนัด และความสนใจ

๓.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)

๑) เพื่อพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพตามความถนัดความสนใจ มีทักษะการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิตปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับวัยพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

๒) เพื่อให้คนไทยทุกหมู่เหล่าทุกช่วงวัยได้เรียนรู้สืบสานศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน ด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มีความรักและภูมิใจในความเป็นไทย

๓) เพื่อส่งเสริมการร่วมมือกันอย่างกว้างขวางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ความเป็นเลิศตามพหุปัญญาจากทุกภาคส่วน ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๔) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คนเก่งได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตนร่วมสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและโลก

๓.๖ เป้าประสงค์ (Goal)

๑) ผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล และมีคุณลักษณะนิสัย/พฤติกรรมที่พึงประสงค์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย จิตอาสา มีองค์ความรู้ที่สำคัญและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งทักษะการดำรงชีวิต และทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

๒) คนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ ทักษะ และความสามารถเพิ่มขึ้น มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และร่วมสร้างสังคมที่มีความสุขด้วยการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่น การใช้ภูมิปัญญาที่เป็นฐานรากในการประกอบอาชีพอย่างทั่วถึงเหมาะสมและเป็นธรรมคนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

๔) สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาศักยภาพของคนดี คนเก่ง ตลอดช่วงชีวิตอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของประเทศในด้านต่าง ๆ มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ มีโครงสร้างการศึกษาที่ดีและเหมาะสมในระบบดิจิทัล มีนักคิดประดิษฐ์รุ่นใหม่ ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่า สินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น มีการลงทุนในเรื่องการจัดการความรู้ขั้นสูงใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน

๕) คนไทยร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางเศรษฐกิจ สังคม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน และภาคเอกชน

๓.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง

การมุ่งสอนคนให้เก่งเป็นเกณฑ์อาจทำให้เกิดจุดบกพร่องต่าง ๆ ขึ้นในตัวบุคคล ดังนั้นนอกจากจะสอนคนให้มีความเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้คนเป็นคนดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี เป็นกำลังของบ้านเมือง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนารูปแบบการสร้างคนดี คนเก่ง เพื่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างศักยภาพของคนในชาติให้เป็นคนมีคุณภาพที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติค่านิยมที่ดีให้แสดงออกในสมรรถนะสำคัญต่าง ๆ การสร้างสังคมคุณธรรม เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะ บูรณาการประเด็นคุณธรรมสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดี ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม โดยใช้ชุมชนเป็นฐานสร้างค่านิยมและวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบองค์รวม ให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคมและสติปัญญา แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่บูรณาการการจัดการเรียนรู้คนดี คนเก่ง ผสมผสานควบคู่กันด้วยกระบวนการคิดขั้นพื้นฐาน (Lower Order Thinking: LOT) สู่การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking: HOT) ซึ่งประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ ผ่านการลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ความเข้าใจและการตัดสินใจนำความรู้ไปปฏิบัติแก้ปัญหา สร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ดึงตามบริบทของสังคมไทยและทันต่อสังคมโลก เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยผู้เรียนแต่ละคนสามารถกำหนดเป้าหมายหรือความคาดหวังของตน (Anticipate) ตามความถนัด ความสนใจ (Multiple Intelligence) แสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Gathering) วิเคราะห์จัดกระทำข้อมูล (Processing) สรุปลงเป็นความรู้ความเข้าใจในระดับความคิด รวบรวมยอดหลักการได้ด้วยตนเอง วางแผนนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) เพื่อพัฒนาตนเองในการทำงาน สร้างอาชีพและพัฒนาสังคมตามระดับความสามารถและสมรรถนะแห่งตน ตรวจสอบประเมินและปรับปรุงตนเองในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนกลายเป็นนิสัย (Self-regulating) ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในห้องเรียน ในโรงเรียน ขยายผลนำหลักการไปเรียนรู้และสร้างความรู้ใหม่ เกิดเป็นข้อสรุปความรู้ใหม่ ผลงานใหม่ ๆ ทั้งที่บ้าน ในชุมชน และสังคมโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วม (Education for All – All for Education) โดยที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕ ซึ่งเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕) อันจะก่อให้เกิดผลด้านคุณภาพการศึกษา หรือการสร้างคนดี

คนเก่ง และคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑ คนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองการพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนและพื้นที่ แนวคิดสำคัญของการพัฒนา คนดี คนเก่ง จึงกำหนดให้ครอบครัว โรงเรียนหรือสถานศึกษา และสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งไว้ในการกำหนดรูปแบบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ Learning Organization : LO) สร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน “องค์กรแห่งการเรียนรู้” เป็นองค์กรที่มีการสร้างช่องทางให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากรในองค์กร ควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก เป้าประสงค์สำคัญ คือ เอื้อให้เกิดโอกาสในการหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็ง (Core competence) ขององค์กร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การสร้างคนดี คนเก่งที่มีสมรรถนะสูงในหลาย ๆ ด้านให้ได้ตรงตามความถนัดความสนใจตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative and Collaborative Learning) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำสู่ความสำเร็จนั้นได้ เพราะคนไม่ได้อยู่ได้เพียงลำพังคนเดียวต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะการเรียนรู้ในระบบการศึกษา ที่มีห้องเรียน ชั้นเรียนและการอยู่ร่วมในโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคมภายนอกที่กว้างขวางขึ้น เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทั้งความคิด ความเข้าใจ และวิถีเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิด ถกเถียง อภิปราย สร้างความรู้ความเข้าใจให้กว้างขวางชัดเจนขึ้น ร่วมกันตรวจสอบ ประเมิน นำไปปรับปรุงและนำมาเทียบเคียง ร่วมกันค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีสร้างความรู้ความเข้าใจให้กว้างขวางชัดเจนขึ้น ได้ความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ และผลงานใหม่ที่ดีกว่าเดิม และเป็นการบูรณาการสมรรถนะคนดี คนเก่งเข้าด้วยกัน ร่วมกันสร้างองค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการศึกษาตามสภาพที่เป็นปัญหาและความต้องการของประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลปัญหาความต้องการของประเทศ กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และกรอบแนวทางการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ พบว่า ปัญหาวิกฤตของการศึกษาไทยที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท และอื่น ๆ ล้วนมาจากการศึกษามุ่งผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และผลิตกำลังคนไม่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และแนวคิดการพัฒนาคนให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความซับซ้อนของสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งนักการศึกษามีความเห็นตรงกันว่า เด็กยุคใหม่ต้องมีทักษะ

สำคัญคือ 3R 8C ได้แก่ Reading: อ่านออก อ่านจับใจความได้ มีนิสัยรักการอ่าน (W)Riting : เขียนได้ สามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ย่อความเป็น สรุปใจความสำคัญได้รู้วิธีการเขียนหลาย ๆ แบบ (A) Rithematics : คิดเลขเป็น มีทักษะในการคิดแบบนามธรรม Critical Thinking and Problem Solving: ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา Creativity and Innovation : ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม Cross-cultural Understanding : ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ Collaboration, Teamwork and Leadership : ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ Communications, Information and Media Literacy : ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ Computing and ICT Literacy : ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Career and Learning Skills : ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ Compassion : มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และระเบียบวินัย ซึ่งทักษะเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพของกำลังแรงงานภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญในขณะนี้ และไม่สามารถวิวัฒน์ตนเองให้พัฒนาไปสู่ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) ที่พลเมืองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง และบริบทของการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ รูปแบบแนวทางการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนดีและคนเก่งพร้อมกันในทุกด้าน เป็นการพัฒนาคนแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เป็นแกน ๔ ด้าน คือ ทักษะ ความรู้ เจตคติ และค่านิยม จะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่เกิดการถักทอความสามารถทุกด้านเข้าด้วยกัน รวมเป็นสมรรถนะของบุคคลที่แสดงออกเพื่อเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ จากแนวคิด ในการสร้างคนดี คนเก่ง ที่นำเสนอข้างต้น เป็นแนวคิดที่รวมการพัฒนาคนดี คนเก่งไว้ด้วยกัน พัฒนาไปพร้อมกันในทุกด้าน เป็นการพัฒนาคนแบบองค์รวม สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาคนดี คนเก่งของประเทศและวิสัยทัศน์การพัฒนาคนในศตวรรษที่ ๒๑ คณะทำงานได้นำมาสังเคราะห์นำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาคนดี คนเก่งแบบบูรณาการผสมผสานเข้าด้วยกันให้เหมาะกับบริบท ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาทุกด้านของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการสร้างคนดี คนเก่งทุกภาคส่วน ทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการเป็นตัวแบบในการร่วมพัฒนากระบวนการบ่มเพาะคนดี คนเก่ง ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สนับสนุนสถานศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency Based Instructional Development) และฝึกฝนอบรมบ่มเพาะตามแนวทางพัฒนาการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งในและนอกหลักสูตร มีการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมทุกปัญหาผ่านระบบครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน สื่อสารมวลชน และสภาพแวดล้อมทุกบริบทของสังคมรวม ทั้งจัดแหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเชิงบวกเพื่อพัฒนาและขัดเกลา (Socialization) คนในชุมชนให้เป็นคนเก่งตามบริบทของตน ตามรูปแบบการสร้างคนดี คนเก่ง บูรณาการองค์ความรู้กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การเรียนรู้เพื่อสร้างคนดี คนเก่ง ในระดับสถานศึกษา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาแต่ละระดับ ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลปลายทางที่หลักสูตรกำหนดผ่านกระบวนการคิด ตรวจสอบ และประเมินตนเองด้วยการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการกระบวนการคิด การปฏิบัติ และการพัฒนาค่านิยมเป็นแกน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจปฏิบัติ เพื่อสร้างสมรรถนะบุคคลในศตวรรษที่ ๒๑ นิสัยการคิด ทักษะการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน และการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีด้วยตนเองโดยไม่มีใครบังคับ

จากตัวอย่างสถานการณ์ที่โลกกำลังเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ประชาชนส่วนใหญ่ในหลายประเทศไม่สามารถปรับตัวให้พ้นจากการติดเชื้อนี้ได้ เนื่องจากขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ขาดความเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมในสังคมวินัยในตนเองและการเคารพในกฎกติกาที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน และขาดการรู้จักตนเองและการคิดเชิงระบบที่คำนึงถึงผลกระทบต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม การคิดวิเคราะห์สร้างทางเลือกในการป้องกันตนเอง รวมทั้งการออกแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและทำลายเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของคนในยุคศตวรรษที่ ๒๑

เพื่อให้พลเมืองสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งสามารถยกฐานะและชนชั้นทางสังคม อันนำไปสู่การสร้างความสุขร่วมกันในสังคมของชนในชาติได้ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต จึงได้เห็นว่าการศึกษาระบบการศึกษาไทย ให้สามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มตามศักยภาพสำหรับประชากรทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิตที่ประชาชนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาเป็นเครื่องมือ/กลไกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม ประเทศ และของโลก มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ สามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด ความสนใจ และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ รวมทั้งสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมพหุวัฒนธรรมที่เป็นพลวัตในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็นพลวัต ภายใต้สังคมแห่งปัญญา (Wisdom-Based Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Lifelong Learning Society) และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) ให้สามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด ความสนใจ และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ รวมทั้งสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมพหุวัฒนธรรม จึงเป็นแนวคิดสำคัญในการกำหนดรูปแบบการสร้างคนดี คนเก่ง อีกส่วนหนึ่งด้วย

บทที่ ๔

แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า

๔.๑ หลักการและเหตุผล

ในอดีตกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ยังไม่ปรากฏหรือมีกฎเกณฑ์ชัดเจน สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ส่งผลทำให้เกิดคนดี คนเก่ง และคนกล้า ไม่ได้ถูกหล่อหลอมอยู่ในของแต่ละคนอย่างจริงจัง ทำให้คนไทยมีสภาพไม่สมบูรณ์ เช่น เป็นคนดีแต่ไม่เก่ง เป็นคนเก่งแต่ไม่ดี และเป็นคนดี คนเก่งแต่ไม่กล้า เป็นต้น จึงส่งผลทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายและมีสถานการณ์พฤติกรรมของคนและกลุ่มคนรุนแรงเพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ จากการมีและใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและกลุ่มเท่านั้น สะท้อนถึงคนดี คนเก่ง คนกล้าไม่มีโอกาสเกิดขึ้น จริงในอนาคต จึงต้องเร่งมีมาตรการหลักสำคัญต่อกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า สร้างโอกาส ให้ชาติยั่งยืนได้อย่างจริงจัง ทั้งด้านนโยบาย กฎหมาย และแผนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า สร้างโอกาส ให้ชาติยั่งยืน

การสร้างความกล้าหาญ เป็นพลังที่ดึงดูดที่มนุษย์พึงมี ความกล้าหาญที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกที่ควรและทำในสิ่งที่ถูกต้องและต้องทำ เพื่อไม่ให้ความกลัวเป็นสิ่งที่ขัดขวางทางจิตใจ ความกล้าหาญเป็นการสั่งสมประสบการณ์ตรงและเติบโตมากยิ่งขึ้นคือ ความดีกับความเก่ง ความกล้าหาญทำให้มนุษย์เข้าใจหัวใจที่แท้จริงของตนเอง เช่น กล้าเป็นตัวเองในแบบที่งดงาม กล้าหาญในการทำ พูด คิด กิจทุกสิ่งจากหัวใจที่แท้จริงของตนเอง แม้สิ่งที่พวกเขากล้าทำผู้อื่นอาจยังไม่เข้าใจ หรือไม่เข้าถึงและประสบการณ์ตรงของเขาเหล่านั้น แต่ความกล้าหาญที่ว่าเป็นไม่ใช่เรื่องเดียวกับการที่เราต้องพยายามทำตัวเด่น หรือกล้าบ้าบิ่นหรือใช้ความกล้าในการทำสิ่งใด ๆ เพื่อแสวงหาการยอมรับจากผู้อื่นเป็นที่ตั้งอยู่ตลอดเวลา แต่ในสังคมประกอบด้วย คนที่มีความหลากหลายทั้งช่วงวัย การศึกษา เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ เศรษฐกิจ ความหลากหลายเหล่านี้ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมให้มีความสุขนั้น ควรมีองค์ประกอบหรือสิ่งที่พึงยึดมั่นปฏิบัติร่วมกันเพื่อพัฒนาสังคมให้สังคมประกอบด้วย คนดีและคนเก่งควบคู่กันไป สอดคล้องหลัก “คุณธรรม” ดังนี้

หลักคุณธรรมทางสังคมของเพลโต นักปรัชญาชาวกรีกโบราณ คือ คุณธรรมของปัจเจกชนกับคุณธรรมทางสังคม และคุณธรรมสำคัญของคนในการดำเนินชีวิตด้วยภูมิคุ้มกัน มีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) ปัญญา (Wisdom) (๒) ความกล้าหาญ (Courage) (๓) ความรู้จักประมาณ (Temperance) (๔) ความยุติธรรม (Justice) ความยุติธรรม จึงเป็นเงื่อนไขหลักคุณธรรมทางสังคม คือ ความรัก ความกล้าหาญ ความรื่นเริง ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี การทำหน้าที่และการรักษาสัญญา การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่นหรือจิตสาธารณะ ฯลฯ ล้วนเป็นคุณลักษณะคนสมบูรณ์ในอนาคต

หลักคุณธรรมทางศาสนาของศาสนาพุทธ มีหลักธรรมด้านความกล้าหาญ คือ เวสาร์ชชกรณธรรม ซึ่งธรรมหมวดนี้จะทำให้เกิดความกล้าหาญเพราะผู้ปฏิบัติ จะมีความรู้สึกเชื่อมั่นในคุณงามความดีของตนและมีปัญญาไตร่ตรองรู้ดีรู้ชั่ว ทำให้เกิดความภูมิใจไม่หวาดหวั่น ซึ่งทั้งหมด ๕ ประการ คือ (๑) ศรัทธา เป็นความเชื่อ ด้วยหลักเหตุและผล เป็นคนกล้าหาญ (๒) ศีล เป็นหลักปฏิบัติตนขึ้นพื้นฐานการเป็นคนดีจากการควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาในการทำความดี

เพื่อประโยชน์ขั้นพื้นฐานการอยู่ร่วมกันในสังคมจึงช่วยสร้างชาติยั่งยืน เป็นคนดี (๓) พาหุสัจจะ เป็นการได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีความรู้ประสบการณ์มาก มีภาวะพหุสูต คือผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีหัวใจนักปราชญ์ เป็นคนเก่ง (๔) วิริยารมยะ เป็นภาวะของคนกล้า บนความเพียร พยายาม อดทนกล้า ที่ไม่เพียงแต่คิด แต่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อค้นหาโอกาส แม้ต้องเผชิญกับความผิดหวัง ล้มเหลวก็ตาม (๕) ปัญญา เป็นความรู้ รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดเจนเรื่องบาปบุญ การทำดีได้ได้ทำชั่วได้ชั่วและ เวิร์กรรม

หลักคุณธรรมศาสนาคริสต์ มีหลักธรรมด้านความกล้าหาญ คือ ความกล้าอย่างมีคุณธรรม ๔ ประการ คือ ความรอบคอบ (Prudence) เป็นความเก่งในการรู้จักแสดงเหตุผล เพื่อแยกแยะสิ่งที่ดีงามแท้จริงในทุกสถานการณ์ สู่การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ความยุติธรรม (justice) เป็นคนดีมีคุณธรรมการให้น้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ เคารพสิทธิของแต่ละคน และสนับสนุนความเท่าเทียมกัน ความกล้าหาญ (fortitude) เป็นความกล้าตัดสินใจ กล้าทำสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง ต่อต้านการทดลองทางจิตใจและการเอาชนะอุปสรรคและความกลัว แม้ปฏิเสธและต้องสละชีวิต เพื่อป้องกันสิ่งที่ชอบธรรมและความพอดี (๔) ความมัธยัสถ์ (Temperance) เป็นภูมิคุ้มกัน ในการเตรียมพร้อมการเป็นผู้มีคุณลักษณะคนเก่ง คนดี คนกล้า ที่รู้จักยับยั้งชั่งใจต่อสิ่งยั่วยวน ในความสนุกความสุขที่ไม่ยั่งยืน ให้พอประมาณ ช่วยสร้างโอกาสและความยั่งยืนให้ตนเองสมดุล ในการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย

หลักศาสนาอิสลาม มีหลักคุณธรรม ๓ ประการ คือ (๑) ความละอาย เป็นความศรัทธา การมีคุณธรรมจริยธรรม และการซัดเกลาจิตใจ เป็นแก่นแท้ของความละอายที่ส่งผลต่อสิ่งที่น่ารังเกียจ (ความอูจาด) เป็นสิ่งที่หักห้ามให้ผู้มีความละอายในการกระทำสิ่งที่บกพร่องในสิทธิของผู้อื่นที่เขามีสิทธิจะได้รับ การปฏิบัติโดยดีตามสิทธิอันพึงมีพึงได้โดยสามัญสำนึก (๒) ความละอาย เป็นการชักจูงทำความดีและหลีกเลี่ยงความชั่ว ความศรัทธาจะปลูกเร้าสร้างผู้ศรัทธาการทำคุณธรรมคุณงามความดีและละทิ้งสิ่งที่ชั่วไม่ดี ความละอายจะหักห้ามผู้มีความละอายให้หันไปสร้างความบกพร่องในการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และการดูแลสิทธิของผู้อื่นที่พึงได้รับ และยังหักห้ามการกระทำและการพูดจาที่น่ารังเกียจ เพื่อป้องกันมิให้ถูกตำหนิหรือถูกประณาม (๓) ความอาย เป็นการแสดงออกมาในสภาวะการณ์ที่ขัดกับหลักคำสอนศาสนา ห้ามปฏิบัติคือ อายจากการประพฤติดีเพราะกลัวคำกระหน่ำกระแหน่ของผู้คน อายจากการละทิ้งความชั่ว เพราะเกรงใจมนุษย์หรือเพื่อเอาใจมนุษย์ด้วยกัน อายจากการพูดความจริง และอายจากการแสวงหาความรู้ที่เกิดประโยชน์ เป็นต้น ความอายในกรณีที่ว่ามาถือเป็นความอ่อนแอของจิตใจ เป็นผลของศรัทธาที่อ่อนแอ ซึ่งโดยมากเป็นภาวะของความซื่อซลาดและไร้ความกล้าหาญนั่นเอง

๔.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้า

๔.๒.๑ คำสอนของบุคคลสำคัญต่าง ๆ ที่มีความกล้าเป็นองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นหลักพื้นฐานของศาสนาพุทธ อธิบายว่า พุทธศาสนากับการสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ คือ ไม่เอาเปรียบ การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ก้าวร้าว ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อประโยชน์ของสังคม

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เน้นว่า “เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” คือ มีทั้งการศึกษาและสุขภาพดี มีจิตใจดีด้วย (https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/article/wiirwith_khunthrrm_khwaamepnmnusy.pdf)

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เน้นการสร้างคนดีและคนเก่ง โดยเน้นการสร้างคนดีก่อนการสร้างคนเก่ง พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เน้นการให้คนไทยทุกคนมีจิตอาสา ร่วมกันช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ดังคำว่า “จิตอาสาสร้างชาติ”

ศาสตราจารย์ธานีรินทร์ ภัยวิเชียร อดีตองคมนตรี กล่าวว่า “การปลูกจิตสำนึก ยึดมั่นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม คือมนุษย์สมบูรณ์”

แจ๊ค หม่า (Jack Ma) นักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาและความล้มเหลวคือโอกาสที่สำคัญ

การสร้างคนกล้าของประเทศอังกฤษ มีคติว่า “เด็กเยาวชนยึดมั่นคำว่าซื่อสัตย์ (Integrity) เป็นคุณธรรม (Moral)”

โสเครตีส (Socrates) (อ้างอิงใน กุศล ถิ่นถ้วน, ๒๕๕๐) หลักความกล้าหาญ (Courage) คือ กล้าในสิ่งควรกล้า และกลัวในสิ่งควรกลัว

๔.๒.๒ ความจำเป็นต่อการพัฒนาทรัพยากรคนของชาติในอนาคตเป็น “มนุษย์ที่มีความสมบูรณ์” การพัฒนาจิตใจของคนในอนาคตให้มีความสมบูรณ์ เป็นคนกล้า คนดี คนเก่งสำเร็จ เพราะจิต เป็นฐานแห่งการตัดสินใจของคนดี คนเก่ง และคนกล้าด้านคุณธรรม ความรู้และผลประโยชน์

โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักทฤษฎีพหุปัญญา อธิบายว่าการปลูกฝังจิตให้คนสมบูรณ์ในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยหลัก FIVE MINDS FOR THE FUTURE ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกจิตสำนึกสร้างคนไทยในอนาคตเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามศาสตร์พระราชาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กัน คือ

๑) จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creating Mind) เป็นจิตที่สร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยการบูรณาการแนวความคิดในจิต ให้มีความกล้าหาญในการจัดการอย่างเปิดเผย ชี้แจง ปัญหาที่แปลกใหม่ที่แตกต่างจากเดิมหรือที่ผ่านมา แต่กลับมองเห็นว่า เป็นปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ที่สร้างโอกาสในวิกฤติ กล้าคิด กล้าทำสิ่งแหวกแนวใหม่ ๆ ที่ดีกว่า จากกรอบคิดนอกกรอบ ที่สามารถยืดหยุ่นรับความผันผวนเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้ เช่น โควิด 19 ที่ผู้นำประเทศในทุกระดับกล้าหาญตัดสินใจแก้ปัญหารวดเร็วและกระทบผู้น้อยที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นถึง ความเป็นคนกล้า คนดี คนเก่ง สร้างโอกาสและชาติยั่งยืนชัดเจน เช่น อนาคตโลกเทคโนโลยีที่ต้องเสียโอกาสเก้าอี้ให้หุ่นยนต์จักรกลเข้ามาแย่งงานได้

๒) จิตวิทยาการ (Disciplined Mind) เป็นจิตที่สร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า จากการศึกษาและระบบความคิดหลักเชิงระบบโครงสร้างอย่างแตกฉานในวิชาการหรือศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งหลากหลายอาชีพ เช่น วิทยาศาสตร์ การดนตรี ศิลปะและหัตถกรรม การแพทย์พยาบาล และสุขอนามัย ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ วิศวกรรม พุทธศาสตร์ การวางแผนการบริหารจัดการ

ผ่านการศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจและฝึกฝนอย่างต่อเนื่องยาวนานจนสามารถนำความรู้ที่ไปสร้างประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์หรือสร้างอาชีพได้ และยังเป็นจิตแห่งการสร้างสรรค์มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนตั้งแต่วัยเยาว์ มาพร้อมกับสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

๓) จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) เป็นจิตที่สร้างคนเก่ง คนกล้า ให้สามารถคัดกรองข้อมูลหรือความรู้และลำดับจัดการแยกแยะรายละเอียดเหล่านั้นให้เหลือเพียงสิ่งสำคัญและตรงกับจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปใหม่ตามความเข้าใจและถ่ายทอดให้คนอื่นเข้าใจได้ เช่น การนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อแสดงคำตอบ เขียนหนังสือ งานวิจัยและสรุปความคืบหน้าโครงการเพื่อนำเสนอที่ประชุม จึงจำเป็นมากสำหรับโลกยุคข้อมูลข่าวสารล้นโลกในปัจจุบัน จิตแห่งการสังเคราะห์ควรได้รับการสั่งสอนตั้งแต่วัยเด็กและต่อเนื่องไปตลอดชีวิต หากเติบโตไปโดยปราศจากจิตแห่งการสังเคราะห์ บุคคลนั้นจะไร้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ “มีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอด”

๔) จิตแห่งการเคารพ (Respectful Mind) เป็นจิตที่สร้างคนกล้า จากการเข้าใจจุดยืนของตนเองว่า สามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของคนอื่นอย่างอ่อนน้อม ไม่ดูแคลนความเชื่อและวิถีดำเนินชีวิตของผู้อื่นว่าไม่จริงหรือด้อยกว่า เป็นจิตแห่งการเคารพจากการมองทะลุจิตใจคนอื่นที่มีปัจจัยต่างกัน แต่กลับเอาใจเขามาใส่ใจเรา เช่น ครู เพื่อนเรียน เพื่อนที่ทำงานไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของเราเป็นเรื่องธรรมดา เป็นมุมมองขัดแย้งจากข้อจำกัดและทิศทางในคนละมุมมอง หลักการปลูกฝังจิตลักษณะนี้ ต้นแบบคือพ่อแม่ เพราะเด็กจะพัฒนาจิตแห่งการเคารพได้ตั้งแต่วัยแรกเกิด ที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีส่วนขัดเกลาด้วย เช่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สื่อ และที่ทำงาน

๕) จิตแห่งคุณธรรม (Ethical Mind) เป็นจิตที่สร้างคนดีมีคุณธรรม จากการตระหนักรู้ในคุณค่าของภาระหน้าที่การเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน ประเทศชาติ และโลกที่ยึดมั่นอยู่บนความดีงาม เช่น เกษตรกรสร้างโอกาสเน้นยึดหลักความปลอดภัยของผู้บริโภคสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ หลีกเลียงสารเคมีฆ่าแมลง ใช้วิธีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ ส่วนสื่อมวลชนยึดจรรยาบรรณความรับผิดชอบต่อข้อเท็จจริงในการนำเสนอข่าว

จิตแห่งคุณธรรมนี้ต้องปลูกฝังในเด็กที่โตพอจะเริ่มคิดได้และกำลังอยู่ในช่วงเริ่มพัฒนาตัวตนด้านลักษณะนิสัย พ่อแม่คุณครูและเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังจิตแห่งคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างมาก โลกที่ผู้คนปราศจากจิตแห่งคุณธรรมคือหายนะของมนุษยชาติอย่างไม่ต้องพูดถึง (Gardner, H. (2007). *Five Minds for the Future*. Boston, MA: Harvard Business School Publishing. Scheidler, F. (2015, July 22). *Learning Beyond Growth: Deschooling as a Path to Social-Ecological Transformation*. Retrieved from Resilience)

ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นได้ว่า คุณธรรมเป็นความกล้าหาญ เป็นสิ่งสำคัญต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่มนุษย์ทุกคนในสังคม เป็นส่วนหนึ่งช่วยผลักดันขับเคลื่อนสังคมคนดี คนเก่ง และคนกล้าพัฒนาโอกาสทำให้ชาติยั่งยืน ดังนี้

๑) ความกล้ายืนหยัดเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต ซึ่งจะช่วยบ่มเพาะวัฒนธรรมชาติที่สำคัญ

๒) การมองเห็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนตนเองก่อนผู้อื่น

๓) คนกล้าต้นแบบจะเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบให้แก่เด็กรุ่นใหม่และรุ่นถัดไป

๔) การออกแบบวัฒนธรรมองค์กรหรือชาติในอนาคต ผ่านระบบและโครงสร้าง อาชีพที่เหมาะสม

๕) ในอนาคตจะมีการตรวจสอบข้อมูลผ่านเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว

๖) ในอนาคตจะมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิด (Mindset) ของคนในชาติต่อสิ่งใหม่ ดังนั้น แนวคิดเดิมที่ว่า “คุณธรรม วินัย จิตอาสา” อาจเปลี่ยนแปลงไปเป็น “การสร้างคนกล้า พันธุ์ใหม่ “รักชาติ” ซึ่งเป็นหน้าที่พลเมือง เป็นลัทธิถือชาติเป็นใหญ่ ที่เรียกว่า ชาตินิยม (Nationalism) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

๗) การมีวิสัยทัศน์ชัดเจน กล่าวคือ วิสัยทัศน์ของชาติจะมุ่งคุณธรรมเป็นสำคัญ และปลูกฝังจิตสำนึกการยึดมั่นความซื่อสัตย์ที่ยกระดับเป็นคุณธรรมประจำใจ เป็นอุดมการณ์ชีวิตของคนพันธุ์ใหม่คือ ผู้นำประเทศ ประชาชนกล้าอ่อนน้อม ๒ หลักปรัชญาชีวิต เป็นกรอบการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างชาติ ดังแสดงตามภาพที่ ๔.๑

ภาพที่ ๔.๑ หลักปรัชญาในการดำเนินชีวิต

๔.๒.๓ คนกล้า และองค์ประกอบคนกล้า คนกล้า คือ คนที่แสดงออกอย่างกล้าหาญ ตัดสินใจทำสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม เพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยไม่กลัวเกรงที่จะเผชิญหน้าภัยอันตรายและความเจ็บปวดทรมานทั้งปวง เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ที่มีการหลอมรวมคนดี คนเก่ง คนกล้าให้อยู่ภายในของ แต่ละคน

คนกล้าหาญ ที่เป็นคนดีมีคุณธรรม และเก่งกล้าวิชาการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และส่วนรวม ประกอบด้วย “กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และกล้าผิดหวัง เป็น “คนกล้าพันธุ์ใหม่” คือ ผู้นำประเทศและประชาชน กล้ารักชาติสร้างชาติให้ยั่งยืน” จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้นำประเทศ เหตุผลเพราะ

๑) กล้าคิดในสิ่งที่ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวมคือ การใช้ความฉลาดทางสติปัญญา การคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยงผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นในระยะยาวตามมาโดยยึด การให้คืนกำไร ตามศาสตร์พระราชานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

๒) กล้าทำหรือแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องในสิ่งที่ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำได้จริงคือ Do the right things เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดของการเป็น มนุษย์สมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นเพียงคิดแต่ทำด้วย คือ ตามพระราชโบายของรัชกาลที่ ๑๐ คือ (๑) การเป็น พลเมืองดีของชาติ (๒) การมีงานทำ มีอาชีพ (๓) มีคุณธรรม (๔) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง คือ “รักชาติบ้านเมือง”

๓) กล้าตัดสินใจที่ควบคุมการกระทำด้วยคุณธรรมความดีเป็นภูมิคุ้มกันความเก่ง คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามศาสตร์พระราชานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เพื่อสร้างพลังศรัทธา เชื่อมมั่นในตนเอง ต่อสังคม ตอบคำถามของการคิดและการทำคือ การเป็นทั้งคนเก่ง คนดีของสังคมทุกระดับ

๔) กล้ายอมรับความผิดพลาดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ โดยตระหนักรู้ ในการควบคุมจิตใจของตนและพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์มีความสุข และประสบความสำเร็จ อันหมายถึง ระบบการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอบรม สร้างคนให้ เปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำได้จริง มีทัศนคติบวกและแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ทำเพื่อผู้อื่น เพื่อประโยชน์ ส่วนรวม เป็นปัจจัยสะท้อนโอกาสจากการคิดและแสดงออกทางสังคมเชิงบวก คือ เป็นคนกล้าที่มีความ เก่งและความดี เป็นฐานความเป็นมนุษย์สมบูรณ์

หากพิจารณาองค์ประกอบคนกล้าในเชิงสมรรถนะผู้นำในโลกอนาคต พบว่า องค์ประกอบ ด้านจิตสำนึก สร้างคนกล้าที่สำคัญ ควรประกอบด้วย ๑๒ ประการ คือ

๑) Develop an Adaptive Mindset หมายถึง กล้าต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิด สร้างความคุ้นชินกับการเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อน หรือไม่มีแนวทางแก้ไขมาก่อน

๒) Have a Clear Vision หมายถึง กล้าฝันกล้าหวัง ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สำหรับอนาคต

๓) Embrace Abundance Mindset หมายถึง กล้าใจกว้าง เปิดรับและ มองเห็นโอกาส

๔) Anticipate and Create Change หมายถึง กล้ามองเห็นความจำเป็นที่จะ เปลี่ยนแปลง “ก่อน” (ผู้อื่น) และสร้างความเปลี่ยนแปลงให้ได้ ก่อนที่จะถูกบังคับให้เปลี่ยนจาก สถานการณ์ภายนอกโดยไม่ได้วางแผนให้ดีพอ

๕) Be Self-aware หมายถึง กล้าตระหนักรู้ในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง ก่อน เพื่อที่จะปรับใช้สไตล์การบริหารที่เหมาะสมกับทั้งตนเองและองค์กร เพื่อไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

๖) Weave Ecosystems for Human Engagement หมายถึง กล้าบริหารคน แบบทำทนาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสร้างวัฒนธรรมองค์กร การสร้างความผูกพันในองค์กร การสร้างภาวะ ผู้นำ และการพัฒนาผู้นำ ดังนั้น การเป็นผู้นำสำหรับโลกอนาคตจะต้องเป็นผู้นำที่สามารถสร้างศรัทธา (trust) ด้วย

๓) Be an Agile Learner หมายถึง ถ้าเป็นคนที่เป็นน้ำที่ไม่เต็มแก้วตลอดเวลา คือต้องตื่นตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (learning new thing) ตลอดเวลา และต้องรู้จักเลิกความเชื่อหรือยึดติดกับความคิดเก่า ๆ (unlearn old thing) ที่เคยทำได้ผลมาแล้วด้วย

๔) Network and Collaboration หมายถึง ถ้ารู้จักสร้างพันธมิตรธุรกิจผ่านกลุ่มหรือเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๕) Relentlessly Focus on Customer หมายถึง มุ่งต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

๑๐) Develop People สร้างคนกล้ารุ่นถัดไป โดยตัวเองเป็นต้นแบบให้แก่เด็กรุ่นใหม่

๑๑) Design for the Future หมายถึง ผู้นำสำหรับอนาคตต้องเป็นผู้ออกแบบอนาคตสำหรับองค์กรในเรื่องต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม, ระบบงาน, โครงสร้างการทำงาน เป็นต้น

๑๒) Constantly Clarify and Communicate หมายถึง ในโลกอนาคต เครื่องมือสื่อสารมีพร้อมและรวดเร็วมาก จึงต้องรู้จักเครื่องมือเหล่านี้ใช้สร้างความชัดเจนในการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบตลอดเวลา

ประเทศไทย ลักษณะของสังคมไทย เป็นสังคมที่บุคคลสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ตนพอใจ ไม่ยึดถือว่าต้องปฏิบัติเป็นแบบเดียวกัน ค่านิยมของคนไทยหลายประการที่ขัดกันเองเช่น “ช้า ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม” ในขณะที่เดียวกันก็มีค่านิยมว่า “น้ำขึ้นให้รีบตัก” หรือ “มือใครยาว สาวได้สาวเอา” เป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่ยึดมั่นในสิ่งใดหรือไม่จริงจังต่อสิ่งใด เป็นการเน้นความสุขสบายและความพอใจมากกว่า เป็นสังคมที่มีการยืดหยุ่น ไม่มีกฎตายตัวแต่ก็ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือถึงกับทำให้เดือดร้อนจนอยู่ในสังคมนี้ได้

โดยธรรมชาติและวัฒนธรรมในอดีต คุณลักษณะนิสัยเด็กเยาวชนคนไทยเป็นคนขี้อายและกลัว การแสดงความคิดเห็นหรือแสดงต่อสาธารณะ ขณะเดียวกัน ต้นทุนสร้างความคิดนั้นต้องใช้เวลาและทำความดีได้ไม่่ง่ายต้องอาศัยเวลาในการปลูกเพาะบ่มเพาะของสถาบันครอบครัวและสภาพแวดล้อมสนับสนุนคือ สถานศึกษาและชุมชน ส่วนการสร้างคนเก่ง ขึ้นอยู่กับสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียนรู้ หรือวิชาการ แต่ต้นทุนชีวิตของคนไทยบนธรรมชาติวัฒนธรรมในปัจจุบัน กลับถูกกดดันจากระบบการศึกษาคือ การปั้นคนเก่ง ด้านวิชาการ

ปัจจุบัน การใช้ชีวิตของเด็กเยาวชนนั้น ได้เปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีและวิถีการใช้ชีวิตบนโลกค่านิยมจากกระแสทุนนิยมและกระแสเงินถูกใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนในการสร้างต้นทุนคนเก่งมากกว่าคนดี เพื่อสร้างการยอมรับของสังคม

ในอนาคต การปั้นคนเก่ง (talent) จึงไม่ใช่เพียงด้านวิชาการเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ ทักษะความสามารถพิเศษที่มีแฝงหรือฝังหรือความถนัดอยู่ในตนเองหรือความสนใจ จึงไม่ใช่เป็นการพัฒนาคนที่มีสูตรสำเร็จตายตัวหรือจะทำได้ง่าย เช่น กีฬา ศิลปะและดนตรี นอกจากนี้ คนเก่งทางวิชาการอย่างเดียวนั้น ไม่ได้ตระหนักถึงกิจกรรมความดีมีคุณธรรม แต่มุ่งชนะเป็นสำคัญ ส่วนคนดีสอดคล้องศาสตร์พระราชานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) คือ การระเบิดจากข้างใน และความดีหนุนนำความเก่ง และต้องมี “ความกล้าหาญทางศีลธรรม” เป็นคุณธรรมที่สำคัญมาก ดังพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) ในความตอนหนึ่งถึง “moral courage” (ชัยอนันต์ สมุทวณิช: <https://mgronline.com/daily/detail/9490000133852>)

ดังนั้น การสร้างชาติไทยยั่งยืนนั้น ขึ้นอยู่กับ การศึกษาของสังคมไทย เพื่อให้คนไทยสามารถพัฒนาตนเองอยู่รอดและอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็วได้คือ ต้องเร่งปฏิรูปและพัฒนาการศึกษา ด้วยกระบวนการสร้างคนไทยให้มีโอกาสเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยเฉพาะ “พัฒนาตนเองเป็นคนกล้ามากขึ้น

หลักและกระบวนการสร้างคนไทยให้มีโอกาส “พัฒนาตนเองให้กล้าหาญที่เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนกล้าที่หลอมรวมอยู่ในตนเอง” เพื่อสร้างชาติอย่างยั่งยืน
ควรพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) การสร้างคนให้มีความสมบูรณ์ในความกล้าหาญ คือ การทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม เน้นคุณธรรมควบคู่การพัฒนาความรู้ในระบบการศึกษาที่มุ่งให้ความสำคัญสร้างคนกล้าทุกระดับ มีโอกาสต่อเนื่องในการความกล้า “พัฒนาตนเองเป็นทั้งคนเก่งและคนดี” เป็นกำลัง/พลังหนุนนำต่อเนื่องเพื่อ “สร้างตน สร้างครอบครัว สร้างชุมชน สร้างสังคม และสร้างชาติให้ยั่งยืน” ทั้งนี้ การสร้างคนให้สมบูรณ์เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องดำเนินการคู่ขนานไปพร้อมกันทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ด้วยขั้นตอนและกระบวนการบ่มเพาะ อบรม สั่งสอน ให้การศึกษา ปลูกฝังค่านิยม เสริมสร้างจิตอาสาอย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็กและเยาวชนของชาติเป็นลำดับแรก ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมด้านคุณธรรมและด้านปัญญาควบคู่กันคือ ความรู้ คู่คุณธรรม

๒) การสร้างคนให้มีความสมบูรณ์ทางปัญญา คือ การสร้างระบบการศึกษา กับกระบวนการเรียนการสอน ยึดหลักหลักคนมีคุณภาพมีการพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้ศักยภาพของตนได้พัฒนาเต็มกำลังจริง จนเกิดเป็นพลังแห่งความรัก ความศรัทธา สติ ปัญญา สมาธิ และวิริยะแห่งชีวิตของแต่ละคนสำเร็จ **เป็นคุณค่าชีวิตจริง**

จุดเริ่มต้นสร้างคนกล้า ให้กับเด็ก เยาวชน มีความกล้าหาญทำทลายจากแรงบันดาลใจในชีวิตของตนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธากล้าหาญเปลี่ยนแปลงชีวิตใหม่ที่ดิงามด้วย **หลักปรัชญาชีวิต ๔ คำ เปลี่ยนแปลงทัศนคติจากลบเป็นบวกคือ ความรัก ความหวัง ความซื่อสัตย์ และความสุข** เพิ่ม **“คุณค่าให้ตนเอง”** และมีค่านิยมเต็มเต็มความกล้า เช่น

“ความกล้าหาญ ไม่ใช่การไร้ซึ่งความกลัว แต่คือ การต่อสู้กับมันและพยายามอยู่เหนือมันให้ได้” ของ มาร์ก ทเวน (Mark Twain)

“คุณจะไม่มีความก้าวข้ามมหาสมุทรไปได้เลย หากคุณไม่กล้าที่จะละสายตาออกจากชายฝั่ง” ของคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus)

“จงกล้าสร้างฝันของคุณเอง มิฉะนั้นคนอื่นจะจ้างคุณให้ไปช่วยสร้างฝันของพวกเขา” ของฟาราห์ เกรย์ (Farrah Gray) และมีรูปแบบกล้าที่ดี “การมีเป้าหมายที่ชัดเจน คือจุดเริ่มต้นของทุก ความสำเร็จ” ของครีเมนต์ สโตน (W. Clement Stone)

“ความสำเร็จ คือ ผลรวมของความพยายามเล็ก ๆ ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เป็นประจำทุกวัน” ของโรเบิร์ต คอลลีเออร์ (Robert Collier) และผลประโยชน์ของความกล้า “เมื่อใดที่ฉันกล้าที่จะเป็นคนมั่นใจ และกล้าที่จะใช้ความเข้มแข็ง เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของฉัน เมื่อนั้นคำว่า “ฉันกลัว” ก็ค่อย ๆ ลดหล่นความสำคัญลง” ของออดเรย์ ลอร์ด (Audre Lorde) และมีความกล้าเปลี่ยนแปลง “ตัวฉันเพียงคนเดียวไม่อาจเปลี่ยนโลกใบนี้ได้ แต่ฉันสามารถโยนก้อนหินลงไปในน้ำ เพื่อให้ผิวน้ำกระเพื่อมและขยายออกไปเรื่อย ๆ ได้” ของแม่ชีเทเรซา (Mother Teresa)

สิ่งสนับสนุนความกล้ามากขึ้น “โชคชะตาได้กำหนดให้คุณเป็นคนเลือกในสิ่งที่คุณต้องการจะเป็น” ของราล์ฟ วอลโด เอเมอร์สัน (Ralph Waldo Emerson) โดยเฉพาะความรู้สร้างภูมิคุ้มกันทางเหตุผลของความกล้าหาญที่เข้มแข็ง “การมีความรู้เพียงอย่างเดียวมันยังไม่พอ เราต้องรู้จักนำมาออกมาใช้ และการมีความตั้งใจอย่างเดียวมันยังไม่พอ เราต้องรู้จักลงมือทำ” ของเลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci) การมีเทคนิคเผชิญความท้าทายก้าวผ่านอุปสรรคที่เป็น “สิ่งที่ยากที่สุดคือ การตัดสินใจที่จะลงมือทำ และส่วนที่เหลือก็เป็นเพียงความมุ่งมั่นเท่านั้นเอง” ของอะมีเลีย แอร์ฮาร์ท (Amelia Earhart)

แรงบันดาลใจกล้าหาญสร้างชาติ “จงเริ่มจากจุดที่คุณยืนอยู่ จงใช้ในสิ่งที่คุณมี และจงทำในสิ่งที่คุณสามารถทำได้” ของอาเทอร์ แอช (Arthur Ashe) และปุกจิตการต่อสู้ “ถ้าฉันตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ก็ไม่มีใครมาหยุดฉันได้หรอก” ของอายน์ แรนด์ (Ayn Rand) ที่สำคัญ “๘๐% ของความสำเร็จ ล้วนเกิดจากการลงมือสร้างมันขึ้นมา” ของวูดดี อัลเลน (Woody Allen) ย่อมสร้างโอกาส “โอกาสเกิดขึ้นเองไม่ได้ คุณต่างหากที่ต้องสร้างมันขึ้นมา” ของคริส การ์ดเนอร์ (Chris Grosser) และก้าวข้ามได้จริง “อะไรที่ดูเหมือนเป็นความยากเย็นเหลือใจ แท้จริงแล้วยอมแพ้ไว้ด้วยสิ่งดี ๆ อยู่ภายใน” ของออสการ์ ไวลด์ (Oscar Wilde) และสู่ความสำเร็จในความกล้าหาญด้วยใจที่เชื่อมั่นในตนเอง “ฉันเชื่อว่าความสำเร็จของฉัน มาจากการที่ฉันไม่เคยสร้างข้อแก้ตัวให้กับสิ่งใด” ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล (Florence Nightingale) และเป็นความกล้าหาญต่อสู้ “การต่อสู้ที่แท้จริง ไม่ใช่การชิงชัยที่หนึ่งเพื่อให้ได้เหรียญทอง แต่การตรากตรำสู้กับตัวคุณเองต่างหาก การต่อสู้กับจิตใจของคุณเอง นั่นแหละที่เป็นสถานที่ต่อสู้อันแท้จริง” ของเจสซี โอเวนส์ (Jesse Owens) และการทำตนแบบน้ำไม่เต็มแก้วต่อความรู้สึกที่ล้มเหลวที่อาจแฝงสิ่งดีงาม “คุณอาจจะรู้สึกผิดหวังเวลาที่คุณนั้นล้มเหลว แต่คุณจะรู้สึกสูญเสียทุกสิ่ง เวลาที่คุณไม่ได้ลงมือทำมัน” ของเบเวอร์รี่ ซิลล์ (Beverly Sills)

๔.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)

ประเทศไทยเป็นพหุสังคมที่ประกอบไปด้วยคนกล้ายืนหยัดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีการส่งเสริมและสนับสนุนหล่อหลอมคนกล้าที่ดีและเก่งเพิ่มขึ้นในสังคม ประเทศอย่างยั่งยืน

๔.๔ พันธกิจ (Mission)

๑) การศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนกล้ายืนหยัดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง นำพาชาติก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๒) การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการในการสร้างคนกล้า โดยการบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสร้างค่านิยมเรื่องคนกล้าให้แก่สังคม และรายงานผลต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคมเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

๓) การสร้างและบ่มเพาะคนกล้าต้นแบบ โดยเริ่มต้นในสถานศึกษาทุกระดับ ด้วยการกำหนดหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอนให้เป็นคนกล้า และการให้รางวัลแก่คนกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๔) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน สังคม สถานศึกษา ที่ทำงาน มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอน ส่งเสริมประชากรทุกศาสนาในสังคมให้เป็นคนกล้ายืนหยัดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๔.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑) เพื่อนำร่างยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้าผนวกรวมกับยุทธศาสตร์การสร้างคนดีคนเก่ง ที่คณะกรรมการวิสามัญได้จัดทำขึ้น และเสนอไปยังรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
- ๒) เพื่อให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนในการสร้างคนกล้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนเป็นมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
- ๓) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่คนกล้าที่เป็นคนดี คนเก่งยืนหยัดในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ และส่งต่อความกล้าของตนให้ผู้อื่นได้อย่างทั่วถึง

๔.๖ เป้าประสงค์ (Goal)

- ๑) สถานศึกษาและชุมชนมีโครงการที่ช่วยส่งเสริมให้ทุกคนได้รับโอกาสและมีมาตรการให้รางวัลจากการที่บุคคลนั้นเป็นคนกล้าแสดงออกและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ๒) ทุกคนในสังคมได้รับประโยชน์และโอกาสจากการมีคนกล้า ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า

ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เนื่องในโอกาสพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ข้าราชการ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ตอนหนึ่งว่า

"...ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นดีได้ทั้งหมด การทำให้ บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้ มีอำนาจไม่ให้อำนาจเดือดร้อนวุ่นวายได้..."

ภายใต้สถานการณ์ธรรมชาติของสังคมไทย มีทั้งคนดีและไม่ดี และยังมีสถานการณ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ดังนั้นคำถามที่ว่า จะทำอย่างไรทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย

ความฝันเพื่อตอบคำถามคือ การสร้างคนไทยในสังคมไทย เป็นคนไทยที่มีความกล้าหาญสร้างจิตสำนึก “รักชาติ” เพิ่มขึ้น เป็นคนกล้าหาญพันธุ์ใหม่ เพื่อทำให้การบริหารประเทศมีความปรกติสุขเรียบร้อย เป็นทรัพยากรมนุษย์ของแผ่นดิน เป็นพลเมืองที่ดีเพิ่มขึ้น ด้วยหลักที่ว่า ๑) จะส่งเสริมคนดีให้มีความแกร่งทางจิตใจและเก่งองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ๒) การควบคุมคนไม่ดีจำเป็นต้องอาศัยมาตรการทั้ง ๔ สร้างคนกล้าในคุณธรรม เป็นทั้งคนดีและเก่ง เพื่อตอบคำถามว่า “เราทำอะไรให้ชาติบ้าง การใช้ ๔ มาตรการ เป็นกรอบยุทธศาสตร์สร้างคนกล้า ให้มีโอกาสสร้างทั้งคนและองค์กรให้มีความสมบูรณ์ เพื่อสร้างโอกาสและชาติที่ยั่งยืน ที่มีปัจจัยหลักสร้างความสำเร็จ คือ สร้างคนกล้าด้วยมาตรการ ๔ ข้อ สอดแทรกในกระบวนการสร้างคนดี และคนเก่ง สร้างค่านิยมและวัฒนธรรม

คนเก่งเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ เพื่อสร้างโอกาสของคนในทุกช่วงวัย ทุกอาชีพ ทุกระดับฐาน ทุกพื้นที่ ได้รับโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต และจากงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เป็นคนที่มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้นสู่ความยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง และการต่อยอดคนไทยให้มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่มีความสมบูรณ์คือ คนดี คนเก่ง และคนกล้า หลอมรวมอยู่ภายในของแต่ละคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและพัฒนาขยายต่อยอดเพิ่มขึ้น ดังนั้น ยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้าพันธุ์ใหม่ ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนคนกล้าในอนาคต เพิ่มค่า DNA คนดี คนเก่ง และคนกล้า (พันธุ์ใหม่) ให้ตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางของศาสตร์พระราชาดำรงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบมาตรการปลูกฝังกระตุ้นสร้างค่านิยมความกล้าหาญทำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นและประเทศชาติมีคุณค่า มีโอกาส สร้างชาติยั่งยืน คือ **มาตรการกล้าทำดีแทนคุณแผ่นดิน** ที่กำหนดในแผนแม่บท ดังนี้

๑) การส่งเสริมผู้นำคนกล้าพึงประสงค์ในหน่วยงานของรัฐ ชุมชน สังคม ประเทศ เพิ่มค่าคนของตนเพิ่มค่าความเป็นคนสมบูรณ์ในการบริหารจัดการ

๒) การให้ความสำคัญการปลูกฝังจิตสำนึกคนกล้า ดี เก่ง ตามศาสตร์พระราชาดำรงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนทุกช่วงวัยทุกพื้นที่ได้รับการปกป้องสิทธิมนุษยชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ขวัญกำลังใจให้ผู้นำมีความกล้าหาญพัฒนาตนเองเป็นพันธุ์ใหม่ ตามแนวทางของศาสตร์พระราชาดำรงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบมาตรการดูแลรักษาปกป้องคนกล้าที่มีคุณลักษณะคนดี เก่ง กล้า (พันธุ์ใหม่) สิทธิประโยชน์สำหรับความกล้า ดี เก่ง และบทลงโทษผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย ความรับผิดชอบของผู้นำของประเทศทุกระดับ คือ “มาตรการทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว” และ “มาตรการเสริมสร้างความกล้าในคุณธรรม” ซึ่งต้องกำหนดในแผนแม่บท ดังนี้ คนกล้าแสดงออกซึ่งความกล้าในการยืนหยัดทำสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม แต่กลับได้รับผลกระทบบางอย่างอันส่งผลให้เขาได้รับความเสียหายทั้งทางกาย จิตใจ ทรัพย์สิน หรือชื่อเสียงของตน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเยียวยาคนกล้าเหล่านั้น ซึ่งต้องมีการเยียวยาที่เหมาะสมรวดเร็วเพื่อดูแลรักษาปกป้องคนกล้า ที่มีคุณลักษณะคนดี เก่ง กล้า (พันธุ์ใหม่)

การดูแลรักษาคนดี คนเก่ง คนกล้าในสังคมไทย ให้มีความเป็นคนสมบูรณ์ ต้องเริ่มจากการตัวเราเองที่ต้องเชื่อมั่นในคุณธรรมความดี ประโยชน์ของสังคม มีความมุ่งมั่นยืนหยัดที่จะรักษาคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพของตน มีความกล้าที่จะเสี่ยงต่อความเจ็บปวด เนื่องจากตัวตนที่เรายึดมั่นกล้าที่จะเผชิญความจริงหลากหลายด้านที่มีในตัวเรา เพราะในชีวิตประจำวันเรามักจะเลือกมองและเลือกรับรู้บางด้านที่เราอยากเห็นอยากให้เป็น บางด้านที่ไม่อยากรับรู้ทั้งที่มันมีอยู่เราก็มักกลบเกลื่อน นอกจากนี้ เราอาจต้องกล้าที่จะยอมลดการปกป้องตัวตนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เราเคยใช้ พยายามเข้าใจตนเอง กล้าเผชิญความจริงเกี่ยวกับตนเอง ไม่หลอกตัวเอง และมีความอดทนต่อความวิตกกังวล ความว้าวุ่นใจ ความวิตกกังวล ความกลัว หากเรากล้าเผชิญความจริงข้อนี้ได้ เราก็จะมีความมั่นคงในจิตใจ และสามารถแก้ปัญหา และตัดสินใจด้วยตนเองได้ ซึ่งต้องพยายามเลี่ยงการใช้กลวิธีในการป้องกันตนเอง และพยายามเข้าใจ ความต้องการของตน เข้าใจจุดมุ่งหมาย และเข้าใจความต้องการของตัวเอง

การเข้าใจจุดมุ่งหมาย และเข้าใจความต้องการของตนเองด้านคุณธรรมเป็นของดีงาม มีจุดมุ่งหมายในชีวิต แต่จุดมุ่งหมายต้องไม่ใช่ของตายตัวที่ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ มองอะไรดี ทุกคนจึงควรอยู่อย่างรู้ตัว อยู่อย่างมีสติ และรู้ใช้ปัญญาว่า ที่นี้ขณะนี้ ฉันคือใคร และฉันจะทำอะไร เท่านั้นชีวิตก็สุขพอแล้ว แต่ในความเป็นจริงเราคงปฏิเสธ ไม่ได้ว่าเราไม่ได้อยู่ตัวคนเดียวในโลก เรายังมีเพื่อนร่วมงาน สมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง และคนอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเราล้วนแต่มีคนอยู่ใกล้ตัวเรา ทั้งนั้นแล้วจะทำอย่างไรให้ตัวเรา สามารถเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และจะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่ใกล้ผู้คนหลายคนที่มีความแตกต่างกัน ความกล้าที่จำเป็นคือ ความกล้าสามารถยอมรับความจริง จึงสามารถสรุปแนวปฏิบัติคือ ความรักเพื่อนดุจดังรักตัวเอง การปฏิบัติกับคนอื่นเช่นเดียวเปรียบได้ดังปฏิบัติกับตัวเอง จงเป็นคนมองโลกในแง่ดี การมองหลายสิ่งในทางบวก มองอะไรบวก การฝึกมองเช่นนี้บ่อย ๆ เป็นการสร้างความคิดทางบวกในใจก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกที่ดีด้วย จงคิดเสมอว่าตนเองเป็นคนที่มีคุณค่า และคนอื่นก็มีคุณค่าเช่นกัน เราจะต้องรู้จักรักตนเอง เคารพตนเอง และยอมรับตัวเราเองได้ รวมไปถึงการมองเห็น คุณค่าของตนเอง การรู้จักก้าวไปเผชิญโลกด้วยความมั่นใจ

อนาคตโลกเปลี่ยนแปลงจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เราควรจะต้องเสริมสร้างความกล้าในคุณธรรม ยอมรับและเปิดใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การบริโภคข้อมูลข่าวสารที่รับมา ต้องรู้จักการเลือกสรร วิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ ว่าจริงหรือเท็จ มีภูมิคุ้มกันด้วยจิตใจที่ดีงาม ใจมีคุณภาพ สงบนิ่ง อย่างมีสติ มีสมาธิ ไตร่ตรองด้วยความรู้คู่คุณธรรมแบบไม่รุ่มร้อน ตามโบราณว่า ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว ฝึกให้ใจทำงานด้วยสติ ฝึกคิด ไตร่ตรองก่อนลงมือทำงาน ฝึกใจให้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ แล้ว ส่งผ่านข้อมูลออกไปโดยไม่กลับมาทำร้ายตัวเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกที่เศร้าหมอง มนุษย์เรามักจะคาดหวังว่าเรื่องนั้นต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อนร่วมงานต้องทำอย่างนั้น เมื่อเขาทำไม่ถูกใจเราตามที่เราคาดหวังไว้ก็จะส่งผลสะท้อนกลับสร้างเราเกิดความรู้สึกเศร้าหมองผิดหวัง แต่ถ้าเราฝึกคิดโดยปราศจากอารมณ์ ฝึกการใช้เหตุผล เมื่อมีสิ่งใดมากระทบ จิตเราก็ไม่ผันแปรไปตามปัจจัยนั้น ๆ จนขาดการยับยั้งชั่งใจ เท่านั้นเราก็สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ต้องยอมรับเรื่องมนุษย์มีความแตกต่างกัน เราเข้าใจยอมรับธรรมชาติของแต่ละคน อย่าคิดไปแก้ไขคนอื่นแต่ต้องแก้ไขที่ตัวเราเอง สุขภาพจิตเราก็คือ รับผิดชอบตนเอง รับผิดชอบการกระทำ และความคิด เข้าใจเรื่องความแตกต่างกันของบุคคล เป็นการเสริมสร้างความกล้าในคุณธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ กองทุนลดผลเสียหายความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ด้วยรูปแบบใหม่ ดี เก่ง กล้า ตามแนวทางของศาสตร์พระราชาดำเนินการด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบมาตรการเยียวยาช่วยเหลือคนกล้าที่มีทั้ง ความดี ความเก่งที่ได้รับผลกระทบแบบไร้สมดุล ด้วยความยุติธรรม คือ มาตรการอุปถัมภ์ ค้ำจุนคนกล้า” ที่ต้องกำหนดไว้ในแผนแม่บท คือ

๑) การสร้างค่านิยมความกล้าในการสร้างชาติ เด็กเยาวชน องค์กร ผู้นำประเทศกับชุมชนกล้าเป็นฐานสร้างชาติ สร้างโอกาส และขยายถึงผู้นำในทุกกระดับเพิ่มค่าความสมบูรณ์ให้มี DNA ของความ “กล้า ดี เก่ง” ตามศาสตร์พระราชาดำเนินการด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) การรณรงค์ให้เกิดการบูรณาการพัฒนาจิตความกล้าคนยุคใหม่ในทุกด้าน สร้างโอกาสต่อเนื่องคือ จิตสร้างสรรค์ จิตวิทยาการ จิตสังเคราะห์ จิตแห่งการเคารพ สร้างสังคมน่าอยู่มีความสุขในความดีและความเก่ง เพื่อการปลูกสร้างจิตสำนึกความกล้าในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ความสมบูรณ์ของคนไทยเพิ่มขึ้นสู่มาตรฐานพลเมืองดีของประเทศที่ต้องการ

๓) การเสริมคนเก่งให้ยกระดับมาตรฐานความกล้าหาญด้านจิตแห่งคุณธรรม เป็นภาพแห่งความกล้าหาญของประเทศ ขยายโอกาสต่อเนื่อง สู่การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยยุคหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ความเข้มข้นประชาสัมพันธ์และให้รางวัลชีวิตความเป็นต่อแต่มีชีวิต และยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ ตามแนวทางของศาสตร์พระราชาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กรอบมาตรการสร้างต้นแบบคนกล้าคือ ความเข้มข้นประชาสัมพันธ์และให้รางวัลชีวิตความเป็นต่อแต่มีชีวิต และยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ตามศาสตร์พระราชาด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้นำประเทศทุกระดับคือ “มาตรการปลูกความกล้าในความดีและความเก่งให้ผู้นำประเทศ” ที่ต้องกำหนดไว้ในแผนแม่บท คือ

๑) **ผู้นำประเทศ** สิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือ ผู้นำของประเทศคือ ศูนย์กลางอำนาจ “มันคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ความต้องการทางการเมือง และการยอมรับของทุกคน ควรต้องเป็นหลักสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง ให้เกิดความกล้าหาญที่ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม ต้องปกป้องรักษาคนกล้าให้มีตัวตนในสังคม ไม่ถูกกดขี่ข่มเหงหรือรังแกจากผู้เสียผลประโยชน์ รวมถึง ผู้นำในระดับต่างๆ ตั้งแต่พื้นที่สู่ระดับชาติ

๒) **กลไกสร้างต้นแบบคนดี คนเก่ง คนกล้า** มาตรการสร้างต้นแบบคนดี คนเก่ง คนกล้าในแต่ละยุคสมัย เพื่อพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้าในอนาคตที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะหัวใจสำคัญยุคปัจจุบันและอนาคตคือ “คนกล้าที่เป็นทั้งคนดี คนเก่ง คนกล้าที่มีความกล้าหาญสร้างโอกาสชาติให้ยั่งยืน” โดยมี

(๑) กลไกกฎหมายทางสังคมสนับสนุนร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชนมีระบบการคัดกรองที่เป็นมาตรฐาน

(๒) กลไกคัดกรอง ติดตามประเมินผล บริหารจัดการ

(๓) กลไกยกระดับมาตรฐานคนดี เก่ง กล้าสร้างชาติ

(๔) กลไกสร้างโอกาสสถานศึกษาสรรหาคนกล้า ดี เก่ง DNA พันธุ์ใหม่

ทั้งนี้ มาตรการสร้างต้นแบบคนกล้า อาจเริ่มต้นจากต้นแบบคนกล้าภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการคัดเลือกเด็กนักเรียนต้นแบบคนกล้า แล้วมีการส่งเสริมสนับสนุนแก่เขาในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้เด็กนักเรียนคนกล้าได้ยืนหยัดทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องต่อไป

หน้าว่าง

บทที่ ๕

แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส

๕.๑ หลักการและเหตุผล

พระบรมราชาโองการขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ จังหวัดชลบุรี วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒) ความตอนหนึ่งว่า

"...ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้ บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ ทุกคนเป็นคนดี หาก แต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้ มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้..."

ตามกรอบแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย เคารพกฎหมายและสิทธิของผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาที่ ๔ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง มีนวัตกรรม เกิดนวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามศักยภาพของตนเอง

การสร้างคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่มีคุณสมบัติที่ดีในศตวรรษที่ ๒๑ รัฐบาลจะต้องมีการเตรียมคนไทยให้พร้อม ทั้งความดี ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องกับยุคอนาคต กระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ควรมีหลายมิติที่สอดคล้องกับสังคมมนุษย์กับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลต้องสร้างให้คนไทยสามารถทำการวิจัย สร้างนวัตกรรม และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และอวกาศ

คณะกรรมการวิสามัญศึกษา แนวทางการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา จึงมีความเห็นร่วมกันว่า การสร้างคนดีคนเก่ง และส่งเสริมคนดีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างเร่งด่วน ในสังคมปัจจุบันที่ต้องเร่ง ดำเนินการ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการสร้างโอกาสให้เกิดคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คณะทำงานคณะนี้มีบทบาทในการจัดทำ “แผนยุทธศาสตร์ในการสร้างโอกาส” ที่ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของประเทศ และมีประสิทธิภาพในการสร้างคนดี คนเก่ง และส่งเสริมคนดีให้เป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาชาติให้ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อประโยชน์สุขของคนไทยในอนาคตอย่างยั่งยืน

๕.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส

การสร้างโอกาสให้คนไทย เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ได้วางไว้ โดยที่พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ได้พระราชทานเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑) ความตอนหนึ่งว่า

“...วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและของประชาชนโดยทั่วไปมีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องมาจากความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและอื่น ๆ ของโลก ยกย่องที่เราจะหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง ประคับประคองตัวเรามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่โดยประหยัด เพื่อที่จะอยู่ให้รอดและก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ...” (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑)

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เป็นสิ่งที่คาดเดาได้ยากกว่าจะกระทบต่อคนไทยอย่างไร มีความรุนแรงมากน้อยหรือไม่ อย่างไร ทั่วโลกกำลังศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิต และพยายามที่จะหาวิธีการในการป้องกันและการเตรียมพร้อมเพื่อรับสถานการณ์อย่างไม่ประมาท เพราะความรู้ความสามารถที่เพิ่มพูนขึ้นของระบบทุนนิยม บริโภคนิยม สามารถที่จะขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยียุคใหม่ที่รวดเร็วและฉับพลัน ทำให้ความต้องการของคนในโลกเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

คนไทย จำนวนกว่า ๖๖ ล้านคน มีความสามารถที่จะเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้าได้ ถ้ามีความรู้ในการติดตามเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงในยุคหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น

- การเปลี่ยนแปลงค่าเงินของแต่ละประเทศ
- การพัฒนาด้านเทคโนโลยี
- การเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภค
- การเปิดเขตการค้าเสรี
- สินค้าล้นตลาด
- การเปลี่ยนแปลงของแรงงาน
- การคุ้มครองผู้บริโภค
- กฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- การเปลี่ยนแปลงกติกการค้าระหว่างประเทศ
- การรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า
- การพัฒนาด้านการขนส่ง
- การพัฒนาด้านโทรคมนาคม
- ความขัดแย้งทางการเมือง
- การก่อการร้ายข้ามประเทศ
- ภัยธรรมชาติ
- การแพร่ระบาดของโรคภัย ฯลฯ

สถานการณ์ทั้งหมดข้างต้นนี้เป็นเพียงตัวอย่างที่จะเกิดขึ้นในยุคแห่งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งอาจจะเป็นโอกาสให้คนไทยได้เรียนรู้ เกิดความตระหนัก และพร้อมรับกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) จึงเป็นยาวิเศษหรือยาบำรุงสติปัญญา สำหรับให้คนไทยได้นำไปไตร่ตรอง ก่อนที่จะทำการสิ่งใด ๆ ซึ่งจะต้องทำอย่างรอบคอบ รวมทั้งต้องมีความเพียรพยายามหาความรู้ให้เพียงพอ เพื่อเปลี่ยนวิกฤติ ให้เป็นโอกาส มิใช่อุปสรรค

๕.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)

สร้างโอกาสให้คนไทยทุกยุค ทุกวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า และประสบความสำเร็จในชีวิต เพื่อร่วมกันพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน

๕.๔ พันธกิจ (Mission)

- ๑) สร้างโอกาสให้คนไทย เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ทุกช่วงวัย
- ๒) ภาครัฐทุกหน่วยงาน องค์กรเอกชน ครอบครัวยุ ชุมชน ศาสนา ต้องร่วมกันสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย
- ๓) ประเทศไทยต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างโอกาสให้คนไทย เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามศักยภาพ เพื่อก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๔) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนไทยทุกช่วงวัย อย่าง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามศาสตร์พระราชา
- ๕) สื่อสารสาธารณะโดยภาครัฐ และองค์กรเอกชน ให้เกิดการรับรู้ในแนวทางเดียวกัน เป็นการต่อยอดการเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า เป็นต้นแบบต่อการสร้างคน สร้างอาชีพ และสร้างชาติ อย่างยั่งยืน

๕.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑) เพื่อให้ผู้นำประเทศ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติ สร้างคนไทยให้เป็นคนดีคนเก่ง คนกล้า และประสบความสำเร็จในชีวิต ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๒) เพื่อกำหนดคุณธรรมความดีของคนไทย ๕ ประการ ได้แก่ กตัญญู (Gratitude) วินัย (Discipline) สุจริต (Honest) พอเพียง (Sufficient) จิตอาสา (Volunteer)
- ๓) เพื่อกำหนดคุณสมบัติความเก่งของคนไทย ๕ ประการ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) มีเหตุ มีผล (Critical thinking) มีภูมิคุ้มกัน (Self-immunity) กล้าหาญ (Moral Courage) เป็นผู้นำ (Leadership)
- ๔) เพื่อส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชนทุกองค์กร มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมคนดี คนเก่ง คนกล้า

๕) เพื่อสร้างกระบวนการขับเคลื่อน สร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยผู้นำของประเทศ ผู้นำขององค์กร ผู้นำของชุมชน ผู้นำครอบครัว ต้องเป็นต้นแบบที่ดี

๕.๖ เป้าประสงค์ (Goal)

๑) ประชาชนคนไทย มี ๗ ยุค (Generation) จำนวนประชากร ๖๖,๕๕๘,๘๓๖ คน (ข้อมูลจาก สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒)

Generation	ช่วง พ.ศ. เกิด	อายุปัจจุบัน	จำนวนประชากร (คน)
Lost Gen	๒๔๒๖ - ๒๔๔๓	๑๒๐ - ๑๓๗	-
Greatest Gen	๒๔๔๔ - ๒๔๖๗	๙๖ - ๑๑๙	๗๘,๕๒๘
Silent Gen	๒๔๖๘ - ๒๔๘๘	๗๕ - ๙๕	๓,๐๑๒,๕๖๐
Baby Boomer	๒๔๘๙ - ๒๕๐๗	๕๖ - ๗๔	๑๒,๐๖๒,๗๔๔
Generation - X	๒๕๐๘ - ๒๕๒๒	๔๑ - ๕๕	๑๕,๖๕๐,๐๕๓
Generation - Y	๒๕๒๓ - ๒๕๔๐	๒๓ - ๔๐	๑๗,๕๒๗,๙๒๐
Generation - Z	๒๕๔๑ - ๒๕๕๓	๑๐ - ๒๒	๑๐,๘๓๐,๖๓๙
Generation - Alpha	๒๕๕๔ - ถึงปัจจุบัน	ต่ำกว่า ๑๐	๗,๓๙๖,๓๙๒
รวม			๖๖,๕๕๘,๘๓๖

* นับจากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมี Generation ต่อ ๆ ไป ที่จะมีการนิยามเพิ่มเติม

๒) ประชาชนคนไทย ทุกสาขาอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา อาชีพอิสระ เกษตรกร นักธุรกิจ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้เกษียณอายุ)

๓) ประชาชนคนไทย ทุกฐานะ

๔) ประชาชนคนไทย ทุกพื้นที่ของประเทศไทย

๕.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างองค์กรคนดี ให้เกิดขึ้นทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน มีคุณงามความดี (Virtue) และความเป็นผู้นำ (Leadership) โดยการสร้างระบบนิเวศ (Ecosystem) ให้เอื้อต่อการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ซึ่งการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า จำเป็นต้องมีระบบนิเวศที่ดีและที่เหมาะสมเพียงพอ กระจายอยู่อย่างเสมอภาค สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตในแต่ละบริบทท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างโอกาสให้คนดี คนเก่ง คนกล้า ประสบความสำเร็จในชีวิต มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความรู้ (Education) มีอาชีพ (Career) ทั้งนี้ การสร้างโอกาสให้คนดี คนเก่ง คนกล้า จะต้องมีการเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ที่ตนถนัด ประกอบอาชีพที่ชอบ มีใจรัก มีเงินใช้จ่ายดูแลสุขภาพชีวิต มีงานทำ การเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน ยอมรับในสังคม จะต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีกฎ กติกา มาตรการรองรับตามรัฐธรรมนูญ สิทธิ หน้าที่ ความเท่าเทียมเสมอภาค และมีธรรมาภิบาล ทั้งนี้ รัฐบาลต้องเก็บข้อมูลธนาคารความดี เก่ง กล้า (Big data)

ของคนดี คนเก่ง คนกล้า ของคนในทุกช่วงวัยทั่วประเทศ เพื่อเป็นการชื่นชมและยินดีในความดี ความรู้ ความสามารถของคนไทย เพื่อให้โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานหรือการเปลี่ยนงาน ที่เหมาะสมกับความรู้ และความสามารถเชิงประจักษ์ที่เพิ่มขึ้น และการให้โอกาสในการทำงาน เพื่อพัฒนาประเทศชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) คือการพัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น (Upskill) และการเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Reskill) เพื่อเป็นการพัฒนาให้คนไทยมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์มีความสามารถที่จะพัฒนาความรู้และความชำนาญให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของโลก ทั้งวิกฤติและโอกาส ประเทศไทยต้องกำหนดเป้าหมายชีวิตของคนไทยในอนาคต ให้มีคุณสมบัติที่มีความดี มีคุณภาพ มีความรู้ มีความสุข ภาครัฐต้องสร้างกฎเกณฑ์ ของการดำรงชีวิตให้คนไทย ทุกวัย ทุกฐานะ ทุกอาชีพ มีโอกาสได้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมอบทุนการศึกษาให้แก่ประชาชนทุก ๆ ๕ ปี เพื่อให้ประชาชนทุกวัยทุกอาชีพ ทุกพื้นที่ มีโอกาสได้มีความรู้เพิ่มเติม (Upskill) และเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลง หรือมีอาชีพเพิ่มขึ้น (Reskill) เพื่อเป็นคนไทยที่มีความรู้ หลากหลาย (Multi skill)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างให้คนไทยรอบรู้เรื่องการวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Research Innovation & Technology) รัฐบาลต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย สร้างธุรกิจที่เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยมีความรู้ มีความคิด มีอาชีพ ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างให้คนไทย มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity & Design Thinking) รัฐบาลจะต้องกำหนดให้มีรูปแบบและกระบวนการความคิด ทั้งในระบบการศึกษา การเรียนรู้ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและทุกมิติ ซึ่งจะต้องนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางให้ทุกช่วงวัยมีความคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมของตน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างให้คนไทย มีศิลปะและภูมิใจในวัฒนธรรมไทย (Art & Culture) การศึกษาทุกระดับ โดยการสร้างคนไทยตั้งแต่ระดับอนุบาล – การศึกษานอกระบบ และแรงงานที่ต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม และต้องเปิดโอกาสในการเรียนรู้ที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะ โดยมีการสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมในหลักสูตร อีกทั้งสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ก่อให้เกิดน่าสนใจและภาคภูมิใจ

หน้าว่าง

บทที่ ๖

แผนยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน

๖.๑ หลักการและเหตุผล

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานของสังคมมนุษย์ที่ได้มีการบันทึกไว้ จะมีการกล่าวถึงความต้องการทางสังคมที่จะแสวงหาบุคคลหลากหลายสาขาที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานขับเคลื่อนให้สังคมนั้น ๆ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น บุคคลที่มีความสามารถทางการประกอบการวางแผน นักกฎหมาย นักบริหาร นักการเงิน การบัญชี นักปรัชญา ความต้องการกำลังคนเหล่านี้มาเป็นองค์ประกอบจนเป็นรัฐ ประเทศ ที่ประสบความสำเร็จและมีอำนาจต่อประชาคมโลก จนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้จากกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ การเรียนรู้ จนถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า ความรู้คืออำนาจ ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่มนุษย์สะสม พัฒนา มาโดยตลอด ความรู้จึงเป็นสิ่งที่อยู่คู่มาพร้อมกับมนุษย์โดยอาศัยความมหัศจรรย์ของสมองที่มีการคิดค้น ต่อยอดมาโดยตลอด จะเห็นได้ว่ามีศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้ขยายเพิ่มเติมอีกมากมาย เพื่อตอบสนองสังคมยุคใหม่ ทำให้กระบวนการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ของคนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ จึงเป็นอาวุธประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศนั้น สำหรับในประเทศไทย แนวทางการสร้างพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า นั้นมีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มมีประวัติศาสตร์ชาติไทยเป็นต้นมา โดยการพัฒนาการเรียนรู้ ของคนในแต่ละยุคสมัยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด จนกระทั่งการเสียกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ การพัฒนา กำลังคนของชาติถึงจุดของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ และต้องเริ่มต้นการพัฒนาใหม่อีกครั้ง อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตกจนพัฒนาการประเทศอย่างเต็มรูปแบบในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ที่พระองค์ได้นำพาประเทศรอดพ้นจากการล่าเมืองขึ้นของกลุ่มประเทศจักรวรรดินิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา กำลังคนของประเทศด้วยการศึกษาและการเรียนรู้ตามแบบอย่างตะวันตก จนอาจจะกล่าวได้ว่า พระองค์เป็นผู้พระราชทานการศึกษาและการเรียนรู้ให้ประชาชนคนไทยมาจนถึงปัจจุบัน มิเช่นนั้น ประเทศอาจประสบกับชะตากรรมดังเช่นประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคนี้ ยุทธศาสตร์ชาติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา กำลังคนในอนาคต โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาตินั้นประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการภาครัฐ

จากเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ประเด็นดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ เป็นสิ่งจำเป็นและมีความหมายมากที่สุด เพราะมนุษย์ในสังคมเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำรงอยู่ตามวิถีมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชน กลุ่มต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นสังคมไทยโดยมีกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นเครื่องมือที่มาพร้อมกับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่มีสถาบันทางสังคมหล่อหลอม ปูกลูกฝัง จนมีพฤติกรรม การเรียนรู้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางสังคม (Norms) วิถีประชา กฎศีลธรรมจรรยา และกฎหมาย ดังนั้นกระบวนการพัฒนามนุษย์นั้นมิได้ขึ้นกับสถาบันทางสังคมหนึ่งเพียงสถาบันเดียว แต่ต้องเป็นการทำงานร่วมกันในทุกสถาบันทางสังคม ทั้งนี้ เพื่อสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงตาย โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

- ๑) คนไทยเป็นคนดีคนเก่ง คนกล้า มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒) สังคมไทยสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนากำลังคนตลอดช่วงชีวิต

๖.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การสร้างความยั่งยืน

แนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ - ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนแม่บท จำนวน ๒๓ แผน พร้อมทั้งน้อมนำศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นปรัชญาในการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกัน มีการบริหาร จัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญของการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลางในสังคมที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เสมอภาค เป็นธรรม และประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณในวิชาชีพ จิตสาธารณะ ซึ่งประกอบกับความรู้ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม ตามมาตรฐานการเป็นพลเมืองดี สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ในระดับ ท้องถิ่น ชุมชน สังคม ตามแนวคิด พหุวัฒนธรรม เกิดเรียนรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของ สังคมโลก ที่เป็นการผสมผสานระหว่าง การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การเรียนรู้ด้วยการส่งผ่านสถาบันทางคมในมิติต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

การพัฒนาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ได้นั้น ภายใต้กรอบแนวคิดต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นมุ่งสร้างการพัฒนากำลังคนของประเทศที่เป็นทั้ง คนดี คนเก่งที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามแบบแผนของประเทศที่พึงประสงค์ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ในทุกพื้นที่ และพัฒนาระบบบริการทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน ผสานกับการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม ใหม่มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์สอดคล้องกับระบบสารสนเทศ ในระดับชาติ นานาชาติ

การพัฒนาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ก่อนอื่นการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาคือความต่อเนื่องและต่อยอดตลอดช่วงอายุ และการพัฒนาไม่ใช่เป็นเพียงการมุ่งพัฒนาในระดับบุคคลให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ที่มีสุขภาพที่ดี มีจิตใจ

ที่ดีมีความคิดดีมีความสุข มีทัศนคติที่ดีต่อตัวเอง ศรัทธาต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เป็นต้น
 ความคิดได้ คือ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในการแก้ปัญหาได้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้
 และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนยังรวมถึงความดีในระดับครอบครัว
 วัดและศาสนา ชุมชน ท้องถิ่นที่ดี ในระดับโรงเรียน มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา รวมถึง
 การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนระดับรัฐบาลที่จะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ที่มีสมรรถนะที่แข็งแกร่ง
 มีธรรมาภิบาล มีคอร์รัปชันน้อยที่สุดจนถึงไม่มีเลย มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำเนินชีวิต
 และการทำงาน มีจิตอาสาและรู้จักการให้ การแบ่งปันและช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
 กล้าที่ยืนหยัดและลงมือทำเมื่อเป็นสิ่งดีต่อผู้อื่นและสังคม รับผิดชอบต่อเปลี่ยนแปลงของโลกและรักที่จะ
 เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งมีวิถีชีวิตที่มีความสุข

๖.๓ วิสัยทัศน์ (Vision)

ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคลที่เป็นคนดี คนเก่งและคนกล้า มีคุณธรรม จริยธรรม
 เพื่อสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๖.๔ พันธกิจ (Mission)

สร้างแนวทางในการพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ ยุทธศาสตร์และระบบตรวจสอบ
 ที่จะนำไปสู่การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า มีคุณธรรมที่มีความสามารถระดับสูง อย่างต่อเนื่องและให้เกิด
 ความยั่งยืน

๖.๕ วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑) มีแผนปฏิบัติการส่งเสริมให้คนไทยมีการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่มีความรู้
 คู่คุณธรรม จริยธรรม
- ๒) เพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีโอกาสทางการศึกษาการเรียนรู้ เติบโตตามศักยภาพของ
 บุคคลคนนั้น
- ๓) เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการเรียนรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายตามแนวทาง
 พหุปัญญา
- ๔) เพื่อเป็นแนวทางการสร้างสังคมที่สมดุลและยั่งยืนในอนาคต

๖.๖ เป้าประสงค์ (Goal)

- ๑) สถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครอบครัว ชุมชน
 สังคม องค์กรวิชาชีพ สื่อสารมวลชน เครือข่ายการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ระบบสารสนเทศ
- ๒) นวัตกรรมทางการสื่อสาร เทคโนโลยี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบสามารถ
 เข้าถึงได้โดยง่าย
- ๓) รูปแบบการเรียนรู้ มีความหลากหลายเหมาะสมกับทุกกลุ่มประชากร ทั้งในเมือง
 และชนบท
- ๔) กิจกรรมและโครงสร้างการเรียนรู้ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน (PPP)

๕) วัฒนธรรมชุมชน ท้องถิ่น ชนเผ่าและชาติพันธุ์ ได้รับความเสมอภาค เท่าเทียมในการเรียนรู้

๖.๗ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ กลไกทางกฎหมาย กฎหมาย (กติกาทาสังคม) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดแนวทางของบรรทัดฐานทางสังคม ทั้ง ๓ ประการ ให้มีความชัดเจน ประชาชนเกิดการรับรู้อย่างทั่วกัน ซึ่งแยกได้ ดังนี้

๑) มาตรการของวิถีประชาภายใต้กรอบขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติตัวตามวัฒนธรรมที่ต้องเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

๒) กฎศีลธรรมจรรยา ที่มีทั้งทิศทางในระดับประเทศ และระดับชุมชนท้องถิ่น

๓) มาตรการทางกฎหมาย ที่ส่งเสริมยกย่องคนดี คนเก่ง คนกล้า มาตรการให้อภัยเพื่อคืนคนดีสู่สังคม การจัดการเรียนรู้ ด้วยความยืดหยุ่น สร้างกระบวนการที่เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โดยการป้องกันแก้ไขปัญหาการทำผิด และสร้างเสริมสนับสนุนคนดี คนเก่ง คนกล้า ในการจัดทำ/พัฒนากฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ในระดับประเทศรวมถึงกติกาทาสังคมในชุมชนท้องถิ่น มีระบบกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ กลไกทางภาษีและสิทธิประโยชน์ การสร้างและพัฒนาระบบกลไกทางภาษีให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า ควบคุมคุณธรรม จริยธรรม ในการสร้างแรงจูงใจ ให้เป็นรูปธรรม เช่น รายการโทรทัศน์ วิทยุ เอกสารสิ่งพิมพ์ ระบบเครือข่ายออนไลน์ ในการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยการจัดทำมาตรการทางภาษีและสิทธิประโยชน์แก่บุคคล/ครอบครัว/องค์กร /หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า มีมาตรการในการยกเว้น ลดหย่อนภาษี รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ กลไกทางเครือข่าย องค์กร มูลนิธิชุมชน เครือข่ายนักปฏิบัติสำหรับกระบวนการจัดการความรู้ ในรูปแบบต่าง ๆ (Knowledge Management) และระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี นวัตกรรมแนวความคิดการก่อกำเนิด Big Data ระบบที่เป็นความรู้ที่บันทึกไว้แล้วหรือความรู้ในคลังสมองมนุษย์ และโดยสภาพปัจจุบันองค์ความรู้เหล่านี้ยังกระจุกกระจายอยู่ในองค์กร เครือข่ายต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ควรได้รับการรวบรวมจัดออกมาเป็นหมวดหมู่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ป้องกันการสูญหายในอนาคตการบริหารจัดการเครือข่าย ด้วยการสร้างและเสริมพลังเครือข่ายต่าง ๆ ในทุกพื้นที่ตามประเภทองค์กรเครือข่าย ครอบครัว ชุมชน องค์กรทางศาสนา เอกชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการ การบริหารจัดการคนดี คนเก่ง คนกล้า และระบบกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม เพื่อรับผิดชอบในการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า คนมีคุณธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนากำลังคน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคุมคุณธรรมเกิดการพัฒนาระบบโครงสร้าง และระบบความคิดที่เอื้อต่อการพัฒนาคนดี คนเก่ง คนกล้า เช่น พื้นที่ทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ สนามกีฬา สวนสาธารณะ ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด

เมืองทางการศึกษา (กำเนิดวิทย์) สอดแทรกแนวคิดเชิงปรัชญา ด้านสุนทรียศาสตร์ ดนตรี กีฬา ศิลปะ ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ โดยระบบและกลไกในการบริหารจัดการ การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ การจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การเสาะหา สร้างเสริมการใช้ความเชี่ยวชาญของคนดี คนเก่ง คนกล้า หลากหลายสาขา ทั้งนี้ ให้เกิดความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศ แผนการปฏิรูปและแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี การจัดทำฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Big Data) และการติดตามประเมินผล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ กลไกทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลไกทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการจัดระบบการศึกษาเพื่อเสาะหา พัฒนา คนดี คนเก่ง คนกล้า สำหรับประชากรทุกกลุ่มทุกช่วงอายุที่เป็นการศึกษาแม่และเด็ก การศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาสำหรับผู้สูงวัย การศึกษาพิเศษ การศึกษาทางเลือก โดยสอดประสานร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้อง ตอบสนองกับความต้องการของประชาชน ประชาชนสามารถเข้าถึง เรียนรู้ พัฒนาการตนเอง ไปสู่ความเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ได้เต็มตามศักยภาพ มีระบบเทียบโอน การเรียนรู้ในทุกระดับ ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การปรับหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดทำระบบการเทียบโอนสมรรถนะทั้งความรู้และความสามารถ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การคัดกรอง ติดตามและประเมินผล ด้วยระบบและกลไก การสรรหาคนดี คนเก่ง คนกล้า ของหน่วยงาน องค์กร โครงการต่าง ๆ ตามความความพร้อม และ พัฒนาการ ในแต่ละระดับช่วงอายุที่หลากหลายมีเกณฑ์ มาตรการ วิธีการของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่ใช้ประเมินผลบุคคลในการเข้าทำงาน เลื่อนลำดับขั้น ตำแหน่ง การยกย่องให้รางวัล การเลื่อนระดับ กระบวนการวัดและประเมินผล เหล่านี้ที่ผ่านมา มีการดำเนินการเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในภาพรวม (NT) ผ่านการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ทำให้การจัดการศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน (Fit for all) การมีแบบวัดและประเมินที่หลากหลายจะช่วยให้การจัดการศึกษา ตอบสนองกับผู้เรียนได้ตรงกับความสามารถได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการจัดชั้นเรียน การจัดห้องเรียน การจัดระบบการเรียน ที่รับกับศักยภาพของผู้เรียน ได้ตรงความสามารถนั้น ๆ เช่น แบบวัดระดับสติปัญญา แบบวัดความถนัด ทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ แบบวัดเชาว์อารมณ์ แบบวัดแวว/ทดสอบ ความสามารถพิเศษ แบบสำรวจและทดสอบภาวะบกพร่องประเภทต่าง ๆ หรือแบบประเมินทางคุณธรรม จริยธรรม หรือแบบตรวจสอบบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ระบบการเรียนรู้ สอดคล้องกับความเป็นปัจเจกบุคคลเพิ่มมากขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการกองทุน ด้วยระบบและกลไกในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุน คนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ระบบกลไกในการระดมทรัพยากร ระบบกลไกในการจัดสรรทรัพยากร ระบบการติดตามประเมินผลการใช้กองทุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างคนดีคนเก่ง คนมีคุณธรรม สังคมไทยยังเป็นสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำเป็นอย่างมาก การศึกษา การเรียนรู้ เป็นการลงทุน การจัดตั้งกองทุน การทำสัญญาเพื่อการจ้างงานในอนาคต จะเป็นเครื่องมือ

หนึ่งที่จะช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนอยากเป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า ซึ่งควรเป็นทุนเฉพาะทางที่หลากหลาย ผสานกับการมีงานทำในอนาคต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๘ การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์คนดี คนเก่ง คนกล้า แห่งชาติ ผ่านระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ระบบและทิศทางของสื่อสารมวลชน ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเสาะหา สร้างเสริมคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่ทำหน้าที่สร้างกระบวนการสังคม ประกิต (Socialization) ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการรับรู้ เรียนรู้ของคนไทยในสังคมนับเป็นปัจจัย ที่มีอิทธิพลมากที่สุดปัจจัยหนึ่งต่อกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และคนมีคุณธรรม ด้วยการยกย่องคนดี คนเก่ง คนกล้า การสร้างและปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม ทศนคติที่ถูกต้อง ใช้รูปแบบ วิธีการทางสื่อทุกประเภทในการดำเนินงาน ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการรับสื่อเป็นไปอย่างอิสระ มีเสรีภาพในโลกยุคที่ไร้พรมแดนด้านข่าวสารข้อมูล การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นมากที่สุด ทั้งในแง่ความตระหนัก ความเชื่อ ข้อเท็จจริง หรือข่าวปลอม แนวทางหนึ่งคือการนำเสนอเรื่องราวของคนดี คนเก่ง คนกล้า คนมีคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น จนได้รับการยอมรับ น่าเชื่อถือ

บทที่ ๗

ยุทธศาสตร์ด้านการบูรณาการ

หลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในคนคนเดียว
และต้องเริ่มที่สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานในการบ่มเพาะคนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี
โดยที่สถาบันทางสังคมจะต้องมีส่วนช่วยในการขัดเกลา การอบรม และต้องมีมาตรการต่าง ๆ ที่คอยให้
การสนับสนุนและเป็นหลักประกันสำหรับคนที่กระทำความดี คนเก่ง และคนกล้า มีระบบการส่งเสริม
คุณธรรมความดีทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม และในระดับชาติ มีการให้รางวัล
เชิดชูเกียรติแก่คนที่มุ่งมั่นและตั้งใจทำความดี มีความเสียสละ มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง
เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคมและเป็นแนวทางสร้างแรงบันดาลใจให้สังคมในวงกว้างคิดและประสงค์
ที่จะเป็นคนดี สร้างความดี เพื่อปลูกเร้าให้สังคมน่าอยู่และมีความยั่งยืน ปัจจัยต่อมา คือ โอกาส โดยที่
โอกาสมีความสำคัญต่อการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าเช่นเดียวกัน หากสังคมเปิดโอกาสให้คน
ในสังคมทุกคนสามารถเข้าถึงความเสมอภาคในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น โอกาสในการเข้าถึง
ระบบการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เข้าถึงการศึกษาริเริ่ม
ในเรื่องที่ตนถนัด ประกอบอาชีพที่ชอบด้วยความสุจริต มีเงินใช้จ่ายดูแลสุขภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง มีงาน
ทำที่มั่นคง มีการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับในสังคม ก็จะส่งผลต่อการดำเนิน
ชีวิตให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามครรลอง สังคมโดยรวมก็จะเปี่ยมไปด้วยสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม
มีความพอเพียง พอดี พอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีชีวิต
ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และปัจจัยที่สำคัญอีกประการ คือ การสร้างความยั่งยืน โดยการสร้างความยั่งยืน
จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกสถาบันทางสังคม ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา ชุมชน
สังคม สถาบันการศึกษา รัฐบาล ระบบเศรษฐกิจ การเมือง สื่อสารมวลชน ซึ่งทุกภาคส่วนควรมีแผน
ปฏิบัติการในการพัฒนาคนดี คนเก่งสู่สังคมไทย รวมทั้งมีระบบและกระบวนการสนับสนุนความกล้าสู่
การปฏิบัติ เพื่อให้การนำไปสู่การปฏิบัติมีความต่อเนื่อง และสิ่งสำคัญ การสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา
คนดี คนเก่ง และคนกล้าไม่ใช่เฉพาะช่วงอายุใดอายุหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องต่อเนื่องและต่อยอดระหว่าง
ทุกช่วงอายุตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายด้วย

การที่ผู้แทนคณะกรรมการธิการเดินทางเข้าพบพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อรับทราบนโยบายและความคิดเห็น สำหรับนำหลักการและ
แนวคิดที่ได้รับไปใช้ประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และ
โอกาส สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนนั้น นายกรัฐมนตรีได้ให้แนวคิดในการทำงานว่าการทำงาน
ต้องดูตั้งแต่ ต้นทาง กลางทาง ไปจนถึงปลายทาง โดยเฉพาะต้นทางต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัว
ส่วนกลางทาง เช่น สถาบันการศึกษาทั้งระบบและปลายทาง คือ การผลิตคนผ่านสถาบันต่าง ๆ ออก

ไปสู่สังคมในอาชีพต่าง ๆ เช่น นักการเมือง นักวิชาการ ผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น การจัดทำ ยุทธศาสตร์และแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าฯ ต้องมีแผนปฏิบัติและมาตรการรองรับที่ชัดเจน ควบคู่ไปกับมิติอื่น ๆ เช่น กีฬา กฎหมาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงควรต้องหาแนวทางทำให้คนในสังคมคิดถึงผู้อื่นก่อนตนเอง โดยเฉพาะคนที่มีความพร้อม และมีศักยภาพสามารถช่วยคนอื่นได้ เช่น การเคารพและไม่รบกวน ซึ่งกันและกันบนเสรีภาพที่มีอยู่ การเคารพกฎหมาย ซึ่งสถาบันการศึกษาและครูต้องมีวิธีการสอนแบบใหม่ในวิชาต่าง ๆ ให้น่าสนใจ ทั้งเรื่องของประวัติศาสตร์ ศิลธรรม ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ฝึกให้รู้จักคิดวิเคราะห์ นำเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ในการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน หากสามารถ จัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและพัฒนา ประเทศด้วย ทั้งนี้ ให้นำแนวคิด “รวมไทย สร้างชาติ” ที่จะดึงภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมใน การขับเคลื่อนเพื่อให้มีคนดี คนเก่ง และคนกล้า มีโอกาสเข้าสู่สังคมพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ภาพที่ ๗.๑ แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

การสร้างคนกล้า โดยใช้ ๔ มาตรการหลักกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การสร้างคนกล้าพันธุ์ใหม่

๑. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมสนับสนุนคนกล้า พันธุ์ใหม่ ในอนาคต “รักชาติบ้านเมือง”
ภายใต้กรอบมาตรการปลูกฝังกระตุ้นสร้างค่านิยมความกล้าหาญทำสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่นและประเทศชาติมีคุณค่า มีโอกาส สร้างชาติยิ่งขึ้น : มาตรการกล้าทำดี แทนคุณแผ่นดิน”

พระบรมราโชวาท ในพิธีเปิดงานลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธชลบุรี

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

๒. ยุทธศาสตร์สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาขวัญกำลังใจให้ผู้นำมีความกล้าหาญพัฒนาตนเองเป็นพันธุ์ใหม่
ภายใต้กรอบมาตรการดูแลรักษาปกป้องคนกล้า ที่มีคุณลักษณะคนดี เก่ง กล้า (พันธุ์ใหม่)
“มาตรการทำดีได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว” และ “มาตรการเสริมสร้างความกล้าในคุณธรรม”

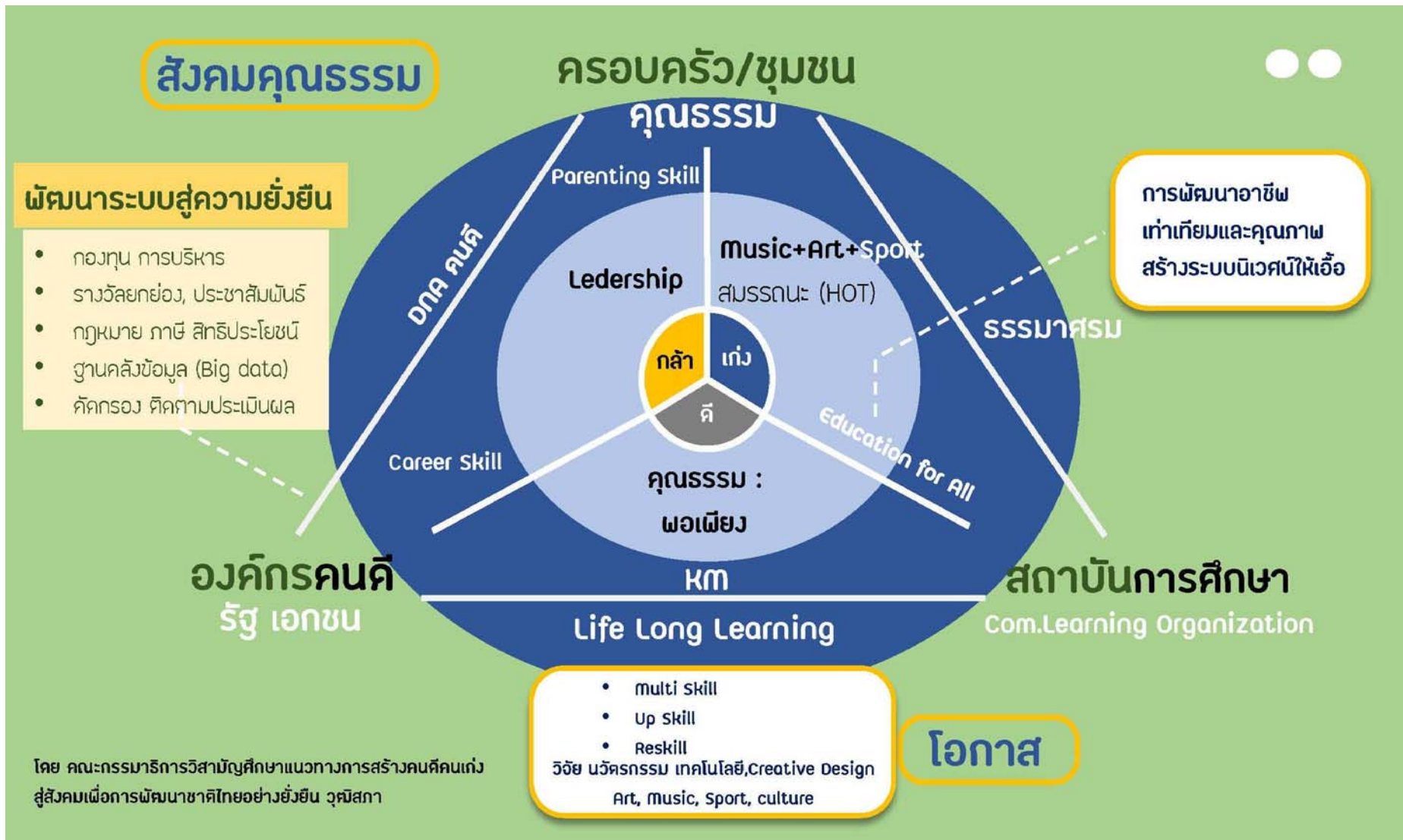
๓. ยุทธศาสตร์กองทุนลดผลเสียหายความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่ด้วยรูปแบบใหม่”
ภายใต้กรอบมาตรการเยียวยาช่วยเหลือคนกล้า
“มาตรการอุปถัมภ์ ค้ำจุนคนกล้า”

๔. ยุทธศาสตร์ความเข้มข้นประชาสัมพันธ์และให้รางวัลชีวิตความเป็นดีต่อชีวิตและยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์พันธุ์ใหม่
ภายใต้กรอบมาตรการสร้างต้นแบบคนกล้าเป็นมนุษย์สมบูรณ์
“มาตรการปลูกความกล้าในความดีและความเก่งให้ผู้นำประเทศ”
“มาตรการต้นแบบคนดี คนเก่ง คนกล้า”
“มาตรการองค์กรคนดี คนเด่น คนกล้า”

- โครงการชุมชนต้นแบบความกล้าจัดการขยะที่ยั่งยืน
- โครงการการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น อบต.นาเกตุแบบมีส่วนร่วมภายใต้บริบท พหุวัฒนธรรม ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- โครงการพุทธธรรมนำปัญญา กิจกรรมปลูกจิตสำนึกตอบแทนคุณแผ่นดิน มอบชุดพระพุทธรูปประจำห้องเรียน
- โครงการสานใจไทยสู่ใจใต้ตอบแทนคุณแผ่นดิน

ภาพที่ ๗.๒ การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า หลอมรวมอยู่ในตัวคนให้มีจิต “รักชาติ”

ภาพที่ ๗.๓ การบูรณาการหลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

จากภาพที่ ๗.๓ เป็นการบูรณาการหลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการบูรณาการ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑) **ขั้นตอนตั้งต้นการสร้างเสริมศักยภาพบุคคล** เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างคนดีด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรมและตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างคนเก่งด้วยการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ๆ ที่เน้นสมรรถนะการคิดขั้นสูง (High Order Thinking : HOT) รวมทั้งบูรณาการศาสตร์ทางด้านดนตรี (Music) กีฬา (Sport) ศิลปะ (Art) เป็นฐานรากในการดำเนินการและการจัดหลักสูตรการศึกษา สร้างคนกล้าด้วยภาวะผู้นำ การผสมผสานทุกด้านในบุคคล จะทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นมาเป็นทั้งคนดี คนเก่งและคนกล้าในคนคนเดียว

๒) **ขั้นตอนคู่ขนาน** คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม (ระบบนิเวศน์ Ecosystem) ได้แก่ สภาพแวดล้อมของครอบครัว/ชุมชนคุณธรรม สถาบันการศึกษา (องค์กรเรียนรู้) และองค์กรคนดี (ทั้งภาครัฐและเอกชน) ประกอบด้วยการสร้างความเข้มแข็งและเติมเต็มด้วยทักษะครอบครัวพลังบวก (Parenting skill) ทักษะแห่งอาชีพ (Entrepreneurship/Career skill) และการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วน (Education for all/ All for Education)

๓) **ขั้นตอนบูรณาการระบบนิเวศน์** เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่เข้มข้น เป็นฐานที่มั่นคงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการการเรียนรู้ (KM) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต Life Long Learning

๔) **ขั้นตอนสร้างโอกาสและความยั่งยืน** เป็นการยกระดับและการพัฒนาเป็นองค์กรคนดี ทั้งภาครัฐ เอกชน พัฒนาอาชีพ ทั้ง Upskill/Reskill วิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี คิดสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม สร้างโอกาสในการเข้าถึง มีความเสมอภาค การเจริญเติบโต และเป็นที่ยอมรับ และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ด้วยการจัดตั้งกองทุน การบริหารจัดการ มาตรการทางกฎหมาย ภาษี สิทธิประโยชน์ ฐานคลังข้อมูล การคัดกรอง ติดตาม ยกย่อง ประชาสัมพันธ์คนดี คนเก่ง คนกล้า ให้มีพลังเชื่อมโยงกันเป็นสังคมคุณธรรม

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนตามหลักการข้างต้นที่มีการบูรณาการหลักการที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญอันส่งผลให้เกิดขั้นตอนในการบูรณาการในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โดยเริ่มจากการสร้างเสริมศักยภาพบุคคล ด้วยการให้สถาบันครอบครัวมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ต่อเติมด้วยการบูรณาการศาสตร์ทางด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ หรือที่เรียกว่า สุนทรียศาสตร์ เข้าไปในบทเรียนเพื่อสร้างจินตนาการที่ดี สร้างอารมณ์ผ่อนคลาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาและปรับปรุงการพัฒนาสภาพแวดล้อม หรือระบบนิเวศน์โดยรวม หรือการบูรณาการระบบนิเวศน์ ให้เอื้อและเป็นแหล่งกระตุ้นปลูกเร้าให้คนในสังคมคิดดี ทำดี มีจิตใจที่ดีงาม ภายใต้การสร้างโอกาสที่ในการเข้าถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเสมอภาค เป็นที่ยอมรับ และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ด้วยการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ มาตรการทางกฎหมาย ภาษี รวมถึงการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งการบูรณาการหลักการและแนวคิดดังกล่าวเข้าด้วยกันนำไปสู่แนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ ๘

บทสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

๘.๑ สรุปผลการศึกษา

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา ได้มีการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงของประเทศในยุคปัจจุบัน เป็นการพิจารณาหลักการโดยบูรณาการแนวคิดตามหลักของศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนแม่บทในการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ รวมทั้งหลักการสำคัญในทางศาสนาในการพัฒนาคนของศาสนาต่าง ๆ พิจารณาการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากทั้งเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ กฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบความเห็นและข้อเสนอแนวคิดในประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการยกระดับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชาติเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

คณะกรรมการการวิสามัญมีการตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญขึ้นมา ๒ คณะ ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และ ๒) คณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยให้คณะอนุกรรมการวิสามัญดังกล่าวทำหน้าที่ในการพิจารณาศึกษาประเด็นตามหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง พร้อมจัดทำสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญแต่ละคณะ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการการวิสามัญในการจัดทำยุทธศาสตร์แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญได้ดำเนินการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืนไปแล้วเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมสโมสรทหารอากาศ บางซื่อ (กรมช่างอากาศ) กรุงเทพฯ ที่ผ่านมา โดยข้อสรุปที่ได้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่แนวทางการตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนดี ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนเก่ง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างคนกล้า ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส และยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความยั่งยืน เนื่องจากได้นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาการศึกษา รวมทั้งข้อสรุปต่าง ๆ จากการพิจารณาการศึกษาของคณะทำงานทั้ง ๕ คณะ เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา แผนยุทธศาสตร์ และคู่มือแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่อำนาจเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

โดยจะต้องมีการบูรณาการหลักการและแนวคิดอันนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการบูรณาการ ๔ ขั้นตอน ได้แก่

๑) ขั้นตอนตั้งต้นการสร้างเสริมศักยภาพบุคคล เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างคนดีด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรมและตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างคนเก่งด้วยการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ๆ ที่เน้นสมรรถนะการคิดขั้นสูง (High Order Thinking : HOT) รวมทั้งบูรณาการศาสตร์ทางด้านดนตรี (Music) กีฬา (Sport) ศิลปะ (Art) เป็นฐานรากในการดำเนินการและการจัดหลักสูตรการศึกษา สร้างคนกล้าด้วยภาวะผู้นำ การผสมผสานทุกด้านในบุคคล จะทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นมาเป็นทั้งคนดี คนเก่งและคนกล้าในคนคนเดียว

๒) ขั้นตอนคู่ขนาน คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อม (ระบบนิเวศน์ Ecosystem) ได้แก่ สภาพแวดล้อมของครอบครัว/ชุมชนคุณธรรม สถาบันการศึกษา (องค์กรเรียนรู้) และองค์กรคนดี (ทั้งภาครัฐและเอกชน) ประกอบด้วยการสร้างความเข้มแข็งและเติมเต็มด้วยทักษะครอบครัวพลังบวก (Parenting skill) ทักษะแห่งอาชีพ (Entrepreneurship/Career skill) และการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วน (Education for all/ All for Education)

๓) ขั้นตอนบูรณาการระบบนิเวศน์ เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่เข้มข้น เป็นฐานที่มั่นคงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการการเรียนรู้ (KM) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต Life Long Learning

๔) ขั้นตอนสร้างโอกาสและความยั่งยืน เป็นการยกระดับและการพัฒนาเป็นองค์กรคนดี ทั้งภาครัฐ เอกชน พัฒนาอาชีพ ทั้ง Upskill/Reskill วิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี คิดสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม สร้างโอกาสในการเข้าถึง มีความเสมอภาค การเจริญเติบโต และเป็นที่ยอมรับ และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ด้วยการจัดตั้งกองทุน การบริหารจัดการ มาตรการทางกฎหมาย ภาษี สิทธิประโยชน์ ฐานคลังข้อมูล การคัดกรอง ติดตาม ยกย่อง ประชาสัมพันธ์คนดี คนเก่ง คนกล้า ให้มีพลังเชื่อมโยงกันเป็นสังคมคุณธรรม

ซึ่งผลการพิจารณาศึกษาสามารถแยกประเด็นตามลำดับความสำคัญได้ ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๒ แผนยุทธศาสตร์การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ คู่มือแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

โดยที่คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา มีข้อพิจารณาผลการศึกษาในภาพรวม ดังนี้

๑) การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ต้องสร้างให้หลักการดังกล่าวเกิดขึ้นในตัวคนคนเดียวพร้อมกันไป มีกระบวนการพัฒนา การบ่มเพาะ การอบรม และมาตรการต่าง ๆ ที่คอยให้การสนับสนุน มีระบบการส่งเสริมคุณธรรมความดีทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และในระดับชาติ มีการให้รางวัลเชิดชูเกียรติแก่คนที่ทำความดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคมและเป็น

แนวทางสร้างแรงบันดาลใจให้สังคมในวงกว้างคิดและประสงค์ที่จะเป็นคนดี สร้างความดี เพื่อปลูกเร้าให้สังคมน่าอยู่และมีความยั่งยืน

๒) โอกาสมีความสำคัญต่อการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า โดยเฉพาะโอกาสต่าง ๆ ทางสังคมที่ต้องมีความเสมอภาค เช่น โอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา การสร้างโอกาสให้เกิดคนดี คนเก่ง คนกล้า จะต้องมีการเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ที่ทันสมัย ประกอบอาชีพที่ชอบ มีใจรัก มีเงินใช้จ่าย ดูแลสุขภาพชีวิต มีงานทำ มีการเจริญเติบโตในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับในสังคม จะต้องมีการกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีกฎ กติกา และมาตรการรองรับรัฐธรรมนูญ สิทธิ หน้าที่ ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ธรรมภิบาล และมีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น และการเพิ่มพูนทักษะใหม่ เพื่อเป็นการพัฒนาให้คนไทยมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีความสามารถที่จะพัฒนาความรู้และความชำนาญให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของโลก ในอันที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับประเทศได้

๓) การสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาคนดี คนเก่ง และคนกล้าไม่ใช่เฉพาะช่วงอายุใดอายุหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องต่อเนื่องและต่อยอดระหว่างทุกช่วงอายุตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งต้องมีการสร้างความร่วมมือโดยคำนึงถึงบริบทจากสถาบันทางสังคมและสถานะทางสังคมตามบทบาทหน้าที่ของทุกคนในการหล่อหลอมกลมกล่อม การสอน การเลียนแบบ การขัดเกลา ถ่ายโยงสืบทอดเป็นวัฒนธรรมที่มีทั้งเก่าและใหม่ผสมผสานกันไปอย่างลงตัวระหว่างกลุ่มอายุ ซึ่งสามารถสร้างความสับสนและคับข้องใจได้ ซึ่งในแต่ละช่วงวัยก็จะมีระดับของการเรียนรู้และการรักษาสมดุลตามสถานะทางสังคมที่แตกต่างกัน ความแข็งแกร่งของวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่แต่ละคนได้ถูกหล่อหลอมกลมกล่อม และเกิดการสะสมทักษะ ประสบการณ์ องค์ความรู้ต่าง ๆ และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ไม่เหมือนกัน

๔) ความยั่งยืนเป็นหลักประกันความสำเร็จที่สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ตามแผนงาน ในการขับเคลื่อนและการพัฒนาชาติตามแผนต่าง ๆ ของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๕) การสร้างความยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกสถาบันทางสังคม (สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา ชุมชน สังคม สถาบันการศึกษา รัฐบาล ระบบเศรษฐกิจ การเมือง สื่อสารมวลชน) ซึ่งทุกภาคส่วนควรมีแผนปฏิบัติการในการพัฒนาคนดี คนเก่ง สู่อสังคมนไทย รวมทั้งมีระบบและกระบวนการสนับสนุนความกล้าสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การนำไปสู่การปฏิบัติมีความต่อเนื่อง

๘.๒ ข้อเสนอแนะ

๘.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

๑) ต้องมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผลกระทบหรือผลลัพธ์จากกระบวนการในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ในมิติต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชาติและความเจริญมั่นคงของชาติ

๒) ต้องมีการถอดบทเรียนการปฏิบัติ ค้นหาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

มีการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติในทุกระดับของสังคมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ที่ครัวเรือน ชุมชน สังคม สถานศึกษาและองค์กรของรัฐและเอกชนอื่น ๆ

๓) ต้องมีการประกาศนโยบายที่เป็นวาระแห่งชาติเรื่องแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าที่ชัดเจน จัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ เพื่อให้ทุกหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้คนในชาติรับทราบและเห็นคุณค่าความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ร่วมมือกันสร้างวัฒนธรรมของชาติตามกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์ในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า โอกาส และ ความยั่งยืน

๔) ต้องจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ กฎ กฎหมายและคู่มือในการปฏิบัติ ทั้งในส่วนที่เป็นการสร้าง การส่งเสริม การปกป้อง การคุ้มครอง การสร้างโอกาสและการสร้างความยั่งยืนให้สอดคล้องกับคนไทย สังคมไทย ในปัจจุบันและอนาคต

๕) ต้องมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับนโยบายเพื่อกำกับดูแล การปฏิบัติ และการติดตาม การประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติ และแผน การดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๖) ต้องสร้างและทำความเข้าใจให้สังคมทุกระดับยอมรับนโยบาย เป้าหมาย จุดเน้นของการพัฒนาคนดี คนเก่ง และคนกล้า เป็นค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติในการดำเนินชีวิต หรือในลักษณะของการทำให้เป็นวิถีชีวิตการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีระบบการปฏิบัติการ ในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าให้ทั่วถึงทุกพื้นที่อย่างมีคุณภาพที่ต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน ตลอดชีวิต มีแนวทางอันนำไปสู่การปฏิบัติในทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน องค์กร สังคม มีขั้นตอนและเทคนิควิธีปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า ที่ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ อย่างเป็นรูปธรรม

๗) สถาบันการศึกษาในทุกระดับการศึกษาต้องร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรและการฝึกฝน อบรม การบ่มเพาะการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ผ่านทางหลักสูตรการศึกษาในทุกช่วงวัยที่เป็นการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี องค์ความรู้อันประกอบด้วย ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน ศาสตร์แห่งการประพุดติและการครองตน และ ศาสตร์แห่งการพัฒนา

๘) สื่อสารมวลชนทุกด้านทุกแขนงต้องการการสนับสนุนและให้ความร่วมมือ นำเสนอข้อมูลเพื่อความเข้าใจของพลเมืองอย่างกว้างขวางในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติ ในการดำเนินชีวิต การทำงาน หรือวิถีชีวิต และการอยู่กันเป็นสังคมด้วยการเป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า ได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่องเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติด้วยกระบวนการในการคัดเลือกและการพัฒนาสมรรถนะ ค่านิยมที่เกิดจากความพร้อมใจของสมาชิกทุกคนในสังคมทุกระดับในลักษณะ ที่ระเบิดจากภายใน

๘.๒.๒ ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมและการบูรณาการ

๑) รัฐบาลควรกำหนดให้การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้าเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนต้องร่วมมือกัน ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำหนดนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติ มีการเสริมสร้าง สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ และทำหน้าที่ในการประสาน ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ การปฏิบัติของทุกหน่วยงานต้องมี

การดำเนินงานที่หลากหลาย มีโครงการ กิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคม ทันต่อความเปลี่ยนแปลง และเหมาะสมต่อประชากรในทุกช่วงวัย โดยผู้ปฏิบัติต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ ที่สามารถถ่ายทอดการดำเนินงานและสื่อสารสาธารณะ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

๒) รัฐบาลและทุกภาคส่วนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิด “การให้โอกาส การเปิดโอกาส การสร้างโอกาส” ในทุกมิติอย่างเสมอภาคทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ที่ตนถนัด ประกอบอาชีพที่ชอบ มีรายได้ที่เหมาะสมในการเลี้ยงชีพตน การเจริญเติบโตในหน้าที่การงานตามศักยภาพ และเกิดการยอมรับในสังคม ทั้งนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างและสนับสนุนระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เหมาะสมเพียงพอกระจายอยู่อย่างเสมอภาค เพื่อเอื้อต่อการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตแต่ละท้องถิ่น โดยสอดแทรกรูปแบบและกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจในวัฒนธรรมไทยด้วย

๓) ทุกภาคส่วนในสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานประกอบการ ควรเป็นต้นแบบในการร่วมพัฒนากระบวนการบ่มเพาะสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าและสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรมีการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งเสริมพหุปัญญาผ่านระบบครอบครัว สถานศึกษา สื่อสารมวลชน และสภาพแวดล้อมทุกบริบทของสังคม รวมทั้งสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมเชิงบวกเพื่อพัฒนาและขัดเกลา (Socialization) คนในชุมชนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า ตามบริบทของตน

๔) สถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน (ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน ธุรกิจ องค์กรต่าง ๆ และสื่อมวลชน) มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสังคมคุณธรรม และดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น กำหนดนโยบาย การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร วางแผนงาน จัดทำโครงการกิจกรรมส่งเสริมสมาชิกในองค์กรตนเอง และส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม สืบสาน ภาควงศ์ในความเป็นไทยและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์สู่ประชาชนสังคมในวงกว้างมากขึ้น

๕) การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องกล่อมเกลาลักษณะนิสัย ความคิดทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นไปในที่เหมาะสมตั้งแต่วัยเด็ก โดยอาศัยครอบครัว วัด/ศาสนสถาน และชุมชนในการอบรมสั่งสอนและเป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เป็นกำลังสำคัญของชาติที่แข็งแกร่ง มีสติปัญญา มีจิตสำนึกเรื่องหน้าที่ต่อสังคม สร้างสรรค์สังคมให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

๖) การสร้างคนดี คนเก่ง และคนกล้า จะต้องสร้างเป็นทีม ไม่เฉพาะจงเจาะเพียงตัวบุคคลเท่านั้น เพื่อให้เกิดการร่วมมือ การช่วยเหลือ การถ่ายทอดซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นต้นแบบสู่สังคมอันจะนำไปสู่การสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีอุดมการณ์ในการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน อีกทั้งจะต้องมีระบบพิทักษ์ รักษา เยียวยา และยกย่องคนดี คนเก่ง และคนกล้า ให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

๗) ควรจะมีระบบและกลไกการสรรหาคคนดี คนเก่ง คนกล้า ของหน่วยงาน องค์กร โครงการต่าง ๆ ตามความพร้อม และพัฒนาการในแต่ละระดับช่วงอายุที่มีความหลากหลาย มีเกณฑ์ มาตรการ วิธีการของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่ใช้ประเมินผลบุคคลในการเข้าศึกษาต่อหรือ

เข้าทำงาน การเลื่อนลำดับขั้น ตำแหน่ง การยกย่องให้รางวัล การเลื่อนระดับ กระบวนการวัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสม ยุติธรรม และเสมอภาค

๘) ควรมีระบบและกลไกในการบริหารจัดการกองทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุน คนดี คนเก่ง คนกล้า ได้แก่ ระบบกลไกในการระดมทรัพยากร ระบบกลไกในการจัดสรรทรัพยากร ระบบการติดตามประเมินผล การใช้กองทุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างคนดีคนเก่ง คนมีคุณธรรม สังคมไทยยังเป็นสังคมที่เหลื่อมล้ำเป็นอย่างมาก การศึกษาการเรียนรู้เป็นการลงทุน การจัดตั้งกองทุน การทำสัญญาเพื่อการจ้างงานในอนาคต จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้คนอยากเป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า ซึ่งควรเป็นทุนเฉพาะทางที่หลากหลาย ผสานกับการมีงานทำในอนาคต

๙) ต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติคนดี คนเก่ง คนกล้า แห่งชาติ ผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ระบบและทิศทางของสื่อสารมวลชน ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเสาะหา สนับสนุน และสร้างเสริมคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่ทำหน้าที่สร้าง กระบวนการสังคมประภคิต (Socialization) ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการรับรู้ เรียนรู้ของคนไทย ในสังคมนับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดปัจจัยหนึ่งต่อกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และ คนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการยกย่องคนดี คนเก่ง คนกล้า การสร้างและปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม ทศนคติที่ถูกต้อง ใช้รูปแบบวิธีการทางสื่อทุกประเภทในการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงาน ของสื่อมวลชนต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์

ภาคผนวก

มติแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ
ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ด่วนที่สุด

ที่ สว ๐๐๐๗/ว ๕๖๕๑

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๔๙๙ อาคารสุขประพฤติ ถ. ประชาชื่น
เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา
ชาติไทยอย่างยั่งยืน

เรียน กรรมการธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติให้ตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี
คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๓
ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติให้ตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษา
แนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
กับคณะ เป็นผู้เสนอ แล้วลงมติเห็นชอบด้วยกับญัตติดังกล่าว และตั้งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
ขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๘ ประกอบด้วย

๑. นางกฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล	๒. นางกอบกุล อภากร ณ อยุธยา
๓. นายจำลอง อนันตสุข	๔. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
๕. นายชากีร์ พิทักษ์คุมพล	๖. พลอากาศเอก ตรีทศ สนแจ้ง
๗. นายดวง อันทะไชย	๘. นายธวัชชัย ไทยเขียว
๙. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	๑๐. พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
๑๑. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	๑๒. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
๑๓. นางพรรณวีรินทร์ รัตนวานิช	๑๔. นายมรรณพ เดชวิทักษ์
๑๕. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	๑๖. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร
๑๗. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	๑๘. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ
๑๙. นายสุปรีย์ วงศ์ดีพร้อม	๒๐. พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์
๒๑. รองศาสตราจารย์สุริยเดว ทรีปาตี	๒๒. นายอนันต์ กาจกรังษิ์
๒๓. ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณอุดม คชินทร	๒๔. พลตรี ไอสถ ภาวิไล

โดยมีกำหนดเวลาการปฏิบัติงานภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติแต่งตั้ง

คณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ...

คณะกรรมการวิสามัญจะได้มีการประชุมครั้งแรกในวันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒
เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๓๐๙ ชั้น ๒๓ อาคารสุขประพฤติ

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อโปรดทราบ และขอเชิญท่านไปร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลา
และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจเอกหญิง

(วิรัชญา ประสพสุข)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา

สำนักการประชุม

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๔๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๔๘

คำสั่งตั้งคณะอนุกรรมการ
และคำสั่งตั้งคณะทำงานคณะต่าง ๆ

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๔/๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันอังคารที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๘ โดยมีกำหนดเวลาการปฏิบัติงาน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน และอุดมศึกษา ศึกษารูปแบบและกระบวนการส่งต่อผู้เรียนในแต่ละระดับ พร้อมทั้งศึกษารูปแบบและแนวทางในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อร่วมขับเคลื่อนและนำพาชาติไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามแนวทางศาสตร์พระราชาและยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการการวิสามัญประกอบด้วย รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ถอดบทเรียนเชิงลึกทั้ง ๔ ระดับ คือ ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รับฟังความคิดเห็นรอบด้านจากกลุ่ม/ผู้แทนเยาวชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชน จัดการประชุมหรือสัมมนาเพื่อหาข้อยุติและยืนยันข้อเสนอ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อเสนอรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อขอความเห็นชอบและส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา มีมติให้แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้กับคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการทั้งสองคณะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการสร้างคนดี คนเก่งในสังคม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมนหา พรหมบุญ
๒. คุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล
๓. พลเอก ทรงพล รัตนโกเศรษฐ์
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ พันทรกิจ
๕. นายกฤษณะ ละไล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๑/๒๕๖๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....
ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา ขึ้น ตามญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่งสู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง กับคณะ เป็นผู้เสนอ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘๘ ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในคราวประชุม คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันพุธที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งคณะกรรมการการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะกรรมการการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

อนุกรรมการ

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายออน กาจระโทก	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายบูรพาทิศ พลอยสุวรรณ	อนุกรรมการ
๕. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	อนุกรรมการ
๖. นายกลิน สระทองเนียม	อนุกรรมการ
๗. นางพรรณวิรินทร์ รัตนวานิช	อนุกรรมการ
๘. นางสาวจินตนา ศรีสารคาม	อนุกรรมการ
๙. นางนันทนา ชวศิริกุลทล	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวสุภาพิชญ์ ไชยดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๑. นายปณณพัทธ์ อรุณชัยตระกูล	อนุกรรมการ
๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและเลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

๑. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่หนึ่ง
๒. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์นิกกุล	ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่สอง

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	๒. นางสาวปิยฉัญฉุ์ วันเฉลิม
๓. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	๔. นางกฤษณาภรณ์ รุจิธำรงกุล
๕. รองศาสตราจารย์อูษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์	๖. นายคณิตย์ ผามะณี
๗. นางธิดา พิทักษ์สินสุข	๘. นางนภาภิส ตรีเพชรไพศาล
๙. นายวิทย์ ศรีวะรมย์	

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับกระบวนการศึกษาเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรค อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความทันสมัยยกระดับคุณภาพมาตรฐาน สร้างความตระหนักรู้ และความตระหนักด้านการพัฒนากำลังคนให้เป็นคนดี คนเก่ง แก่ทุกภาคส่วน

๒. พิจารณาศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนดี คนเก่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการออกแบบ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นให้เกิดคนดี คนเก่ง สู่อสังคมน

๓. จัดทำร่างคู่มือ แนวทาง แผนดำเนินการ แผนงาน/โครงการ แผนแม่บทหรือแผนระดับชาติ รวมทั้งหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

๔. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำข้อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๕. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่อสังคมนเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษา
เรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มเติม

.....

ตามคำสั่งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา
ชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา ที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง
ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะกรรมการจึงมีคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี
คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มเติม ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายรุ่งเรือง สุขากิรมย์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
 ๒. รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๒/๒๕๖๒

เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง
ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน วุฒิสภา ขึ้น ตามญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง กับคณะ เป็นผู้เสนอ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘๙ ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในคราวประชุมคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ วันอังคารที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งคณะอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะอนุกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

อนุกรรมการ

๑. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. ศ.คลินิกเกียรติคุณอุดม คชินทร	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. รองศาสตราจารย์สุรียเดว ทรีปาตี	อนุกรรมการ
๖. นายจำลอง อนันตสุข	อนุกรรมการ
๗. นายภพ เอกरणานิช	อนุกรรมการ
๘. นายสุปรีย์ วงศ์ดีพร้อม	อนุกรรมการ
๙. พลตำรวจเอก อำนาจ อันอาดมิ่งาม	อนุกรรมการ
๑๐. นายสรโชติ อำพันวงษ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายเพชรพรรษ์ ประจวบลาภ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. นายธนวัฒน์ พรหมโชติ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้ช่วยเลขานุการ	
๑. นางสาวปัทมาภรณ์ พลเวียง	ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่หนึ่ง
๒. นายวรวิทย์ ศิริมหาพฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการ คนที่สอง

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
๒. พลอากาศเอก ตรีทศ สนแจ้ง
๓. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
๔. นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม
๕. นางประภา เหนาะกุล ศรีนวนันต์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครเดช ไชยเพิ่ม
๗. นางสาวนริศรา อินทะสิริ
๘. นางสาวกรรรัตน์ พิพัฒน์ผล
๙. ผู้แทนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ข้อ ๒ ให้คณะอนุกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาศึกษา รวบรวมข้อมูลบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการสร้างและพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งในอดีตและปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่สังคม พร้อมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการดำเนินการดังกล่าว

๒. พิจารณาถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่ได้ศึกษาไว้เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมอย่างเป็นรูปธรรม

๓. พิจารณาแนวทางส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญและสร้างความตระหนักรู้ในการสร้างคนดี คนเก่ง โดยผสมผสานความร่วมมือของครอบครัว โรงเรียน วัด/ศาสนสถาน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งนี้ให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พร้อมทั้งน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในทุกขั้นตอน

๔. จัดทำร่างคู่มือ แนวทาง แผนดำเนินการ แผนแม่บทหรือแผนระดับชาติ ในการส่งเสริมคนดี คนเก่ง และกล้าแสดงออกในการกำหนดนโยบาย และบริหารองค์กรเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

๕. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการจัดทำข้อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๖. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๔/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง
ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ที่ ๒/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียน
กระบวนการสร้างคนดี คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะกรรมการจึงมีคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียน
กระบวนการสร้างคนดี คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพิ่มเติม ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายภานพ ใจเกื้อ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒. นายนรัฐ คุณะวัฒนาภรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓. นางสาวสุชุมาล มลิวัลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์ปรีชา สุนทรานันท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕. นายวุฒิไกร โหวดมงคล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖. นางธิดา พิทักษ์สันติสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป	

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๕/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง
ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ที่ ๒/๒๕๖๒ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการการวิสามัญการถอดบทเรียน
กระบวนการสร้างคนดี คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ และคำสั่ง
ที่ ๔/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี
คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะกรรมการจึงมีคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญการถอดบทเรียน
กระบวนการสร้างคนดี คนเก่งที่เกิดผลเป็นรูปธรรม เพิ่มเติม คือ

นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๓ /๒๕๖๓

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการดำเนินการสร้างคนดี

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสองคณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และ คณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่ง คณะอนุกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวได้นำเสนอภารกิจการทำงานไปแล้วในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับแนวทางการจัดทำแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และเพื่อให้การดำเนินภารกิจ ของคณะกรรมการการวิสามัญในการจัดทำแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะกรรมการดำเนินการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายมรรณพ เดชวิทักษ์	ที่ปรึกษา
๒. นางกอบกุล อภากร ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
๓. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	ประธานคณะกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์สุริยเดว ทรีปาตี	รองประธานคณะกรรมการ
๕. นายธวัชชัย ไทยเขียว	คณะกรรมการ
๖. นางสาวสุชมาล มลิวัลย์	คณะกรรมการ
๗. นายพิสิทธิ์ นุ่นเกลี้ยง	คณะกรรมการ
๘. นายสมิทธิ ดารากร ณ อยุธยา	คณะกรรมการ
๙. นาวาอากาศเอกหญิง สุชาดา แสงเกียรติ	คณะกรรมการ
๑๐. นายสุปรีย์ วงศ์ดีพร้อม	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๑. นางสาวปริญานุช วัจนะคุปต์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๒. นายพนรินทร์ ไทยถาวร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการ...

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนดี มีคุณธรรม รวมถึงศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่งผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นหลัก ร่วมกับรายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. จัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โมเดล กระบวนการขับเคลื่อน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการสร้างคนดี รวมถึงจัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี ให้มีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ อาทิเช่น ความกตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความพอเพียง และมีจิตอาสาที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ตามแต่ละบริบท

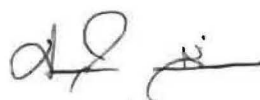
๓. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๔. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๔ /๒๕๖๓
เรื่อง ตั้งคณะกรรมการด้านการสร้างคนเก่ง

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสองคณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และคณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งคณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวได้นำเสนอภารกิจการดำเนินงานไปแล้วในการสัมมนา เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และเพื่อให้ การดำเนินภารกิจของคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษาในการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ ในการสร้างคนดี คนเก่ง บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ ด้านการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา ชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะกรรมการด้านการสร้างคนเก่ง ในคณะกรรมการการศึกษามัธยมศึกษาแนวทางการสร้าง คนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายศักดิ์สิน โจรจน์สรายุรมย์	รองประธานคณะกรรมการ
๓. นายบูรพาทิศ พลอยสุวรรณ	คณะกรรมการ
๔. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	คณะกรรมการ
๕. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ	คณะกรรมการ
๖. นายทองสุข รวยสูงเนิน	คณะกรรมการ
๗. นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	คณะกรรมการ
๘. นายสมควร วรรณสันต์	คณะกรรมการ
๙. นายกลิ่น สระทองเนียม	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๐. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๑. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกกุล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการ...

ข้อ ๒ ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนเก่ง ให้มีความเป็นผู้นำ ใฝ่เรียนรู้ คิดวิเคราะห์เป็น มีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญ การสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลัก ร่วมกับรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ของคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. จัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โมเดล กระบวนการ ขับเคลื่อน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการสร้างคนเก่งในแต่ละช่วงวัย ให้มีความรู้ ความสามารถ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงจัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ ในการสร้างคนเก่ง โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับ การพัฒนาสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับใช้ตามแต่ละบริบท

๓. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๔. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๕ /๒๕๖๓

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการด้านการสร้างคนกล้า

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาสองคณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และคณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งคณะอนุกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวได้นำเสนอภารกิจการทำงานไปแล้วในการสัมมนา เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และเพื่อให้ การดำเนินการของคณะกรรมการการวิสามัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ ในการสร้างคนดี คนเก่ง บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ ด้านการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา ชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะกรรมการด้านการสร้างคนกล้า ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการ สร้างคนดี คนเก่งสู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหาวาร	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	รองประธานคณะกรรมการ
๓. พลเอก ทรงพล รัตนโกเศรษฐ์	คณะกรรมการ
๔. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ	คณะกรรมการ
๕. นางสาวสุธาทิพย์ กสิถุภษ์	คณะกรรมการ
๖. นางกฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศิริมหาพฤกษ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๘. นางสาววิณา อยู่นาน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนกล้าในการยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ รวมถึงศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง

ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลักร่วมกับรายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
วิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. จัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โมเดล กระบวนการ
ขับเคลื่อน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการสร้างคนกล้า รวมถึงจัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท
และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องสู่สังคมไทย โดยบูรณาการองค์ความรู้
และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญาและความฉลาด
ทางอารมณ์ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ตามแต่ละบริษัท

๓. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูล
ประกอบการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๔. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจัน จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๖ /๒๕๖๓

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการด้านการสร้างโอกาส

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสองคณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และคณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งคณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวได้นำเสนอภารกิจการทำงานไปแล้วในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และเพื่อให้ การดำเนินการกิจของคณะกรรมการการวิสามัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ ในการสร้างคนดี คนเก่ง บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา ชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะทำงานด้านการสร้างโอกาส ในคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการสร้าง คนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	ประธานคณะทำงาน
๒. หม่อมหลวงปนัดดา ดิสกุล	รองประธานคณะทำงาน
๓. ศ.เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	คณะทำงาน
๔. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ	คณะทำงาน
๕. นายสมเดช นิลพันธ์	คณะทำงาน
๖. นายสรโชติ อัมพันวงษ์	คณะทำงาน
๗. นายวุฒิไกร ไหวดมงคล	คณะทำงาน
๘. นายณัฐ คุณะวัฒนาภรณ์	คณะทำงาน
๙. นางอรวรรณ ฤทธิประวัติ	คณะทำงาน
๑๐. นางจิรภา วิทยาภิรักษ์	คณะทำงาน
๑๑. นางสาวพร ภาวสันต์	คณะทำงาน
๑๒. นางสาวกนกวรรณ มากกลิ่น	คณะทำงาน

๑๓. นายศรินทร์ วิบูลย์กุล	คณะทำงาน
๑๔. นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	เลขานุการคณะทำงาน
๑๕. นางสาวนันทิพัฒน์ มาศสิระรัตน์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๑๖. นางสาวปัทมาภรณ์ พลเวียง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโอกาสอันนำไปสู่การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่งผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลัก ร่วมกับรายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. พิจารณาจัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โมเดล กระบวนการขับเคลื่อน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการสร้างโอกาส

๓. จัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างโอกาส โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ ตามแต่ละบริบท

๔. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๕. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๗ /๒๕๖๓

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการด้านการสร้างความยั่งยืน

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสองคณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และคณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งคณะอนุกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวได้นำเสนอภารกิจการดำเนินงานไปแล้วในการสัมมนา เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และเพื่อให้ การดำเนินการภารกิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาในการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการ ในการสร้างคนดี คนเก่ง บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ ด้านการสร้างคนดี ในคณะกรรมการการอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนา ชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะกรรมการด้านการสร้างความยั่งยืน ในคณะกรรมการการอุดมศึกษาแนวทางการ สร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. พลอากาศเอก ตรีนทศ สนแจ้ง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. นายชาญวิทย์ ผลชชิน	ประธานคณะกรรมการ
๔. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๕. นายชากีร์ พิทักษ์कुมพล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๖. รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรา	คณะกรรมการ
๗. นางรุ่งเรือง สุขภิรมย์	คณะกรรมการ
๘. นายภัทรพล มหาพันธ์	คณะกรรมการ
๙. นางสาวสีบสาย บุญวีระบุตร	คณะกรรมการ
๑๐. นางสาวนริศรา อินทาสีริ	คณะกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๒. นายจำลอง อนันตสุข	รองเลขานุการคณะกรรมการ
๑๓. นายศุภโชค คำแฝง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๔. นายปณณวัชร อภิโชติเฉลิมรัฐ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทของประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ที่เกิดผลเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ในสังคมไทย รวมถึงศึกษารายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการสร้างคนดี คนเก่ง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นหลัก ร่วมกับรายงานสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวิสามัญการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. พิจารณาจัดทำร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โมเดล กระบวนการขับเคลื่อน และตัวชี้วัดความสำเร็จในการสร้างความยั่งยืน

๓. จัดทำร่างยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างความยั่งยืน โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ ตามแต่ละบริบท

๔. รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการในการสร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๕. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

คำสั่ง

คณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
ที่ ๓/๒๕๖๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการด้านประชาสัมพันธ์ ในคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี
คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

.....

ในคราวประชุมคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคม เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขึ้นมาสองคณะเป็นปฏิบัติการกิจตามหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องตามความที่บัญญัติ ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๙ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา คนเก่ง ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต และคณะอนุกรรมการการถอดบทเรียนกระบวนการสร้างคนดี คนเก่ง ที่เกิดผลเป็นรูปธรรม และเพื่อให้การดำเนินภารกิจ รวมทั้งการเผยแพร่ภารกิจของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นไปอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ที่ประชุมพิจารณาเห็นสมควรและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการด้านประชาสัมพันธ์ ในคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ คณะทำงานด้านประชาสัมพันธ์ ในคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	ประธานคณะกรรมการ
๒. คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	รองประธานคณะกรรมการ
๓. นายธวัชชัย ไทยเขียว	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๔. นายชากีร์ พิทักษ์कुมพล	คณะกรรมการ
๕. นายจำลอง อนันตสุข	คณะกรรมการ
๖. นายภานพ ใจเกื้อ	คณะกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์สุริยเดว ทรีปาตี	เลขานุการคณะกรรมการ
๘. นายพีรพล ยวงนาค	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๙. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณากำหนดแนวทาง รูปแบบและวิธีการในการประชาสัมพันธ์บทบาท ภารกิจ และกิจกรรมของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างการรับรู้ การเข้าถึง และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต่อสาธารณชน

๒. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ทั้งต่อประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผ่านทางสื่อสารมวลชน สื่อออนไลน์ และ Social Media

๓. รับฟัง...

๓. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธิการ รวมถึงติดตามประเมินผลที่ได้จากการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูล และข้อเสนอต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ

๔. ดำเนินงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการธิการวิสามัญฯ มอบหมาย
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลอากาศเอก

(ประจักษ์ จันทอง)

ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ

ศึกษาแนวทางการสร้างคนดี คนเก่ง สู้สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน
วุฒิสภา

สรุปการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็น
จากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้แทนนิสิตนักศึกษา
จากสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคนดี
คนเก่ง คนกล้า และโอกาสสู่สังคม
เพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

สรุปการลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหาร อาจารย์ และผู้แทนนิสิต นักศึกษา
จากสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า และโอกาส
สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

สรุปประเด็นข้อซักถาม รับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นมิติที่เกิดการขยับปรับเปลี่ยนมาโดยตลอด หากพิจารณาถึงความสำเร็จในแต่ละมิติ จำเป็นต้องพิจารณา ดังนี้

๑.๑) ด้านการเมือง ประชาชนมีโอกาสมิมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดเห็น

๑.๒) ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีชีวิตอยู่ดีกินดี ตั้งแต่ระดับจุลภาค (ครัวเรือน) ถึงระดับมหภาค

๑.๓) ด้านสังคม ประชาชนเข้าใจความหลากหลาย พหุวัฒนธรรม การปรับตัวแบบปรกติใหม่ (New Normal)

นอกจากนี้ อิทธิพลของสื่อและพลังของโลกออนไลน์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านบวกและลบ ควรมีวิจาร์ณญาณในการเสพสื่อ เลือกรับสื่อที่สร้างสรรค์ ที่จะสามารถเพิ่มทักษะศักยภาพความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ชุมชน และสังคม

ส่วนผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และความปรกติใหม่ (New Normal) ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนแบบออนไลน์ จึงได้มีการสนับสนุนอุปกรณ์ พื้นที่เรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งการสร้างเชื่อมั่นในการเข้าถึงของคณาจารย์และนิสิต อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีการเสริมสร้างความเท่าทันสื่อด้วยการเปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เช่น วิชา Digital technology และ media literacy

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบควบคู่ปฏิบัติ เช่น WIL-Work integrated learning , สหกิจศึกษา กิจกรรมยูวอาสา เป็นต้น รวมถึงการบ่มเพาะเรื่องจิตอาสาภายในตนเอง ตั้งแต่วัยเยาว์และต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นพฤติกรรมประจำชาติ เน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตได้จริง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยผู้เรียนสามารถพบเจอวิชาเอก วิชาปฏิบัติของสาขาได้ตั้งแต่ศึกษาอยู่ชั้นปีต้น ๆ เพื่อค้นหาตนเองได้เร็วยิ่งขึ้น อีกทั้ง ผู้สอนจะต้องมีทักษะการถ่ายทอดที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอย่างเรียนรู้ และมีแรงบันดาลใจ มีการเสริมการเรียนรู้ที่ทำให้นิสิตสามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้และเลี้ยงชีพตนได้ ควรมีโครงการทดลองเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจศึกษาต่อในสาขาที่ตนเองชื่นชอบและถนัด หากพบแนวทางที่เป็นไปตามความต้องการแล้วนักเรียนสามารถสะสมวิชาเรียนเพื่อเป็นหน่วยกิตสะสม เพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ (Fast Track)

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (Aging)

เปิดพื้นที่รับฟังความคิดเห็นจากทุกกลุ่มประชากร โดยครอบคลุมทุกช่วงวัย ในลักษณะเวทีประชาชน มีการสร้างอาชีพให้หลากหลายและเปิดโอกาสให้ผู้สูงวัย/ผู้ที่มีศักยภาพในการทำงานได้ประกอบอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในการเป็นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ปรมาจารย์ ชาวบ้านเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ มีการสนับสนุนให้ทุกช่วงวัยมีงานทำ มีรายได้ มีสุขภาพกายและจิตใจ ทั้งนี้ คนดีในความหมายของนิสิตให้ไว้ว่า เป็นคนที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม ประพฤติตนในทางที่ถูกต้องทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อน เคารพกฎกติกา ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดำเนินชีวิตตามครรลองคลองธรรม มีทัศนคติที่ดี มองโลกในแง่บวก

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ตระหนักในการพัฒนาตั้งแต่จุลภาคถึงมหภาค เพื่อการขับเคลื่อนทั้งประเทศ โดยสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายที่มีความชอบ ความถนัดในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เช่น ปรมาจารย์ชาวบ้าน , กลุ่ม OTOP , กลุ่มวิสาหกิจชุมชน , ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น และสามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน ผ่านผลิตภัณฑ์และงานบริการต่าง ๆ ทั้งนี้ นิสิตได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด โดยต้องเพิ่มการทำการตลาด การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มคุณค่า และการเล่าเรื่องในทุก ๆ ผลิตภัณฑ์และบริการ

หากนิสิตได้ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการเพิ่มทักษะชีวิตที่ดี ทั้งการทำงานร่วมกัน การติดต่อประสานงาน เครือข่าย การจัดการเวลา ทูน คน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตคุณภาพสู่สังคม มหาวิทยาลัยควรเน้นการลงทุนที่ในการศึกษาวิจัย ต่อยอดความเป็นมหาวิทยาลัยคุณธรรมเพื่อปวงชน มีโครงการที่โดดเด่น ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน คือ NU Mobile Unit การบริการวิชาการที่ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่บริการภาคเหนือตอนล่าง และได้โจทย์จากชุมชนมาสู่การพัฒนาต่อยอดงานวิจัย นวัตกรรม แล้วกลับไปสู่การนำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อไป

มหาวิทยาลัยนเรศวรได้มีการส่งเสริมการพัฒนานิสิตผ่านรายวิชาศึกษาทั่วไป และมีการจัดโครงการวันแสดงผลงานความสำเร็จในแต่ละรายวิชา มีแผนในการจัดทำวารสารเผยแพร่ผลงาน นิสิตในสองภาษา มีการจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เช่น สำนักหอสมุด Co-working Space ตามอาคารต่าง ๆ ห้อง Common room เป็นต้น

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร : บ้าน วัด โรงเรียน)

ควรสร้างสภาพแวดล้อมให้มหาวิทยาลัยเป็นทั้งบ้าน (ความอบอุ่นจากอาจารย์ เพื่อน พี่น้องนิสิต) วัด (บ่มเพาะศีลธรรมจรรยา) โรงเรียน (พื้นที่เรียนรู้ตลอดชีวิต) เพิ่มศักยภาพของแต่ละภาคส่วนให้สามารถทำได้มากกว่าความคาดหวังของสังคม เช่น วัด สามารถเป็นแห่งเรียนรู้ความเป็นมาของชุมชน โรงเรียน สามารถเป็นลานเศรษฐกิจให้กับชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ โครงการต้นแบบที่มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสร่วม คือ ค่าเทอมสัมพันธ์ ค่าเพื่อพัฒนานิสิต พัฒนาชุมชนของ ๕ มหาวิทยาลัยเครือข่าย (ม.นเรศวร , ม.มหาสารคาม , มศว. , ม.บูรพา และ ม.ทักษิณ) ที่ดำเนินการมากกว่า ๒๔ ปี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้มีการเพิ่มกลุ่ม ชมรม ตามความถนัดความชอบของนิสิตตามสถานการณ์โลก เช่น กลุ่ม E-sport เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเสริมสร้างอาชีพให้กับชุมชน เช่น งานฝีมือ งานถ่ายภาพ งานช่างสิบหมู่ เป็นต้น จึงขอเสนอให้มีการต่อยอดและให้การสนับสนุนโครงการบูรณาการการศึกษาแบบ

องค์รวม (Holistic study) ที่เห็นผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานกับสถาบันเครือข่าย ๑๖ แห่ง ในภาคเหนือตอนล่าง

อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนวทางการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัย พร้อมเน้นกระบวนการถอดบทเรียน เพื่อชี้ให้เห็นข้อเรียนรู้ ปัญหาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ควรพิจารณาการบูรณาการกิจกรรมพัฒนาชุมชนของนิสิตที่ควรเรียนรู้ศาสตร์ หลากหลายทักษะ เพื่อการพัฒนาพื้นที่แบบรอบด้าน ลดความซ้ำซ้อนในการลงชุมชน ไม่เป็นการรบกวนและสร้างความบอบซ้ำในชุมชนแต่เพิ่มผลลัพธ์ของการทำกิจกรรม เน้นการสร้างพื้นที่และโอกาสให้นิสิตได้แสดงผลออกมาในทางที่ดี มีอิทธิพลต่อสังคมในวงกว้างและยั่งยืน

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิตนักศึกษา

พัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และกิจกรรมร่วมกับสังคม เน้นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้นอกห้องเรียนควบคู่ภาคทฤษฎีอยู่เสมอ การผลักดันให้ทุกสาขาวิชา มีโอกาสในการสัมผัสโลกแห่งอาชีพได้ตั้งแต่ชั้นปีต้น ๆ เพื่อค้นหาตัวเอง โดยกระตุ้นนิสิตให้ออกจาก Comfort Zone ด้วยการเป็นคนกล้า โดยเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม (ทักษะสังคม) สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อ (เพื่อน , ครอบครัว) ใช้สื่อออนไลน์กระตุ้นให้เกิดความสนใจและปรับเปลี่ยนมุมมองทัศนคติ (Growth mindset)

๒. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

เป็นที่ชัดเจนว่าสถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติในปัจจุบันที่จะส่งผลกระทบต่ออนาคต นั่นคือการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (COVID-๑๙) ทำให้เกิดการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส ด้วยเหตุนี้ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชน สังคมและภาพรวมของประเทศ จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มมากขึ้น ภาพรวมการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนในเชิงพาณิชย์ก็จะมีการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายผ่านระบบออนไลน์ ลดคนกลางในการติดต่อซื้อขายลงไป การจ้างงานในอนาคตจะเน้นอาชีพอิสระผ่านระบบออนไลน์ อย่างไรก็ตาม ยังมีประชาชนส่วนหนึ่งที่มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มมากขึ้นนั้น สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงก็คือการสร้างทักษะในการปรับตัวต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วผ่านการบ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม โดยภาครัฐ สถานศึกษาและชุมชนที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันเน้นพัฒนาเสริมสร้างทักษะการกล้าคิด สร้างนวัตกรรม การปรับตัว การสร้างโอกาส ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน การร่วมมือกันคิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงทักษะด้านดิจิทัลที่มีความจำเป็นอย่างมากในอนาคต

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (generation) และช่วงวัย (aging)

การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าตามยุค (generation) และช่วงวัย (aging) นั้น สิ่งสำคัญจะต้องดำเนินการคู่ขนานกันไปทั้งในระดับเล็กสุดของสังคม คือ ครอบครัว และระดับใหญ่สุด คือ ภาครัฐ กล่าวคือ การเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า จะต้องเริ่มจากครอบครัวที่คอยบ่มเพาะ ปลุกฝัง ความเป็นดีให้แก่คนในครอบครัวของตน ถัดมาจะเป็นระดับสถานศึกษาที่ครูอาจารย์เป็นผู้ดูแลให้เด็กอยู่ใน กรอบศีลธรรมความดี เสริมสร้างความเก่งและความกล้าให้แก่เด็ก ในระดับชุมชนนั้นก็คอยช่วยเหลือ สอดส่องดูแลให้คนในชุมชนปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ระเบียบของชุมชน กฎหมายของรัฐ ในระดับ ภาครัฐก็จะต้องมีมาตรการกำกับดูแลที่เข้มงวดเด็ดขาด รวมถึงการส่งเสริมให้คนดี คนเก่ง คนกล้าได้มี กำลังใจในการทำคนดี ทั้งนี้ การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้าไม่ควรใช้กระบวนการชี้แนะหรือบังคับ เนื่องจากคนในแต่ละยุคหรือช่วงวัยก็จะมีกรอบความคิดเป็นของตนเอง ควรสร้างกระบวนการให้คน เหล่านี้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองย่อมเกิดผลสัมฤทธิ์มากกว่าการชี้แนะบังคับ

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันนั่นคือ การจัดการความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถยอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่างจากตนได้ ทั้งนี้ เนื่องจากมนุษย์ต้องการสังคม การอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสิ่ง เหล่านี้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาในทุกด้าน แต่หากมีผู้ที่ไม่สามารถยอมรับความ คิดเห็นที่แตกต่างจากตนก็จะเป็นสิ่งที่ฉุดรั้งการพัฒนามนุษย์ ทำให้เกิดกรอบความคิดเพียงด้านเดียว ใน มุมมองที่ไม่กว้างขวางเพียงพอ ดังนั้น การสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควร จะต้องฝึกฝน บ่มเพาะให้มนุษย์ในสังคมสามารถจัดการความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนได้ มองเห็น ทักษะหรือกรอบความคิดของผู้อื่นเป็นโอกาสหรือประโยชน์สำหรับตนในการพัฒนาตนเอง ก็จะสามารถช่วยให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไปได้

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร : บ้าน วัด โรงเรียน)

ความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษาจะต้องมีความเชื่อมโยงกัน อย่างแนบแน่น กล่าวคือ ครอบครัวจะเป็นผู้สร้างความเข้มแข็งพื้นฐานให้แก่สมาชิกในครอบครัว ศาสน สถานจะเป็นผู้บ่มเพาะจิตวิญญาณทางศีลธรรมให้แก่คนในชุมชน จากนั้นสถานศึกษาก็จะเป็น แหล่งเสริมสร้างการเรียนรู้ทางโลกหรือทางอาชีพให้แก่นักเรียน ดังนั้น หากขาดสถาบันใดไปก็อาจทำให้ ชุมชนนั้นขาดความสมบูรณ์ได้ ซึ่งการสร้างความเข้มแข็งเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องช่วยเหลือร่วมมือกัน คน ในชุมชนทุกคนก็ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล บำรุงรักษา ทะนุถนอมสถาบันครอบครัว ศาสนสถาน สถานศึกษาให้ดำรงคงอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิต นักศึกษา

การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติที่หลายฝ่ายมักจะมองข้ามไปคือความ สมบูรณ์ของสุขภาพร่างกายพลานามัย ดังคำกล่าวที่ว่า การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ หากคนใน ชุมชน สังคม ประเทศชาติมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ก็ย่อมทำให้สุขภาพจิตดี ภาครัฐลดค่าใช้จ่ายในส่วน ของการรักษาผู้ป่วยในประเทศลง แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงวิธีที่ง่ายและเสีย

ค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด นั่นคือการเล่นกีฬาทุกประเภทตามความถนัดของตน อีกทั้งกีฬาจะช่วยสร้างคนให้มีระเบียบวินัย เคารพกติกาที่ตั้งขึ้น รวมถึงเปิดโอกาสให้คนได้ร่วมพบปะสังสรรค์ สร้างความสัมพันธ์ สามัคคีต่อกัน ดังนั้น ภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนในประเทศได้หันมาเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพอย่างจริงจัง

๗) อื่น ๆ

อุปสรรคประการสำคัญที่จะฉุดรั้งการเป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า นั่นคือความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ บางคนกระทำความผิดอันเนื่องมาจากสภาพความยากจนที่ตนประสบอยู่ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคือการศึกษา ดังนั้น ภาครัฐควรแก้ปัญหาความยากจนของคนในประเทศอย่างจริงจังผ่านการสร้างค่านิยม ทศนคติให้คนในประเทศหรือคนในชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาเรียนรู้ซึ่งจะช่วยยกระดับฐานะให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ การสร้างความรู้ ให้การศึกษาแก่คนในชุมชนตามความชอบความถนัดให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และช่วยเหลือกันในชุมชนได้ การหยิบยื่นโอกาสให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะคนด้อยโอกาสในสังคม การส่งเสริมอาชีพ และการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เป็นต้น

๓. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – ๑๙) ได้ส่งผลกระทบต่ออันยิ่งใหญ่กับคนทั่วโลกหลายด้าน เช่น ด้านสภาพสังคม ด้านสภาพเศรษฐกิจ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายหลังในการใช้ชีวิตประจำวันในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ (New-Normal) การรักษาระยะห่างในการพบปะกับผู้คนในสังคม การพัฒนาเทคโนโลยีมีบทบาทในการช่วยเหลือด้านสุขอนามัย การแพทย์และสาธารณสุข เพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งประชาชนทุกคนต้องมีความตระหนักให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ผลกระทบจากปัญหาทางด้านสังคมที่น่ากังวล คือ ปัญหาด้านอาชญากรรมที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น อัตราของคุณธรรมและจริยธรรมมีระดับที่ลดลง จนต้องกลับมาทบทวนว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุใดที่ส่งผลเสียกับชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน การแก้ไขรัฐจำเป็นต้องสร้างการเรียนรู้ มาตรฐานการสร้างคนดีคนเก่งคนกล้า นโยบายการสนับสนุนและเป้าหมายที่ชัดเจน

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษาและการฝึกอบรม

การพัฒนาทัศนคติ บ่มเพาะสั่งสอนจากเริ่มต้นสถาบันครอบครัว (บ่มเพาะคุณธรรม+จริยธรรม/บุคลิกภาพ การเข้าสังคม) สถาบันการศึกษา เรียนการศึกษาหลักสูตรที่ดีมีมาตรฐาน (อย่าให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขให้เยาวชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา) ทั้งนี้ การฝึกอบรมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้พัฒนาร่วมกัน เช่น การพัฒนาสินค้า สร้างความร่วมมือเสริมสร้างรายได้ในเศรษฐกิจชุมชน

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (Aging)

การสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า หากมีครบทั้ง ๓ องค์ประกอบจะถือเป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบในสังคมปัจจุบันการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ต้องมีความใส่ใจ ความเข้าใจในความ

แตกต่างกัน ยอมรับความแตกต่างแต่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังความรักความสามัคคีของคนในชาติ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของบุคคลตามยุคสมัยจะต้องทบทวนและพิจารณาว่าผลลัพธ์และประโยชน์ที่จะได้รับ ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลง พร้อมกันนี้ต้องสร้างโอกาสให้บุคคลได้มีการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองได้อย่างอิสระ

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๔.๑) การสร้างเครือข่ายจากคนแต่ละช่วงวัย เนื่องด้วยความแตกต่างของคนแต่ละช่วงวัยมีรายละเอียด วัฒนธรรม สภาพการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอันเป็นปัจจัยที่ส่งผลสะท้อนความเป็นตัวตน การอบรมสั่งสอน สภาพครอบครัว สภาพสังคม จึงควรที่จะสร้างโอกาสให้คนแต่ละช่วงวัยได้มีกิจกรรมเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตร่วมกัน

๔.๒) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล หลักสูตร เนื้อหาที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ ต้องมีการกลั่นกรองเลือกสรรแหล่งการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนและประชาชนหลงเชื่อในการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม เช่น ความเชื่อที่สร้างความรุนแรงและแตกแยกในสังคม

ในส่วนของความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรที่จะมีการทดสอบสมรรถนะ การเรียนรู้และการตรวจสอบมาตรฐานของสถาบันการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพ การเปิดกว้างทางความคิด การเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร: บ้าน วัด โรงเรียน)

ผู้บริหารและนักศึกษาได้ให้ความคิดเห็น ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยและค่านิยมในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลถึงสถาบันครอบครัว ศาสนสถานและสถานศึกษาได้แบ่งแยกกันตามสภาพสังคมและสภาวะทางเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาตั้งแต่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การศึกษา รายได้ในครัวเรือน จึงขอเสนอแนะให้เน้นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านสถาบันครอบครัว ด้วยสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่เป็นพื้นฐานของชีวิตเราทุกคนจึงควรที่จะสนับสนุนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต รัฐต้องให้ความสนับสนุนโอกาส สาธารณูปโภคและทรัพยากรพื้นฐาน มีนโยบายและงบประมาณในการปลูกฝังและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดและครอบครัว การปฏิรูประบบการศึกษาในครอบครัวพร้อมทั้งมีหน่วยงานในการให้ความรู้พื้นฐานในการใช้ชีวิต การสร้างครอบครัว ความพร้อมในการมีบุตร

ด้านสถาบันทางศาสนา ควรที่กำหนดบทบาทของผู้นำศาสนาให้มีความชัดเจน ในการทำหน้าที่เสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจ สร้างความศรัทธา พร้อมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในทางศาสนา

ด้านสถาบันการศึกษา ควรแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายทางการศึกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพของหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้ การเรียนการสอนได้ในทุกพื้นที่ เพื่อลดปัญหาและค่านิยมการกระจุกตัวของนักเรียนที่ต้องการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิตนักศึกษา

ความคิดเห็นจากผู้บริหารและนักศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้ครบทุกด้านเริ่มจากการปรับเปลี่ยนตั้งแต่ระดับการพัฒนาขั้นพื้นฐานระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ ควรมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ที่หลากหลายให้กับเยาวชน แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว การสร้างวินัยของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบต่อสังคม ความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพของผู้นำชุมชน ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการคิด ตัดสินใจในการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีในชุมชน ภาครัฐต้องสนับสนุนรายได้ชุมชน สร้างศูนย์การฝึกอบรมอาชีพพร้อมทั้งให้ความรู้การขายสินค้าแบบ Online โดยการเปลี่ยนแปลงให้เป็นคนดี คนเก่งและคนกล้าต้องเริ่มต้นจากตนเองที่เปิดโอกาสให้เปิดใจที่จะพัฒนาตนเองและต่อยอดเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่น ๆ และสังคมต่อไป

๔. มหาวิทยาลัยบูรพา

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๑.๑) การพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว (การดำเนินชีวิต การติดต่อสื่อสาร การเรียนออนไลน์)

๑.๒) วิถีชีวิต (Life style) ผลกระทบต่อชุมชนที่เปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยี

๑.๓) สังคมเมืองและสังคมชนบท ที่มีวิถีชีวิตที่ต่างกันอย่างรวดเร็วและตามไม่ทัน

๑.๔) การเปลี่ยนแปลงที่มีสังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ควรสร้างหลักสูตรการอบรมให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อผู้สูงอายุ

๑.๕) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID – ๑๙ ที่มีต่อสังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ

๑.๖) รัฐบาลให้การสนับสนุนเทคโนโลยีแหล่งงานการแพทย์แผนไทยน้อยเกินไป ทำให้ผู้จบด้านวิชาชีพแพทย์แผนไทยปัจจุบันยังตกงาน

๑.๗) ปัจจุบันความสำคัญของ social ทำให้ชุมชนต่าง ๆ ได้เรียนรู้ รู้จักวิถีชีวิตใหม่ ๆ ของบุคคลทั่วไปเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ชุมชน และด้านธุรกิจในระดับประเทศ

๑.๘) การทำงานลักษณะ WFH ส่งผลต่อสถานการณ์ด้านเทคโนโลยี การเคลื่อนไหว การเดินทางน้อยลง ทำให้ลดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ปัญหาโรคติด

๑.๙) การเรียนออนไลน์ในระดับประถมศึกษา ยังขาดอุปกรณ์และความเข้าใจในการใช้งาน ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่าเด็กนักเรียนควรจะต้องมีสังคม ซึ่งต่างกับนักเรียนระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ที่สามารถเรียนออนไลน์ได้ หรือมาเข้าชั้นเรียนตามปกติได้ การได้พบอาจารย์ และเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะทำให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้ดีขึ้น

๑.๑๐) ปัจจุบันเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด ส่งผลต่อทัศนคติ จึงเห็นว่าควรมีการปรับให้เหมาะสมกับช่วงวัย การเดินทางและการออกกำลังกาย เพื่อช่วยทำให้ร่างกายมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

๒.๑) ควรให้มีการเรียนรู้ควบคู่กันทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์

๒.๒) ควรยึดแนวทางตามศาสตร์พระราชา

๒.๓) การศึกษา การเรียน ความพร้อมภาษาอังกฤษที่ให้แก่เด็กได้พัฒนา ควรใช้เทคโนโลยีมาช่วยเสริม เช่น การเรียนออนไลน์ การตั้งไลน์กลุ่ม

๒.๔) การเพิ่มเวลาออกปฏิบัติงาน เพื่อเสริมประสบการณ์ทำงานในการทำงาน การเรียนรู้จากภายนอกห้องเรียน

๒.๕) การเรียนจบทางสายวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ไปสอบและทำงานด้านวิชาชีพที่จบมา เช่นการฝึกอบรมผู้ตัดสิน การฝึกอบรมผู้ฝึกสอน เพื่อต่อยอดในการทำงานได้

๒.๖) ควรปรับวิธีการเรียนใหม่ โดยไม่กำหนดบังคับว่าหนึ่งวิชาต้องเรียนตลอด ๑๖ สัปดาห์ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยควรเปลี่ยนเป็น หนึ่งเดือนเรียน ๒ - ๓ วิชา แล้วสอบ

๒.๗) การเพิ่มบรรจุครูพลศึกษาทั่วประเทศ เนื่องจากปัจจุบันพบปัญหาการขาดแคลนครูพลศึกษา และการเพิ่มชั่วโมงพลศึกษา ให้มี ๒ คาบต่อสัปดาห์ จากเดิม ๑ คาบต่อสัปดาห์

๒.๘) การฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์เรียนจริง การปรับปรุงหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนควรได้รับใบประกอบวิชาชีพ ด้วยการสอบในระหว่างการศึกษา อย่างน้อย ๒ ใบ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

๒.๙) ควรปรับโครงสร้างการศึกษา เช่น ในระหว่างเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถลงทะเบียนเรียนควบคู่ระดับมหาวิทยาลัยได้

๒.๑๐) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นหา ค้นคว้าตนเองให้เจอโดยเร็ว

๒.๑๑) ส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถทักษะพิเศษเพื่อให้มีโอกาสทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับทางสังคม

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (Aging)

๓.๑) Role model พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ผู้ใหญ่ เป็นต้นแบบอย่างที่ดี

๓.๒) การแสดงความกล้าแข็งสร้างสรรค์ อยากรให้ทุกคนปรับทัศนคติเข้าหากันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และกล้าที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ

๓.๓) สังคมเป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กในแต่ละช่วงวัย ถึงแม้ครอบครัว จะดี โรงเรียนดี แต่ชุมชน หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่ไม่ดี ก็อาจทำให้เด็กกลายเป็นคนไม่ดีได้ ดังนั้น รัฐบาลควรดูแลทุกคนในทุกสภาพสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๔) การเป็นคนดีขึ้นอยู่กับครอบครัว แต่สภาวะสิ่งแวดล้อมทางสังคมจะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

๓.๕) การมอบภาระหน้าที่ให้สถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก ดังนั้น สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับทุกวิชาเท่ากันหมด

๓.๖) ปัจจุบันการพลศึกษาในโรงเรียนไม่ได้มีการส่งเสริมการออกกำลังกาย แต่เป็นการเล่นกีฬา ทำให้นักเรียนไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๔.๑) การสร้างความเข้าใจและการสร้างโอกาส ควรต้องลดระดับอาวุโสบ้าง เช่น ความชำนาญในงาน

๔.๒) การส่งเสริมคนดี โดยมีจิตใจที่เข้มแข็ง การมีวินัย ความเกรงกลัวต่อบาป

๔.๓) การแนะนำและให้เห็นถึงโอกาสที่จะต่อยอดทางวิชาชีพ ที่มีพื้นฐานอยู่แล้ว และการต่อยอดเพื่อให้เกิดธุรกิจที่เลี้ยงดูชีวิตของตนเอง

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร : บ้าน วัด โรงเรียน)

๕.๑) Role model ที่ดีที่สุดคือ ศาสตราจารย์พระราชานิลทวารวดีในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีทั้งการสร้างคนดีสร้างคนเก่ง (ดนตรี ศิลปะ กีฬา) และคนกล้า พระองค์ท่านสอนให้ทำ และทำให้ดู และกล้าทำ เช่น การทำฝนเทียม

๕.๒) บ้าน วัด โรงเรียน ที่มีภาครัฐและภาคเอกชนมีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งคนดี คนเก่ง คนกล้าให้กับประเทศ

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิตนักศึกษา

๖.๑) ความรัก ความสามัคคี ต้องมีส่วนร่วมในชุมชน และความร่วมมือในการทำงาน
๖.๒) ควรมีการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น (การตั้งไลน์กลุ่มผู้นำชุมชนกับผู้นำครอบครัว เพื่อประสานงานกัน)

๖.๓) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และทางด้านเศรษฐกิจ

๖.๔) การรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้น

๖.๕) การใช้ Wi-fi ในชุมชน

๖.๖) การรณรงค์ให้คนไทยใช้ของไทย ส่งเสริมภูมิปัญญาไทย ทั้งสมุนไพรไทย สินค้า OTOP

๖.๗) ควรมีสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสถานที่ออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรงครบทุกตำบล และใกล้ชุมชน พร้อมผู้นำการออกกำลังกาย ที่ถูกหลักวิธี มีนักวิทยาศาสตร์การกีฬาตามชุมชน

๖.๘) ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ยาแพทย์แผนไทยรักษาผู้ป่วย

๗) อื่น ๆ

๗.๑) ขอให้มีการส่งเสริมโรงพยาบาลแพทย์แผนไทย ให้มีทุกตำบล และทุกอำเภอ

๗.๒) การสื่อสารที่ดี มีประโยชน์ ควรมีการควบคุมเนื้อหาและจำกัดสื่อที่แสดงถึงความรุนแรง ความอิจฉาริษยา

๗.๓) ควรมีเวทีให้โอกาสแสดงความสามารถ ความดี ความเก่ง และความกล้า สำหรับเยาวชนและผู้สูงอายุ

๗.๔) การยกย่องคนดี เช่น ผู้ฝึกสอนรักบี้โรงเรียนที่สามารถล้มแชมป์อย่างแชมป์เก่าได้

๗.๕) ควรมีสนามกีฬา และสถานที่ออกกำลังกายให้ครบทุกตำบลและใกล้ชุมชน ประชาชนเข้าถึงได้ และเพิ่มบุคลากรทางการกีฬา นักวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายที่ยั่งยืน อย่างถูกต้อง ป้องกันการบาดเจ็บ และมีภูมิร่างกายที่แข็งแรง

- ๗.๖) ควรเพิ่มการปลูกฝังการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านความคิด ร่างกายและจิตใจ
- ๗.๗) การให้ความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่เกี่ยวกับแนวทางในการเลี้ยงดูบุตร
- ๗.๘) เพิ่มความสนใจให้เด็กมัธยมศึกษานอกจากการเลือกสายการเรียน โดยให้ การศึกษาด้วยการทดสอบความสนใจให้เด็กนักเรียน
- ๗.๙) การใช้เทคโนโลยีเพิ่มแรงจูงใจในการออกกำลังกาย
- ๗.๑๐) ควรเพิ่มการขนส่งสาธารณะ ลดการคมนาคมส่วนตัวโดยการใช้ขนส่ง สาธารณะแทน
- ๗.๑๑) ส่งเสริมเรื่องการคัดแยกขยะ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีเรื่องการลดภาวะ โลกร้อน และไปสู่การพัฒนาสังคม
- ๗.๑๒) ส่งเสริมการสร้างวินัยของคน
- ๗.๑๓) การทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีโดยเฉพาะผู้อาวุโส
- ๗.๑๔) กีฬาเพื่อให้เกิดการสร้างสามัคคีในสังคมและชุมชน
- ๗.๑๕) การออกกฎหมายให้โรงงานที่มีคนงานมากกว่า ๑๐๐ คน ต้องมีสถานที่ ออกกำลังกาย และผู้นำการออกกำลังกาย

๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

- โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตปัจจุบันอย่างมาก เพราะทุกคนจะต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน และหมั่นล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอ
- การเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ มีผลกระทบต่อชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม เช่น ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น
- โอกาสทางการศึกษาของเด็กที่อาศัยอยู่ในชนบทไม่เท่าเทียมกับในกรุงเทพ เพราะ ในกรุงเทพมีสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์การศึกษาที่ครบและมีความพร้อมมากกว่าเด็กในชนบท รวมการเข้าสู่เทคโนโลยีที่มีความพร้อมมากกว่า
- การเปลี่ยนการศึกษามาเป็นการเรียนระบบ Online แทนการเรียนในห้องเรียน ซึ่งเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนยังไม่มีความพร้อม ไม่มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ แต่นักศึกษามีความเข้าใจเทคโนโลยีมากกว่าอาจารย์
- สื่อออนไลน์มีข่าวปลอม (Fake News) เยอะมาก ซึ่งประชาชนยังขาดความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการเมือง สังคม และการศึกษา ทำให้เข้าใจผิด ดังนั้น ควรมีการชี้แจงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ Fake News ที่สื่อออกมาและสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

- ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม เพราะคนที่ไม่สามารถจะใช้อะไรวัดได้หรือประเมิน ได้ว่าคนนี้ คือ คนดี คำว่า “คนดี” มีความหมายค่อนข้างกว้าง ไม่ได้กำหนดนิยามไว้ชัดเจน ซึ่งคนดีใน สังคมส่วนมากจะไม่เป็นที่เผยแพร่ในสังคม มีแต่ข่าวคนไม่มีที่เสนอออกมาทางสื่อ ในสังคมจะมองว่า “คนดีสร้างภาพ” ถูกคนอื่นมองในแง่ไม่ดี ซึ่งเห็นว่าเป็นค่านิยมหรือทัศนคติที่เห็นมานานแล้ว เช่น

ในสมัยเรียนระดับมัธยมศึกษา ให้นักเรียนเขียนการทำความคิดในสมุดบันทึกคนดี เมื่อครูอ่านบันทึกคนดี แล้วถามนักเรียนว่า “จริงหรือ” ดังนั้น เห็นว่าควรมีการแก้ไขค่านิยมและทัศนคติ

- ครอบครัวไม่พร้อมส่งให้นักศึกษาเรียนต่อปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก เพราะขาดรายได้ แม้มหาวิทยาลัยจะมีทุนการศึกษามอบให้ เด็กก็ต้องช่วยผู้ปกครองทำงาน ซึ่งต่างจากครอบครัวที่รายได้มาก เห็นได้ว่าคนจนกับคนรวยโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาแตกต่างกันมาก

- บุคคลช่วงวัย Baby Boomer และช่วงวัย Gen – Z มีความคิดเห็นค่อนข้างแตกต่างกันมาก ดังนั้น บุคคลช่วงวัย Baby Boomer ควรรับฟังความคิดเห็นของบุคคลช่วงวัย Gen – Z บ้าง

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (Aging)

- คนที่มีคุณสมบัติครบ ๓ ประการ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และคนกล้า นั้น มีน้อย ซึ่งคนนั้นอาจจะไม่ใช่คนดี แต่มีความเก่งและความกล้าในการแสดงออก โดยทั่วไปแล้วคนดีจะไม่กล้าแสดงออกทางสังคม แต่คนไม่ดีมีความเก่งและมีความกล้าแสดงออก แล้วทำให้เกิดการสร้างปัญหาให้ประเทศมากขึ้น

- เมื่อมีการทำความดีเกิดขึ้น ควรให้เขียนบันทึกการทำความคิดในสมุดบันทึกคนดี

- คนเก่ง คือ คนที่มีความเก่งหลาย ๆ ด้าน หรือเพียงด้านเดียวโดยเฉพาะ ส่วนคนกล้า อาจจะมีทัศนคติไม่เหมือนหลาย ๆ คน ซึ่งจะมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป ดังนั้น ควรมีการยอมรับแนวความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนละช่วงวัย เช่น บุคคลช่วงวัย Baby Boomer และช่วงวัย Gen – Z

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนดี ซึ่งการสร้างโอกาสทำให้คนดีได้รับโอกาสที่ดี ๆ จากรัฐบาล เช่น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ทำให้เด็กต่างจังหวัดได้มีโอกาสได้เข้าสู่ระบบการศึกษา แต่ค่าเทอมบางคณะมีค่าใช้จ่ายที่แพงกว่าคณะอื่น ๆ เช่น คณะพยาบาลศาสตร์ฯ อาจจะทำให้นักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้วมีภาระหนี้ที่สูงกว่าคนเรียนคณะอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการสร้างกองทุนให้คนดีคนเก่ง เพื่อที่คนดีคนเก่งเรียนจบออกมาแล้วจะไม่มีหนี้เป็นภาระในการดำรงชีวิตต่อไปหลังจบการศึกษา

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร : บ้าน วัด โรงเรียน)

- ควรมีการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารระหว่างครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา เพื่อให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันและถูกต้อง

- ครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคน กิริยา มารยาท วาจา มาจากการอบรมสั่งสอนของคร่ำครว มิใช่มาจากสถานศึกษาที่เดียว ซึ่งการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยมีเฉพาะคนที่ครอบครัวมีความพร้อมหรือมีฐานะเท่านั้นที่จะได้เรียนต่อ ส่วนคนที่ไม่ได้เรียนก็เลยไม่มีความรู้ ทำให้คนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันทำให้เกิดความคิดต่างกัน ดังนั้น ควรสร้างองค์ความรู้ทั่วไปให้คนเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เช่น การเรียน Online โดยไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนเฉพาะในมหาวิทยาลัยเท่านั้น

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิต นักศึกษา

- ควรสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ทุกคนมีเท่าเทียมกัน

๗) อื่น ๆ

โดยมีบทสรุปจากท่านอธิการบดี ดังนี้

๗.๑) การสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การพัฒนาคนให้เป็นคนดี ซึ่งจะต้องมีความซื่อสัตย์ กตัญญู สุจริต พอเพียง และจิตอาสา อันเป็นพื้นฐานจะทำให้คนนั้นเป็นคนเก่งและคนกล้า

- จะต้องให้คุณธรรมนำความรู้ อันจะทำให้สังคมมีความน่าอยู่

๗.๒) การดำเนินงานจะอย่างไรให้คนเป็นคนดี คนเก่งและคนกล้า

- จะต้องมีการสร้างโอกาส โดยนำเอาการศึกษา มาสร้างโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเล่าเรียนอันจะทำให้เกิดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เพราะการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและคนกล้า ขึ้นอยู่กับ “โอกาส” จะทำให้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสังคม ซึ่งการศึกษามีผลต่อความมั่นคงของประเทศและการเมือง เมื่อสร้างโอกาสแล้ว ควรสร้าง “ความเสมอภาคให้เท่าเทียมกัน” ด้วย ถ้ารัฐบาลสามารถทำได้ให้คนที่ขาดโอกาสได้มีโอกาส หรือให้โอกาส จะนำไปสู่ความเป็นธรรมในสังคมจะทำให้สังคมเกิด “ความยุติธรรม” ซึ่งจะยุติทุกอย่าง เพราะสังคมเป็นธรรม

- เราต้องตนเป็นที่พึ่งแห่งตนเองก่อน ไม่ต้องรอรับโอกาสจากใคร รอแต่คนอื่น มาให้โอกาสหรือมาหยิบยื่นให้เป็นไปไม่ได้ ซึ่งคนที่ไม่พัฒนาตนเองจะอยู่ข้างหลังคนอื่นเสมอ ดังนั้น คนที่มีโอกาสแล้วจะต้องพึงระลึกเสมอว่า “เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

๗.๓) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

- เมื่อเกิดสถานการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นจากสิ่งใหม่ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย ดังเช่นการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม ประเทศชาติและสังคมโลก เป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ควรหาแนวทางป้องกันหรือรองรับหากเกิดสถานการณ์เช่นนี้อีก เช่น รัฐบาลควรจัดหาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียร หรือจัดหาซิมโทรศัพท์เพื่อการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยหรือนักศึกษา

๗.๔) การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิต นักศึกษา

- ควรให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเองก่อน ต่อไปก็จะมี การไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติเป็นลำดับ ซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เช่น คนที่เกิดในชนบทโอกาสที่จะเรียนต่อระดับประถมศึกษา ๖ ค่อนข้างยาก ยิ่งจังหวัดเพชรบุรีมีโรงเรียนชายขอบจำนวนมาก ดังนั้น ควรน้อมนำแนวทางพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ “สมเด็จพระย่า” เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาที่พระองค์จะเน้นดูแลการศึกษาของโรงเรียนชายขอบทั่วประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพราะเด็กเหล่านี้มีผลกระทบต่อประเทศอย่างมาก หากไม่ได้เรียนจะมีเรื่องยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งอาจจะเป็นภัยต่อสังคมและประเทศชาติได้ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์มหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษา ได้แก่ ทุนเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (ทุนเรียนดี) ทุน

เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (ทุนผู้ประสพภัยพิบัติและมีจิตอาสา) และทุนสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานช่วยเหลือผู้ประสพภัยพิบัติ ๓ จังหวัดภาคใต้

อย่างไรก็ตาม ค่าศึกษาบางคณะที่สูงกว่าคณะอื่นเพราะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า เช่น ค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าเทคโนโลยี เป็นต้น ด้วยมหาวิทยาลัยไม่มีสถานะที่จะให้ทุกคนได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจะจ่ายให้แก่นักศึกษาที่ไม่พร้อมจ่ายค่าการศึกษา ส่วนนักศึกษาที่พร้อมจ่ายก็ต้องจ่ายให้แก่มหาวิทยาลัยเพื่อจะได้ถ้วนเฉลี่ยค่าใช้จ่ายกัน ขอให้ช่วยเหลือมหาวิทยาลัยเมื่อมีโอกาสที่จะให้ได้

๖. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม เช่น การใช้ชีวิตประจำวันผ่านระบบออนไลน์ การใช้บริการขนส่งสินค้า การเรียนการสอนออนไลน์ การใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคม นอกจากนี้ยังเกิดความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (Travel Bubble)

- เศรษฐกิจตกต่ำ เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ต้องยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเองจะก่อให้เกิดความยั่งยืน

นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาจะต้องเกิดจากความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคประชาชน คือ ผู้มีอำนาจในประเทศต้องกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน และสามารถถ่ายทอดสู่ประชาชนให้ปฏิบัติตามได้โดยง่าย และไม่เกิดความสับสน และประชาชนก็ต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ COVID-๑๙ ที่รัฐกำหนด ซึ่งประเทศไทยนับว่าทั้งภาครัฐและประชาชนในประเทศร่วมมือกันจนสามารถผ่านพ้นปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ COVID-๑๙ ได้เป็นอย่างดี

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

- การเรียนการสอนที่สอดแทรกหลักคุณธรรม มีการฝึกอบรมคุณธรรม โดยมีแกนนำที่เป็นนักศึกษารุ่นพี่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การศึกษาจะต้องสอนให้นักศึกษามีจิตอาสา มีการสร้างเป้าหมายให้ค้นหาตัวเองให้เจอ

- มีศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการธุรกิจ การฝึกอบรม มีศูนย์การเรียนรู้
- มีระบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็นระบบมาตรฐาน และสามารถนำไปปฏิบัติได้

- การส่งเสริมให้พ่อแม่มีเวลาดูแลลูก การส่งเสริมให้คนในสังคมมีความรู้และวางแผนการมีบุตรเมื่อพร้อม และการส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียม เพื่อให้เด็กโตมาเป็นประชากรที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค (Generation) และช่วงวัย (Aging)

ควรให้คนดีที่เป็นคนเก่งได้บริหารองค์กรและพัฒนาบ้านเมือง ส่วนคนกล้าจะต้องกล้ายึดหลักในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าที่จะรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่น และนำข้อคิดเห็นนั้นไปสู่การปฏิบัติ โดยผู้ใหญ่ต้องยอมรับฟังเด็กและมีเหตุผลและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงไปของยุคสมัย และต้องพยายามร่วมกันส่งเสริมให้ เด็กหรือเยาวชนทำในสิ่งที่ถูกต้อง และให้ความสำคัญของเรื่อง ความดีงาม ความเก่ง และความกล้าหาญในทางที่ถูกต้อง

๔) ข้อคิดเห็นในการสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ครูและอาจารย์จะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา โดยจะต้องสามารถอธิบายให้เกิดความเข้าใจ เนื่องจากนักเรียนนักศึกษามีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรม จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้เกิดการว่างงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยาเขต จ.ชัยนาท ได้มีการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยการทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพ มีการถ่ายทอดสู่ชุมชน เกิดการสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชน เมื่อมีงานรองรับในชุมชนทำให้พ่อแม่มีเวลาให้ลูกหลานมากขึ้น เช่น การปลูกส้มโอ การปลูกพืชสมุนไพร

- การมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของบุคคลตามความถนัด และสามารถไปใช้ต่อยอดประกอบอาชีพได้คือ สิ่งที่รัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตระหนัก และหาทางสร้างให้เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลในสังคมสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็น คนดี คนเก่ง และคนกล้าได้

๕) ข้อคิดเห็นในการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ศาสนสถาน และสถานศึกษา (บวร : บ้าน วัด โรงเรียน)

- รากฐานที่ดีมาจากครอบครัว ดังนั้น ควรจะมีวันหยุดสำหรับครอบครัวเพื่อให้มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างคุณธรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น ครอบครัว คุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม ชุมชนคุณธรรม

- ครอบครัวจะต้องมีการยอมรับและเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัว

๖) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในมุมมองของนิสิตนักศึกษา

- ควรมีนโยบายที่จะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การลดภาษีน้ำมัน การจัดอบรมให้ความรู้การค้าขายออนไลน์เพื่อให้ความรู้เกิดการสร้างงาน

- การสร้างอาชีพให้คนในสังคมนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ที่สำคัญเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างฐานระบบเศรษฐกิจให้แข็งแกร่งและสร้างสังคมให้เกิดความปลอดภัย เป็นปึกแผ่นได้ และเป็นการส่งเสริมให้คนสามารถเป็นคนดีในสังคมได้อย่างยั่งยืน

๗) อื่น ๆ เรื่องภาษาไทย

- การแสดงความคิดเห็นจะต้องเป็นเรื่องที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น การสื่อสารจะต้องมีการกลั่นกรองก่อน

๗. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

๑) สถานการณ์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ปัจจุบัน คนมีอายุยืนยาวขึ้น ในขณะที่องค์ความรู้มีอายุสั้นลง การทะลักเข้ามาของวัฒนธรรมจากความก้าวหน้าของโลกไร้พรมแดน โดยปราศจากเครื่องคัดกรองและเกราะคุ้มกันทางสังคมการเลียนแบบค่านิยมจากภายนอกประเทศ ในขณะที่ค่านิยมที่ดีของประเทศเริ่มเสื่อมคลายหรือผิดเพี้ยนไปจากเดิมและการท่วมตลาดของสินค้าทุกประเภทจากประเทศที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันสูง ทำให้เกิดการทำลายพื้นฐานในการประกอบอาชีพของประชาชน เกษตรกร วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ ศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของเด็กรุ่นใหม่ลดน้อยลง

ในขณะที่ประเทศไทยพึ่งพิงการส่งออกถึงร้อยละ ๗๐ ของ GDP ในปี ๒๕๖๒ มีรายได้จากการท่องเที่ยว ร้อยละ ๑๒ ของ GDP เมื่อมีการแพร่กระจาย COVID-๑๙ ทำให้ต้องมีการปิดประเทศ ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมการบิน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมโรงแรม ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ผลที่ตามมาคือ คนว่างงานเพิ่มขึ้น มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ มีคนรวย ๑% ครอบครองความมั่งคั่งมากกว่าคนไทยอีกร้อยละ ๙๙ และพบว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม

ดังนั้น วิถีชีวิตใหม่ หรือ New Normal ที่ต้องปรับตัว คือ

๑.๑) ชุมชนและสังคมต้องเข้มแข็ง มหาวิทยาลัยต้องมีการเตรียมพร้อมถึงพฤติกรรมของคนที่มีการปรับเปลี่ยนไป เช่น Work from home , การจำหน่ายสินค้า online, ธุรกิจ Delivery แม้แต่ Digital Banking ดังนั้นธุรกิจอยู่รอดได้ด้วยการบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ IT การจ้างงานก็ยังดำเนินไปได้ ดังนั้นในส่วนของมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนด้านชุมชนและสังคมเข้มแข็ง โดยการจัดการอบรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะ ศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขันในระดับการทำธุรกิจ และภูมิคุ้มกันตนเองในด้านทักษะอาชีพ

๑.๒) ประเทศชาติ มหาวิทยาลัยมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะเป็นฟันเฟืองในการฟื้นฟูประเทศ โดยยึดเศรษฐกิจและประชาชนรวมถึงนักศึกษาในมหาวิทยาลัยให้กลับมามีความสุข โดยที่มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนนักศึกษาในเรื่องการทำธุรกิจและการทำให้ตัวนักศึกษาและผู้ปกครองอยู่ได้ เช่น โครงการ Young SMEs เป็นต้น โดยเน้นหลักเศรษฐกิจพอเพียง แต่คงต้องไม่เน้นการเติบโตของ GDP แต่เน้นให้ประเทศชาติเดินต่อไปได้

๒) แนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้าง บ่มเพาะ การศึกษา และการฝึกอบรม

- การศึกษาต้องเน้นให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้จริง การเรียนการสอนต้องออกแบบตั้งแต่ชั้นเรียนในสายบริหารธุรกิจให้มีห้องปฏิบัติการ SAP ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์หลักทรัพย์ เพื่อช่วยตัดสินใจในการลงทุน ห้องปฏิบัติการ Logistic โดยใช้โปรแกรม Arena Simulation ใช้วางแผนการขนส่ง เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด และห้องปฏิบัติการ E-commerce รวมทั้งวิชาการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล เป็นสิ่งที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถทำงานได้ในระหว่างเรียน

- ในยุค New Normal ทุกอย่างถูกแทรกแซงอย่างรวดเร็ว องค์กรต่าง ๆ มีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ทุกอย่างจะกลายเป็น Digitalization ตั้งแต่เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economic) การค้าดิจิทัล (Digital Commerce) ตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) ธนาคารดิจิทัล (Digital Banking) เงินดิจิทัล (Digital Money)

- คนรุ่นใหม่ต้องใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งภาษา ซึ่งจำเป็นมากในการดำเนินธุรกิจ ทางคณะบริหารธุรกิจ มีศูนย์ภาษา Thai – New Zealand Centre ซึ่งเป็นศูนย์ที่ร่วมกับประเทศนิวซีแลนด์ ในการพัฒนาทักษะภาษาให้กับนักศึกษา บุคลากร และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีภาษาจีนให้นักศึกษาต้องเรียนและนำไปใช้ รวมทั้งสนับสนุนโครงการวิจัยร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและชุมชน CWIE (Cooperating and Work Integrated Education) มหาวิทยาลัยจะต้องออกแบบหลักสูตร Short Course ให้ศิษย์เก่าและประชาชนทั่วไปสามารถมา Upskill และ Reskill ได้

ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถทำได้ดังนี้

๒.๑) สร้างสมดุลในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้น้ำหนักการพัฒนาที่กระจายไปทุกภูมิภาคไม่กระจุกตัวหรือให้ความสำคัญภูมิภาคใดมากจนเกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาส

๒.๒) สร้างองค์ความรู้ที่สามารถก้าวทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยไม่มองข้ามพื้นฐานทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๒.๓) ปรับโครงสร้างใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่วัยเด็กในระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา การปฏิรูประบบการศึกษาต้องแก้ไขระบบเดิมที่ตีกรอบศักยภาพของผู้เรียน โดย ต้องทำความเข้าใจว่าการตัดสูทหนึ่งตัวนั้นไม่สามารถใส่ได้พอดีทุกคน นั่นคือ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสร้างและบ่มเพาะให้กำลังคนของประเทศได้แสดงศักยภาพที่ตนเองถนัด ดึงพรสวรรค์ที่แต่ละคนมีออกมาให้สูงสุด

๒.๔) ระบบการศึกษาสายสามัญ หรือสายอาชีวะ อาจไม่ใช่คำตอบสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอีกต่อไป แต่ระบบผสมผสานที่สามารถข้ามไปมาระหว่างกัน โดยไม่ทำให้ผู้เรียนเสียเวลาที่ต้องใช้ใน ช่วง ๑๕ ปีแรกตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๒.๕) การศึกษาแบบตามความต้องการ และการฝึกอบรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ จะต้องถูกสร้างให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงเมื่อตนเองมีความพร้อม หลักสูตรเดียวกันผู้เรียนบางคนอาจพร้อมตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี ในขณะที่บางคนอาจพร้อมตอนอายุ ๒๕ ปี

๒.๖) รูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จะต้องสร้างคนเก่งที่มีทักษะ และสามารถต่อยอดไปสู่ความเชี่ยวชาญ ไม่ใช่เก่งแต่ไร้ทักษะ (ทั้ง Hard Skill และ Soft Skill)

การปฏิรูประบบการศึกษา และการอบรมที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลิตภาพแรงงาน (Productivity) และรายได้ของแรงงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

๓) แนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ให้เกิดขึ้นกับคนตามยุค และช่วงวัย

- ให้ความสำคัญแก่เด็กที่เรียนเก่งที่ผ่านมาอาจเป็นการผลักดันให้เด็กที่มีพรสวรรค์ด้านอื่นต้องออกนอกวงโคจรในการพัฒนาบุคลากรของประเทศ หรือถ้ามองข้ามความสำคัญ การให้ความสำคัญกับการเรียนตามหลักสูตรให้ได้คะแนนดี อาจสร้างการปลูกฝังความคิดค่านิยมของการแข่งขันที่ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปลูกฝังความคิดที่อาจสร้างเห็นแก่ตัว หรือเอาแต่ที่ตนเองได้ประโยชน์เป็นที่ตั้ง ซึ่งสร้างปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานตั้งแต่วัยเด็ก คนเก่งสร้างได้ยาก แต่คนดีนั้นสร้างได้ยากกว่า ดังนั้นการสร้างคนดีให้เป็นคนเก่งย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติทุกภาคส่วนต้องย้อนกลับมาตระหนักในการสร้างคน

- การสร้างอาชีพที่หลากหลาย มหาวิทยาลัยมีการเปิดอบรมสำหรับผู้สูงวัย และคนด้อยโอกาสทางด้านสังคมและการศึกษา เพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพได้

- สนับสนุนให้ทุกช่วงวัยต้องมีการทำงาน มีเงิน เพราะการมีต้นทุนที่ดีของชีวิต เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

- เมื่อมองถึงแนวคิดในการสร้างคนดี คนเก่ง คนกล้า ต้องย้อนกลับมาดูระบบการสร้างคนของประเทศ สถาบันการศึกษาในทุกๆระดับ เรามุ่งเน้นสร้างคนแบบไหน จากภาพรวมที่เราเห็นเรามีคนเก่ง เรามีคนดี เรามีคนกล้า มากมาย แต่ปัญหาทางสังคมที่เราพบในปัจจุบันเพราะคนเหล่านี้ไม่ใช่คนคนเดียวกันที่มีทั้ง ความเก่ง ความดี และความกล้าระบบการสร้างคนของประเทศจะต้องถูกวางระบบโดยให้คนที่รู้จริงมาเป็นคนขับเคลื่อน และนำแนวทางการสร้างคนของประเทศที่พัฒนาแล้วมาเป็นแนวทาง ทั้งในสถาบันการศึกษา ต้องออกแบบหลักสูตรระบบเพื่อสร้างคนเก่งของประเทศให้มากขึ้น และเปิดโอกาสสนับสนุนให้ไปแข่งขัน และให้ความสำคัญกับคนดีและคนกล้า

๔) การสร้างโอกาสและความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ต้องลดความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้างทางสังคมและ ต้องขจัดความยากจน โดยต้องเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุม สร้างผู้นำทางการศึกษา ครู อาจารย์ที่มีศักยภาพและอุดมการณ์

- ต้องคัดคนที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแม่พิมพ์ของชาติ

- ความสมดุลในการพัฒนาทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และจริยธรรม แผนแม่บทในการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

- มหาวิทยาลัยเน้นการลงทุนพื้นที่ในการทำวิจัย เพื่อเข้าถึงปัญหาได้อย่างชัดเจน รวมถึงการแก้ไขปัญหาจากต้นตอของปัญหา

- มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงหลังจากผ่านการเรียนรู้ในรายวิชาผ่านการจัดแสดงงาน หรือการจัดตั้งตลาดนัดในมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตนเองได้เรียนมา

- มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนผลงานวิจัยของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาและผลงานวิจัยเกิดการพัฒนา ซึ่งจะให้นักศึกษาได้รับโอกาสในการสร้างสิ่งต่าง ๆ และผลงานวิจัยสามารถนำมาใช้ได้จริงส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

๕) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติในมุมมองของนิสิตนักศึกษา

- เรื่องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีให้กับนักศึกษาที่ขาดทุนทรัพย์ โดยการให้พวกนักศึกษากลุ่มนี้ได้เข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างอิสระ

- สนับสนุนให้นักศึกษาได้สัมผัสสัจธรรมของโลกของทักษะอาชีพตั้งแต่ปีต้น ๆ เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสในการค้นหาตนเอง

- สนับสนุนการพัฒนา นักศึกษาโดยเริ่มต้นจากการเคารพสิทธิส่วนบุคคล ให้เกียรติผู้อื่น ยับยั้งการใช้อารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยิ่งหลากหลายความคิดเห็นจากคนในสังคมจะทำให้เรายังมองเห็นถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ เมื่อเราทุกคนปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น สังคมรอบข้างก็จะดีขึ้นตามไปด้วย

รายชื่อฝ่ายเลขานุการ

ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

๑. นายพีรพล ยวงนาค	วิทยาการชำนาญการพิเศษ (ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน)
๒. นางสาวโฆษณี กำลั้งศิลป์	นิติกรชำนาญการ
๓. นายวรวิทย์ ศิริมหาพฤกษ์	นิติกรชำนาญการ
๔. นายศุภโชค คำแฝง	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นางสาววิณา อยู่นาน	วิทยาการปฏิบัติการ
๖. นางสาวนันท์พัฒน์ มาศสิระรัตน์	วิทยาการปฏิบัติการ
๗. นายสมคนธ์ ไชยณรงค์	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านกฎหมาย
๘. นางสาวปัทมาภรณ์ พลเวียง	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านวิชาการ
๙. นางสาวรุ่งเรือง กล่อมรอด	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. นางสาวฐิติพร เชาว์วัลแล่น	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๑. ว่าที่ร้อยตรีหญิง สุรัชดา เงินแถบ	พนักงานสนับสนุนการประชุม

ฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑. นางอำพรณนี ปินตาวงศ์	วิทยาการชำนาญการพิเศษ (ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน)
๒. นางสาวทิฆัมพร แรงเขตรการ	นิติกรชำนาญการ
๓. นายวิชชยา ภัทรปกรณชัย	นิติกรชำนาญการ
๔. นายสิทธิชัย อ่อนสี	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	วิทยาการชำนาญการพิเศษ
๖. นางสาวปริญานุช วัจนะคุปต์	วิทยาการชำนาญการ
๗. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกกุล	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านกฎหมาย
๘. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านวิชาการ
๙. นายเจตจำนง สาดประดับ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. นางสาวสุวิวัฒน์ แนนุช	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๑. นางสาวณัฐกานต์ อ่อนฉาย	พนักงานสนับสนุนการประชุม

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๙

สำนักกรรมการ ๑ และ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

